

И187—
203

А

**ҚОНУНИ
РЕСПУБЛИКАИ СОВЕТИИ СОЦИАЛИСТИИ
ТОҶИКИСТОН**

дар бораи Совети посёлкавӣ, қишлокии депутатҳои халқии
РСС Тоҷикистон

**ЗАКОН
ТАДЖИКСКОЙ СОВЕТСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ
РЕСПУБЛИКИ**

о поселковом, кишлачном Совете народных депутатов
Таджикской ССР

**ТОҶИКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК
РЕСПУБЛИКАСИ
ҚОНУНИ**

Тоҷикистон ССР халқ депутатлари посёлка, қишлоқ
Совети тўғрисида

**ҚОНУНИ
РЕСПУБЛИКАИ СОВЕТИИ СОЦИАЛИСТИИ
ТОҶИКИСТОН**

дар бораи тартиби ҷеғ зада гирифтани депутати Совети
маҳаллии депутатҳои халқии РСС Тоҷикистон

**ЗАКОН
ТАДЖИКСКОЙ СОВЕТСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ
РЕСПУБЛИКИ**

о порядке отзыва депутата местного Совета народных
депутатов Таджикской ССР

**ТОҶИКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК
РЕСПУБЛИКАСИ
ҚОНУНИ**

Тоҷикистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Совети
депутатини ҷақириб олиш тартиби тўғрисида

И187—
203

Пролетарҳои ҳамаи мамлакатҳо, як шавед!

Қ О Н У Н И
РЕСПУБЛИКАИ СОВЕТИИ СОЦИАЛИСТИИ
ТОҶИКИСТОН

дар бораи Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқии
РСС Тоҷикистон

З А К О Н
ТАДЖИКСКОЙ СОВЕТСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ
РЕСПУБЛИКИ

о поселковом, кишлачном Совете народных депутатов
Таджикской ССР

ТОҶИКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК
РЕСПУБЛИКАСИ

Қ О Н У Н И

Тоҷикистон ССР халқ депутатлари посёлка, қишлоқ
Совети тўғрисида

Қ О Н У Н И
РЕСПУБЛИКАИ СОВЕТИИ СОЦИАЛИСТИИ
ТОҶИКИСТОН

дар бораи тартиби ҷеғ зада гирифтани депутати Совети
маҳаллии депутатҳои халқии РСС Тоҷикистон

З А К О Н
ТАДЖИКСКОЙ СОВЕТСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ
РЕСПУБЛИКИ

о порядке отзыва депутата местного Совета народных
депутатов Таджикской ССР

ТОҶИКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК
РЕСПУБЛИКАСИ

Қ О Н У Н И

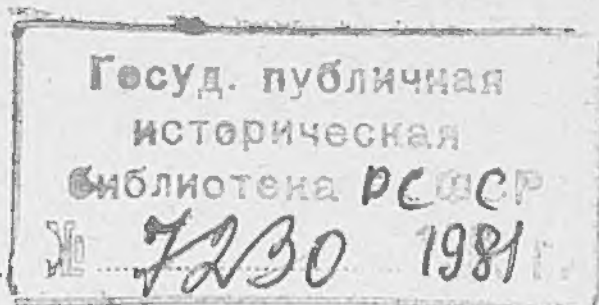
Тоҷикистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Совети
депутатини ҷақириб олиш тартиби тўғрисида

НАШРИЁТИ «ИРФОН»
ДУШАНБЕ—1981

Дар сессияи дувоздаҳуми Совети Олии РСС Тоҷикистон даъвати нӯҳум 14 декабри соли 1979 қабул шудааст.

Принят двенадцатой сессией Верховного Совета Таджикской ССР девятого созыва 14 декабря 1979 года.

Тӯққизинчи ҷақириқ Тоҷикистон ССР њн иккинчи сессияси томондан 1979 њил 14 декабрда қабул қилинган.

Қ 81 Қонуни Республикаи Советии Социалистии Тоҷикистон дар бораи Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқии РСС Тоҷикистон.

Қонуни Республикаи Советии Социалистии Тоҷикистон дар бораи тартиби ҷеғ зада гирифтани депутати Совети маҳаллии депутатҳои халқии РСС Тоҷикистон.— Душанбе, «Ирфон», 1981.

124 сах.

Закон Таджикской Советской Социалистической Республики о поселковом, кишлачном Совете народных депутатов Таджикской ССР.

Закон Таджикской Советской Социалистической Республики о порядке отзыва депутата местного Совета народных депутатов Таджикской ССР.

Тоҷикистон Совет Социалистик Республикаси Қонуни Тоҷикистон ССР халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети тўғрисида.

Тоҷикистон Совет Социалистик Республикаси Қонуни Тоҷикистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Совети депутатини ҷақириб олиш тартиби тўғрисида.

К 11002—000
М 501(13) — 81 —81

ББК 67.99(2) 061.2
34С1

Қ О Н У Н И
РЕСПУБЛИКАИ СОВЕТИИ СОЦИАЛИСТИИ
ТОҶИКИСТОН

дар бораи Совети посёлкавӣ, қишлоқии
депутатҳои халқии РСС Тоҷикистон

З А К О Н
ТАДЖИКСКОЙ СОВЕТСКОЙ
СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
о поселковом, кишлачном Совете народных
депутатов Таджикской ССР

ТОҶИКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК
РЕСПУБЛИКАСИ

Қ О Н У Н И

Тоҷикистон ССР халқ депутатлари посёлка,
қишлоқ Совети тўғрисида

Қ О Н У Н И

РЕСПУБЛИКАИ СОВЕТИИ СОЦИАЛИСТИИ

ТОЧИКИСТОН

ДАР БОРАИ СОВЕТИ ПОСЁЛКАВӢ, ҚИШЛОҚИИ

ДЕПУТАТҲОИ ХАЛҚИИ РСС ТОЧИКИСТОН

Б о б и I

ПРИНЦИПҲОИ АСОСИИ ТАШКИЛ КАРДАН

ВА ҶАЪОЛИЯТИ СОВЕТИ ПОСЁЛКАВӢ,

ҚИШЛОҚИИ ДЕПУТАТҲОИ ХАЛҚӢ

М о д д а и 1. Мувофиқи Конституцияи СССР ва Конституцияи РСС Тоҷикистон Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ ҳамчун органи ҳокимияти давлатӣ манфиати умумидавлатӣ ва манфиатҳои гражданинҳои дар территорияи Совет истиқоматкунандаро ба назар гирифта, ҳамаи масъалаҳои дорои аҳамияти маҳаллиро ҳал менамояд, қарорҳои органҳои болоии давлатиро дар ҳаёт татбиқ мекунад, дар муҳокимаи масъалаҳои дорои аҳамияти районӣ, шаҳрӣ, вилоятӣ, республикавӣ ва умумитифоқӣ иштирок менамояд, аз рӯи ин масъалаҳо таклифҳои худро пешниҳод мекунад.

М о д д а и 2. Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ аз тарафи гражданинҳое, ки дар территорияи ҳамин Совет истиқомат мекунанд, дар асоси ҳуқуқи умумӣ, баробар ва бевоситаи интихоботӣ бо овоздиҳии пинҳонӣ, ба мӯҳлати дуояним сол интихоб карда мешавад.

Тартиби гузаронидани интихоботи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ бо қонунҳои Иттифоқи РСС ва РСС Тоҷикистон муайян карда мешавад.

М о д д а и 3. Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ дар территорияи худ ба сохтмони давлатӣ, хоҷагӣ ва социалию маданӣ роҳбарӣ мекунад; планҳои тараққиёти иқтисодию социалии посёлка, Совети қишлоқ, бюҷети посёлка, қишлоқ ва ҳисоботро дар бораи иҷрои онҳо тасдиқ менамояд.

Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ба органҳои давлатӣ, корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳои тобеи худ роҳбарӣ мекунад; риоя карда шудани қонунҳо, муҳофизати тартиботи давлатӣ ва ҷамъиятӣ, ҳуқуқҳои гражданинҳоро таъмин менамо-

яд; ба мустаҳкам гардидани қобилияти мудофиавии мамлакат ёрӣ мерасонад.

Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ нақазҳоеро, ки маҷлисиҳои интихобкунандагон маъқул доништаанд, дида мебарояд, плани чорабиниҳоро оид ба иҷрои нақазҳо тасдиқ мекунад, онҳоро ҳангоми тартиб додани планҳои ҷорӣ ва перспективии тараққиёти иқтисодию социалии посёлка, Совети қишлоқ ва бюджет ба ҳисоб мегирад, иҷрои нақазҳои интихобкунандагонро ташкил мекунад, ба иҷрои онҳо назорат менамояд, аз хусуси рафти иҷрои нақазҳо ба граҷданинҳо хабар медиҳад.

Тартиби пешниҳод кардан, дида баромадан, ба ҳисоб гирифтани ва иҷрои нақазҳои интихобкунандагонро қонунҳои Иттифоқи РСС ва РСС Тоҷикистон муайян мекунад.

Моддаи 4. Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ дар доираи ваколатҳояш тараққиёти комплекси иқтисодию социалиро дар территорияи худ таъмин менамояд, ба кори колхозҳо ва дигар ташкилотҳои кооперативии дар ҳамин территория воқеъ буда, ба қонунҳоро риоя кардани корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳои тобеи органҳои болоӣ назорат мекунад, фаъолияти онҳоро дар соҳаи истифодаи замин, муҳофизати табиат, сохтмон, истифодаи захираҳои меҳнатӣ, истеҳсоли молҳои истеъмоли халқ, хизматрасонии социалию маданӣ, маишӣ ва дигар хизматҳои аҳоли ба ҳам мутобиқ ва назорат мекунад.

Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ доир ба масъалаҳои дар ҳамин модда зикршуда маърузаҳои роҳбарони колхозу совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳоро мешунавад, аз рӯи онҳо қарорҳо қабул мекунад, дар мавридҳои зарурӣ таклифҳои худро ба органҳои дахлдори болоӣ пешниҳод менамояд.

Моддаи 5. Фаъолияти Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ дар асоси коллективона, озодона, ба таври амалӣ муҳокима ва ҳал кардани масъалаҳо, ошкорбаёнӣ, мунтазам дар назди Совет ва аҳоли ҳисобот дода истодани комитети иҷроия ва дигар органҳое, ки Совет ташкил мекунад, васеъ ҷалб намудани граҷданинҳо ба кори онҳо ба роҳ монда мешавад. Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ метавонад ахбороти депутатҳоро дар бораи иҷрои вазифаҳои депутатнашон, қарору супоришҳои Совет ва органҳои он шунавад.

Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ва органҳое, ки вай ташкил мекунад, аз кори худ ва аз қарорҳои қабулшуда мунтазам ба аҳоли ахборот медиҳанд.

Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ дар алоқамандии зич бо коллективҳои меҳнатӣ ва ташкилотҳои ҷамъиятии колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳое, ки дар территорияи Совет воқеанд, кор мекунад, ба кори ҷамъиятҳои маҳаллии ихтиёрӣ мадад мерасонад, ба дружинаҳои их-

тиёрии халқии муҳофизати тартиботи ҷамъиятӣ, судҳои рафқона, дигар органҳои ташаббускори ҷамъиятӣ роҳбарӣ мекунад.

Моддаи 6. Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ дар фаъолияти худ Конституцияи СССР ва Конституцияи РСС Тоҷикистон, ҳамин Қонун, дигар қонунҳои Иттифоқи РСС ва РСС Тоҷикистон, қарорҳо ва дигар актҳои Совети Олии СССР ва Совети Олии РСС Тоҷикистон, указҳо ва қарорҳои Президиуми Совети Олии СССР ва Президиуми Совети Олии РСС Тоҷикистон, қарорҳо ва амрҳои Совети Вазирони СССР ва Совети Вазирони РСС Тоҷикистон, қарорҳои Советҳои болоии депутатҳои халқӣ ва комитетҳои иҷроияи онҳоро ба роҳбарӣ мегирад.

Моддаи 7. Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ дар доираи ваколате, ки бо қонунҳои Иттифоқи РСС ва РСС Тоҷикистон ба вай дода шудааст, қарорҳо қабул мекунад ва иҷрои онҳоро таъмин менамояд, ба ҳаёт татбиқ шудани қарорҳоро ба зери назорат мегирад.

Иҷрои қарорҳои Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ барои ҳамаи колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳое, ки дар территорияи Совет воқеъанд, инчунин барои шахсони мансабдор ва гражданинҳо ҳатмӣ мебошад.

Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ва комитети иҷроияи он дар мавриди қарорҳои онҳоро иҷро накардани роҳбарони корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳои тобеи органҳои болоӣ ба органҳои дахлдори болоӣ бо пешниҳод дар бораи ба ин роҳбарон додани ҷазои интизомӣ то ҳуди аз вазифа озод кардани онҳо муроҷиат мекунанд. Натиҷаи дида баромадани пешниҳод бояд ба Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ё комитети иҷроияи он аз як моҳ дер намонда хабар дода шавад.

Моддаи 8. Ташкил кардан, муттаҳид намудан, барҳам додан, ном гузоштан ва дигар кардани номи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ, муайян кардан ва тағйир додани сарҳадди онҳо, кӯчондани марказҳои Советҳои қишлоқӣ, инчунин аз як район ба райони дигар додани Советҳои посёлкавию қишлоқӣ мувофиқи тартибе, ки бо қонуни РСС Тоҷикистон муқаррар шудааст, бутунии иқтисодии территория, шумораи аҳоли ва манфиатҳои хизматрасонии он, инчунин фикру мулоҳизаи Советҳои дахлдори посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқиро ба назар гирифта, ба амал бароварда мешавад.

Моддаи 9. Мувофиқи Низомномаи Байраки давлатии РСС Тоҷикистон дар болои биное, ки сессияи Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ мегузарад, дар тамоми давраи сессия, дар болои бинои комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ бошад, доимо Байраки давлатии РСС Тоҷикистон барафрохта мешавад.

Байрақи давлатии СССР дар болои бинои комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ, мувофиқи тартибе, ки дар Низомномаи Байрақи Давлатии СССР муқаррар шудааст, барафрохта мешавад.

Моддаи 10. Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ дорои ҳуқуқҳои шахси юридикӣ мебошад.

Комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ мӯҳри гербнок дорад, ки намунаи онро Президиуми Совети Олии РСФСР Тоҷикистон тасдиқ мекунад.

Б о б и II

ҲУҚУҚ ВА ВАЗИФАҲОИ СОВЕТИ ПОСЁЛКАВӢ, ҚИШЛОҚИИ ДЕПУТАТҲОИ ХАЛҚӢ

Моддаи 11. Дар соҳаи планкашӣ, ба ҳисобгирӣ ва ҳисоботдиҳӣ Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ:

1) планҳои ҷорӣ ва перспективии тараққиёти иқтисодию социалии посёлка, Совети қишлоқро тасдиқ мекунад, иҷрои онҳоро ташкил ва назорат менамояд;

2) ҳисоботро дар бораи иҷрои планҳои ҷорӣ ва перспективии тараққиёти иқтисодию социалии посёлка, Совети қишлоқ тасдиқ мекунад;

3) ҳангоми тартиб додани планҳои ҷорӣ ва перспективии тараққиёти иқтисодию социалии посёлка, Совети қишлоқ нақазҳои интиҳобкунандагон, таклифҳои коллективҳои корхонаҳо, муассисаҳо, ташкилотҳо, инчунин ташкилотҳои ҷамъиятиро ба назар мегирад;

4) планҳои ҷорӣ ва перспективии истехсолию молиявии корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳои тобеъашро тасдиқ менамояд;

5) дар муҳокимаи лоиҳаҳои планҳои колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳои тобеи органҳои болоӣ, ки дар территорияи Совет воқеанд, дар бобати истифодаи замин, муҳофизати табиат, сохтмон, тараққӣ додани хоҷагии манзилӣ ва коммуналӣ, истифодаи захираҳои меҳнатӣ, истехсоли молҳои истеъмоли халқ ва масолеҳи маҳаллии бинокорӣ, хизматрасонии социалию маданӣ, маишӣ ва дигар хизматҳои аҳоли иштирок мекунад, аз рӯи ин масъалаҳо таклифҳои худро пешниҳод менамояд;

6) аз комитети иҷроияи Совети болоӣ дар бораи нишондиҳандаҳои планӣ барои колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо ва ташкилотҳои дорои аҳамияти маҳаллӣ, ки дар территорияи Совет воқеъанд, маълумотҳо мегирад ва ба иҷрои онҳо назорат менамояд;

7) ба вазъияти баҳисобгирӣ ва ҳисоботдиҳӣ дар корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳои тобеи худ назорат менамояд; мувофиқи формаҳои муқарраршуда дафтарҳои хоҷагӣ ва баҳи-

собгирни аҳолиро пур мекунад ва ба органҳои болоии давлатӣ ҳисобот пешниҳод мекунад;

б) дар мавридҳои зарурӣ аз колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо ва ташкилотҳои дорон аҳамияти маҳаллӣ, ки дар территорияи Совет воқеъанд, дар бораи кори онҳо маълумотҳои статистикӣ муқарраршуда ва дигар маълумотҳоро талаб мекунад ва мегирад.

Моддаи 12. Дар соҳаи кори бюҷету молия Совети посёлкави, қишлоқии депутатҳои халқӣ:

1) бюҷети посёлка, қишлоқро тасдиқ мекунад ва иҷроиро таъмин менамояд; дар вақти тартиб додани бюҷети посёлка, қишлоқ, нақшаҳои интихобкунандагонро ба ҳисоб мегирад; аз рӯи бюҷет пули нақдӣ дар муомилот будани касса ва тақсироти кварталӣ даромаду хароҷотро тасдиқ мекунад; мувофиқи моддаҳои хароҷот маблағҳои бюҷетро тақсир менамояд; дар мавридҳои зарурӣ маблағҳои бюҷетро аз як фасл ба фасли дигар, инчунин аз як модда ба моддаи дигар мегузаронад (ғайр аз маблағи музди кор); ҳисоботро дар бораи иҷрои бюҷети посёлка, қишлоқ тасдиқ мекунад;

2) сметаҳои муассисаҳо, ки дар ҳисоби бюҷети посёлка, қишлоқи таъмин менамояд, тасдиқ мекунад ва онҳоро сари вақт бо пул таъмин менамояд ва дуруст истифода кардани маблағҳои ҷудо кардашуда, инчунин дар муҳлати муқарраршуда ба коркунони ин муассисаҳо дода шудани музди корро таъмин менамояд; андозаи маблағҳои ба бюҷет дода мешудагӣ ва аз бюҷет бо пул таъмин карда шудани корхонаҳо ва муассисаҳои тобеъро муайян мекунад; масъалаҳои кушодани ҳисобҳои ҷориро дар муассисаҳои Банки давлатии СССР ё дар кассаҳои амонатгузори давлатии меҳнатӣ ҳал менамояд;

3) дохилшавии маблағҳои налог, суғурта ва дигар маблағҳоро аз аҳолии таъмин мекунад, дар территорияи Совети қишлоқ оид ба қабули ин маблағҳо кор мебарад ва сари вақт ба муассисаҳои Банки давлатии СССР супурда шудани онҳоро таъмин менамояд, дар территорияи посёлка ба кори кассаҳои амонатгузори давлатии меҳнатӣ дар бобати аз аҳолии қабул кардани маблағҳои зикршуда ёрӣ мерасонад;

4) ба сари вақт аз тарафи колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо ва ташкилотҳое, ки дар территорияи Совет воқеъанд, ба бюҷети посёлка, қишлоқ супурда шудани маблағҳо, инчунин ба фонди иттифоқии марказонидашудани таъминоти социалии колхозчиён ва ба фонди иттифоқии марказонидашудани суғуртаи социалии колхозчиён ҳисса ҷудо кардани колхозҳо, назорат мекунад, маърузаҳои роҳбарони колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо ва ташкилотҳоро доир ба ин масъалаҳо мешунавад;

5) мувофиқи қонунҳо дар бораи налогҳо ва андозҳои маҳаллӣ, инчунин дар асоси ҳуҷҷатҳои пешакии органҳои районӣ,

шаҳриин молния — аз рӯи налоги хоҷагии қишлоқ мувофиқи қонун дар бораи налоги хоҷагии қишлоқ доир ба налогу андозҳои маҳаллӣ имтиёзҳо медиҳад;

6) маблағи дар вақти иҷрои бюҷети посёлка, қишлоқ ба таври илова ба даст омадари, инчунин маблағи зиёдатии даромадро инсбат ба хароҷот, ки дар натиҷаи барзиёд иҷрошудани даромад ё аз сарфаи хароҷот дар охири сол ба даст меояд, барои аз пул таъмин кардани хоҷагии тобеш худ ва тадбирҳои соҷиалино мадани сарф мекунад, аз он ҷумла маблағгузорино барои сохтмон ва таъмири биноҳои комитети иҷроия, барои вай харида гирифтани асбобу анҷом, таҷҳизот ва нақлиёт, инчунин барои таъмири ин нақлиёт сарф мекунад (аз Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ баргашта гирифтани маблағҳои зикршуда мумкин нест);

7) дар бораи мувофиқи тартиби муқарраршуда барои сохтмони манзилгоҳи шахсӣ дар доираи лимите, ки ба Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ҷудо карда шудааст, қарзи пули додани муассисаҳои Банки давлатии СССР қарор қабул мекунад;

8) ба қори кассаҳои амонатгузориин давлатии меҳнати ва гузаронидаи суғуртан ихтиёри мадад мерасонад;

9) мувофиқи қонунҳои қори андозҳои байниҳуди аҳолии қишлоқро ташкил мекунад; аз ҳисоби маблағи андози байниҳудӣ гузаронидаи тадбирҳои, ки дар ҷамъомадҳои граҷданинҳои пешбини шудаанд, таъмин мекунад ва дар бораи хароҷоти ин маблағҳо дар назди аҳолии ҳисобот медиҳад;

10) молу мулк ва таҷҳизоти барзиёдро дар байни муассисаҳо ва ташкилотҳои, ки дар ҳисоби бюҷети посёлка, қишлоқ мебошанд, аз нав тақсим мекунад.

Моддан 13. Дар соҳаи хоҷагии қишлоқ Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ:

1) ба тараққиёти истеҳсолоти хоҷагии қишлоқ, иҷро кардани планҳои истеҳсоли, ўҳдадориҳои дар назди давлат, самаранок истифода кардани замин, захираҳои модди, меҳнати ва молнйвӣ, ташкил ва тараққи додани қорхонаҳои ёрирасон, зиёд кардани ҳосилнокии меҳнат ва мустаҳкам намулдани интизоми меҳнат, баланд бардоштани дараҷаи модди ва мадани ҳаёти қолхозчиён, қоргарон ва хизматчиёни совхозҳо ба қолхозу совхозҳо, иттиҳодияҳо ва дигар қорхонаю ташкилотҳои хоҷагии қишлоқ ёри мерасонад; ба граҷданинҳои дар ташкили хоҷагии ёрирасон мадад мерасонад; аз рӯи ин масъалаҳо маърузаҳои правленияҳои қолхозҳо, директориин совхозҳо, роҳбарони бригадаҳо, фермаҳо ва шўъбаҳоро, ки дар территорияи Совет воқеъанд, муҳокима менамояд, ба онҳо тавсияҳо медиҳад, дар мавридҳои зарурӣ ба комитети иҷроияи Совети болоӣ тақлифҳои худро пешниҳод мекунад;

2) ба комитети иҷроияи Совети болоӣ доир ба Уставҳои қолхозҳо, Уставҳои қорхонаҳои (ташкилотҳои) байнихоҷагӣ

дар хоҷагии қишлоқ, ки дар территорияи Совет воқеъанд, фикру мулоҳиза ва таклифҳо пешниҳод мекунад; ба риоя карда шудани Уставҳои колхозҳо, Уставҳои корхонаҳои (ташкілотҳои) байнихоҷагӣ дар хоҷагии қишлоқ назорат менамояд;

3) ба беҳатар ва дуруст эҳтиёт кардан ва истифода бурдани мақлиёти автомобилӣ ва техникаи хоҷагии қишлоқ, иншоот, инчунин нуриҳои минералӣ, моддаҳои захрноки химиявӣ ва сӯзишвории рағани молиданӣ назорат мекунад;

4) ба ҷиқишоф ёфтани алоқаҳои истеҳсолии байнихоҷагӣ ба кори корхонаю ташкілотҳои байнихоҷагӣ мадад мерасонад;

5) ба гузаронидани тадбирҳои оид ба муҳофизати киштзор ва ниҳолҳои колхозҳо, совхозҳо ва дигар хоҷагиҳои давлатӣ ва ҷамъиятӣ, ба тадбирҳои ҳатмин оид ба муборизаи зидди ҳашароти зараррасон, касалиҳои растаниҳои хоҷагии қишлоқ ва алафҳои бегонаро иҷро кардани колхозҳо, совхозҳо, хоҷагиҳои ҷангал ва дигар корхонаҳо, муассисаҳо, ташкілотҳо ва гражданинҳо, ба риоя карда шудани қоидаҳои техникан беҳатарӣ ҳангоми кор фармудани моддаҳои химиявӣ муҳофизати растаниҳо ва қоидаҳои карантини растаниҳо назорат мекунад;

6) ба ҳолати ветеринарии санитарии фермаҳои чорводорӣ колхозҳо, совхозҳо, дигар корхонаҳо ва ташкілотҳо, ба қоидаҳои ветеринарии нигоҳубини чорвои шахсиро риоя кардани гражданинҳо, инчунин мувофиқи қонунҳои ҷорӣ ба риоя кардани қоидаҳои карантин ва иҷро намудани дигар тадбирҳои пешгирӣ кардан ва барҳам додани касалиҳои чорво назорат мекунад;

7) дар территорияи Совет ба кори ташкілотҳои маҳсулотгайёркунӣ дар бобати харида гирифтани маҳсулоти зиедатии хоҷагии қишлоқ назорат мекунад.

М о д д а н 14. Дар соҳаи истифодаи замин, истифода ва муҳофизати об, ҷангал, сарватҳои зеризаминӣ ва муҳофизати муҳити зист Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ:

1) ба қонунҳои истифодаи заминро риоя кардани ҳамаи заминистифодабарандагон дар территорияи Совет, ба иҷрои чорабиниҳои оид ба муборизаи зидди эрозия назорат мекунад;

2) дар бораи аз заминҳои посёлка, маҳалли аҳолинишини қишлоқ мувофиқи тартиб ва дар доираи муқарраркардан қонун ҷудо кардани участкаҳои замин қарор қабул мекунад;

3) ба истифодаи тамоми заминҳо дар территорияи Совет назорати давлатӣ мекунад, ба дуруст истифода бурдани заминҳои назди ҳавлигии колхозҳо ва совхозҳо, риоя кардани нормаҳои участкаҳои заминии наздиҳавлигӣ назорат мекунад; ба ҳамаи гражданинҳоро дар бораи замин ҳал менамояд;

4) аз заминҳои захираи давлатӣ, ки мувофиқи тартиби муқарраршуда ба Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ҷудо карда мешаванд, ба корхонаҳо, муассисаҳо, ташкилотҳо ва гражданинҳо барои обҷақорӣ, алафдаравӣ ва ҷарогоҳ участкаҳо тақсим карда медиҳад;

5) ба иҷрои планҳои корҳои мелiorативӣ, аз худ кардани ва дуруст истифода намудани заминҳои обёршаванда ва хушконидашуда назорат мекунад;

6) мувофиқи тартиб ва дар доираи муқарраркардаи қонун дар соҳаи истифодаи замин ва муҳофизати об, ҷангалҳо ва сарватҳои зеризаминӣ идоракунии давлатӣ ва назорати давлатиро ба амал мебарорад;

дар объектҳои об, ки дар территорияи посёлка, маҳалли аҳолинишинии қишлоқ воқеъанд, шартҳои истифодаи умумии обро муқаррар менамояд; дар территорияи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ барои нушидан, эҳтиёҷоти маишӣ ва дигар эҳтиёҷоти аҳоли аз рӯи тартиби обтаъминкунии ғайримарказонидашуда қоидаҳои истифодаи ишрооти обро муқаррар мекунад; бо розигии органҳои ки назорати санитарии давлатиро ба амал мебароранд ва органҳои батартибандозандаи истифода ва муҳофизати об барои ба тарзи ғайримарказонидашуда аз об таъмин кардани фермаҳо ва корхонаҳои ҷудогонаи хоҷагии қишлоқ, дар территорияи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ воқеъанд, иҷозат медиҳад; ба ҳамаҷониба дар бораи истифодаи об ҳал мекунад;

ба тартиби истифодаи ҷангал, қоидаҳои пеш бурдани хоҷагии ҷангал, барқарор кардани бешазор, ба ҳисоб гирифтани ва муҳофизати онҳо, инчунин дигар қоидаҳои нормаҳои қонунҳои онд ба ҷангал муқаррар кардаанд, риоя намудани ҳаман колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо, ташкилотҳо ва гражданинҳо назорат мекунад; ба гузаронидани ҷорабиниҳои шинондани ва муҳофизат кардани бешазори давлатӣ ва колхозӣ, мелiorацияи ҷангал ва бунёди кардани ҷангал мадад мерасонад, дар мавридҳои зарурӣ аз рӯи ин масъалаҳо ба комитетҳои иҷроияи Совети болоӣ тақлифҳои худро пешниҳод менамояд;

ба дуруст кор карда баромадани қонҳои қанданиҳои фонданиҳои маъмул назорат менамояд; захираҳои иловагии қанданиҳои фонданиҳои маъмулро ошкор мекунад; дар мавридҳои зарурӣ дар бораи истифодаи онҳо ба органҳои болоӣ тақлифҳои пешниҳод менамояд;

ба қонунҳои онд ба муҳофизати табиатро риоя кардани колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо, ташкилотҳо ва гражданинҳо назорат мекунад; ба амалӣ гардидани ҷорабиниҳои онд ба муҳофизати муҳити зист мадад мерасонад; ба иҷрои қоидаҳои муқарраршудаи ҷиҳат ва моҳидорӣ назорат мекунад.

Моддан 15. Дар соҳан саноат Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ:

1) ба кори корхонаҳои саноати маҳаллии тобон худ роҳбарӣ менамояд ва аз тарафи онҳо иҷро карда шудани планҳои истеҳсолию молиявиро таъмин мекунад;

2) ба риоя кардани қонунҳо дар корхонаҳои саноатии тобон органҳои болои, ки дар территорияи Совет воқеъанд, назорат менамояд;

3) ба корхонаҳои саноатии дар территорияи Совет воқеъ гардида барои баланд бардоштани самаранокии истеҳсолот ва сифати маҳсулот, истифодаи захираҳои моддӣ, меҳнатӣ ва молиявӣ, афзоиши ҳосилнокии меҳнат, баланд гардидани дараҷаи моддӣ ва мадании зиндагии коргарон ва хизматчиён мадад мерасонад, аз рӯи ин масъалаҳо маърузаҳои роҳбарони корхонаҳоро муҳокима мекунад, ба онҳо тавсияҳо медиҳад, дар мавридҳои зарурӣ бошад ба комитетҳои иҷроияи Совети болоӣ таклифҳои худро пешниҳод менамояд;

4) барои дар заминаи ашъён хоми маҳаллӣ, инчунин дар заминаи партовҳои истеҳсолоти корхонаҳои саноатии дар территорияи Совет воқеъгардида зиёд кардани истеҳсоли молҳои истеъмолӣ халқ ва масолеҳи бинишкорони маҳаллӣ, барои аз нав кор кардани маҳсулоти хоҷагии қишлоқ, ривҷ додани касбу ҳунариҳои халқӣ чораҳо мебинад; ба дуруст кор карда баромадани қонҳои қанданиҳои фонданоки маъмул назорат мекунад; захираҳои иловагии ашъён хоми маҳалли ва сӯзишвориро ошкор мекунад ва дар мавридҳои зарурӣ дар бораи истифодаи онҳо ба органҳои болоӣ таклифҳо пешниҳод менамояд;

5) барои тараққӣ додани моҳидорӣ ва шикор чораҳо меандешад.

Моддан 16. Дар соҳан сохтмон, нақлиёт ва алоқа Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ:

1) қонҳои баълангирӣ ва сохтмони маҳалҳои аҳолинишиниро дида мебарояд ва ба комитетҳои иҷроияи Совети болоӣ пешниҳод мекунад, риоя кардани планҳои сохтмонро назорат менамояд; агар дар сохтмони маҳалҳои аҳолинишин ба зайрон кардани планҳо роҳ дода шуда бошад, сохтмонро бозмедорад;

2) ба рафти сохтмони хонаҳои истиқоматӣ, муассисаҳои соқлино маданӣ ва корхонаҳои коммуналӣ ва сифати он дар территорияи Совет назорат мекунад, маърузаҳои роҳбарони колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо ва ташкилотҳои бинишкориро дар бораи рафти сохтмони ин объектҳо муҳокима менамояд;

3) сохтмони хонаҳои истиқоматӣ, корхонаю иншоотҳои коммуналиро (водопровод, канализация, бо энергияи электр ва гармӣ таъминкунии, хоҷагии газ, обанборҳо, чоҳҳо, хаммомҳо ва ғайраро) аз ҳисоби маблағҳои, ки ба Советҳои маҳаллӣ дода мешаванд, ташкил мекунад;

4) бо розигии колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо ва дигар ташкилотҳо, ки дар территорияи Совет воқеъанд, масъалаҳои якҷоя истифода бурдани маблағҳоеро, ки барои сохтмон ва таъмири объектҳои хоҷагии манзилӣ, роҳ ва коммуналӣ чундо карда шудаанд, инчунин дар мавридҳои зарурӣ масъалаҳои марказонидани ин маблағҳо ҳал мекунад;

5) сохтмон ва таъмири роҳҳои дорон аҳамияти маҳаллӣ, кӯпрукҳо, воситаҳои аз обгузаштанро ташкил мекунад; назорат карда меистад, ки онҳо ҳамеша соҳа бошанд, бо тартиби муқарраршуда барои гузаронидани ин корҳо колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо ва дигар ташкилотҳо ҷалб мекунад;

6) ба планҳои сохтмон ва таъмири роҳҳои автомобилгардро иҷро кардани колхозҳо, совхозҳо, корхонаю ташкилотҳои саноатӣ, нақлиёт, бинокорӣ ва дигар корхонаю ташкилотҳо назорат мекунад;

7) дар территорияи Совет ба кори ташкилотҳои нақлиёт онд ба хизматрасонии нақлиёти автомобилӣ ва дигар воситаҳои нақлиёт ба аҳоли назорат мекунад;

8) ба колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳо дар бобати додани нақлиёт барои мубориза бо офатҳои табиӣ, сӯхторҳо, барои кашондани беморон, ба назди беморҳои вазнин рафтани коркунони тиб ва дар дигар ҳолатҳои мустасно амрҳо медиҳад;

9) дар иҷрои чорабиниҳои онд ба бехатарии ҳаракат дар роҳҳо мадад мерасонад;

10) ба кори шӯъбаҳо ва агентҳои алоқа дар бобати адои хизмати аҳоли, ки дар территорияи Совет истиқомат менамоянд, назорат мекунад; ба органҳои алоқа дар тараққӣ додани алоқан маҳаллии телефонӣ ва почта, радиогузаронӣ ва телевизион, дар таъмир ва муҳофизати иншооти хатти алоқа ёрӣ мерасонад.

М о д д а н 17. Дар соҳаи хоҷагии манзилӣ, коммуналӣ ва ободонӣ Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ:

1) ба хоҷагии манзилӣ ва коммуналӣ тобеаш роҳбарӣ мекунад; дуруст истифода бурдани хонаҳои истиқоматӣ, корхонаҳои коммуналӣ, биноҳои маъмурӣ ва дигар биноҳоеро, ки дар ихтиёраш мебошанд, таъмин менамояд, таъмири асосӣ ва ҷорӣ онҳоро ташкил мекунад; дар хоҷагӣ дуруст истифода бурдани биноҳои ғайриистикоматии тобеи худро таъмин менамояд;

2) ба фаъолияти корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳои тобеи органҳои болоӣ, ки дар территорияаш воқеанд, дар соҳаи хоҷагии манзилӣ ва коммуналӣ, дуруст истифода бурдани фонди манзилӣ онҳо, корхонаҳои коммунистӣ ва иншооти назорат мекунад;

3) фонди истиқоматии дар ихтиёри Совет бударо тақсим менамояд; қарорҳои якҷояи маъмурият ва комитетҳои маҳа-

лини фабрикӣ, заводни ҷиғфоқҳои касабаро дар бораи аз хонаҳои ташкилотҳои давлатӣ, кооперативӣ ва ҷамъиятӣ додани истиқоматгоҳ, ғайр аз мавридҳои, ки дар қонунҳо пешбинӣ шудаанд, тасдиқ мекунад; ба гражданинҳо барои кӯчида даромадан ба хонаву ҷойи ордериҳои якхела медиҳад;

4) барои бо сӯзишворӣ, ҷароғ, асбобу анҷом таъмин кардани муассисаҳои маорифи халқ, маданият ва ҷиғдорни тандурустӣ, ки дар ҳисоби бюҷети посёлка, қишлоқ мебошанд, барои таъмири биноҳои онҳо ва барои ба вучуд овардани шароити зарурии манзилию маишии корхонаҳои ин муассисаҳо чораҳо меандешад, колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо ва дигар ташкилотҳоро, сарфи назар аз тобеияти идоравиашон, бо розигии онҳо барои ҷиғтирок кардан дар иҷрои тадбирҳои ҷомбаршуда ҷалб менамояд;

5) ба ободониҳои маҳалҳои аҳолинишини роҳбарӣ мекунад, колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳоро, сарфи назар аз тобеияти идоравиашон, бо розигии онҳо ба корҳои ободонӣ ҷалб менамояд; бо розигии колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо ва дигар ташкилотҳо маблағҳои барои ободонӣ ҷудо кардани онҳоро якҷоя менамояд; ба ободониҳои территорияҳои истеҳсолотӣ назорат мекунад; ҷабудизоркунии маҳалҳои аҳолинишини роҳбарӣ ташкил мекунад; барои муҳофизати инҳолҳо ва ҷиғҳубиҳои онҳо, муҳофизати ҳавзҳо ва истироҳатгоҳҳои гражданинҳо чораҳо мебинад; мувофиқи қонунҳои ҷорӣ ба кӯчаҳо, майдонҳо ва дигар қисмҳои таркибии маҳалҳои аҳолинишини ҷом мегузорад; рақамҳои хонаҳоро муқаррар менамояд;

6) роҳбарони корхонаҳои хоҷагии манзилӣ ва коммуналии тобеи Советро бо розигии органҳои болоии идоракунии хоҷагии манзилии ва коммуналии ба вазифа тасдиқ менамояд ва аз вазифаашон озод мекунад;

7) дар ҳолати дуруст ҷиғҳ дошта шудани қабристон, қабрҳои бародарӣ ва дигар ҷойҳои дафиро таъмин менамояд.

М о д д а н 18. Дар соҳаи савдо, ҳуроки умумӣ ва хизматрасонии маишӣ ба аҳоли Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ:

1) дар территорияи Совет ба савдои давлатӣ, кооперативӣ ва колхозӣ, хизматрасонии маишии аҳоли назорат мекунад; планҳои ҷойгиркунии ва махсусгардонии корхонаҳои савдо, ҳуроки умумӣ ва хизматрасонии маиширо тасдиқ менамояд; барои ҷорӣ кардани шаклҳои прогрессивии хизмати муассисаҳои савдо ба аҳоли мадад мерасонад;

2) барои ташкили хизматрасонии маишии аҳоли, васеъ кардани сети корхонаҳои хизматрасонии маишӣ чораҳо меандешад; ба қисми онҳо назорат мекунад; барои ҷорӣ наму-

дани шаклу усулҳои нави хизматрасони маншӣ мадад мерасонад;

3) ба кори магазинҳо, бозорҳо, корхонаҳои хӯроки умумӣ, ба риоя карда шудани қоидаҳои савдо, нархҳои муқарраршуда ва таъмини хизмати маданӣ ба харидорон, ба талаботи аҳолиро ба ҳисоб гирифта, дар сари вақт овардани озуқаворӣ ва молҳои саноатӣ назорат мекунад;

4) ба кори корхонаҳои кооперацияи матлубот дар соҳаи кор карда баромадан ва фурӯши маҳсулоти хоҷагии қишлоқ ва ашъён хом назорат менамояд;

5) маърузаҳои роҳбарони корхонаҳои савдо, хӯроки умумӣ, правленияҳои ҷамъиятҳои матлуботи қишлоқро дар бораи вазъияти савдо ва рафти иҷрои планҳои муомилоти мол ва дигар супоришҳои планӣ, инчунин маърузаҳои роҳбарони корхонаҳои хизматрасони манширо дар бораи фаъолияти истеҳсоли онҳо мешунавад;

6) ба риоя карда шудани Устави ҷамъияти матлубот назорат мекунад;

7) роҳбарони корхонаҳои хизматрасони маншини аҳолии тобеге Советро бо розигии органҳои болои идоракунии хизматрасони маншӣ ба вазифа тасдиқ мекунад ва аз вазифаашон озод менамояд;

8) шароити маҳаллиро ба назар гирифта, вақти кории ба аҳоли қудан муассисаҳои савдо, хӯроки умумӣ ва хизматрасони маншини аҳолиро муқаррар менамояд, ба риоя карда шудани вақти кори муқарраршудаи онҳо назорат мекунад.

Моддаи 19. Дар соҳаи маорифи халқ Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ:

1) таълими умумии миёнаи ҳатмии ҷавонро таъмин мекунад, бачаҳои синни мактабро ба ҳисоб мегирад, бо хонданро тарк кардани мактаббачагон мубориза мебарад;

2) ба кори мактабҳо, интернатҳои мактабӣ, муассисаҳои томактабӣ ва берун аз мактабии бачаҳо, ки дар территорияи Совет воқеъанд, назорат мекунад;

3) барои мустақкам шудани алоқани мактаб бо истеҳсолот, бештар шудани таълими меҳнат, тарбия ва касбинтиҳобкунии барои бо китобҳои дарсӣ бе пул таъмин кардани хонандагонии мактабҳои маълумоти умумӣ чораҳо меандешад;

4) мувофиқи қонунҳои ҷорӣ масъалаҳои аз хӯрокпулӣ озод кардани бачахоро дар мактабҳои (гурӯҳҳои) рӯзи машғулиятҳои бардавом, ки дар ҳисоби бюҷети посёлка, қишлоқ мебошанд, ҳал мекунад;

5) барои васеъ кардани сети мактабҳо, интернатҳои мактабӣ, муассисаҳои томактабӣ ва берун аз мактабии бачагон чораҳо меандешад; ташаббуси колхозҳо, совхозҳо ва корхонахоро дар бобати аз ҳисоби маблағҳои онҳо сохтани мактабҳо, муассисаҳои доимӣ ва мавсимии томактабӣ, берун аз

мактабини бачагон дастгирӣ мекунад, масъалаҳои дар терри-
торияи Совет ҷойгир кардани онҳоро ҳал менамояд;

6) барои ба мактаб-интернатҳо, интернатҳои назди мак-
табҳо, хонаҳои бачагон ва барои тарбия ба оилаҳои граж-
даинҳо супурдани бачагоне, ки бе парастории падару модар
мондаанд, чораҳо меандешад; ба кори хонаҳои бачагон, ки
дар территорияи Совет воқеъанд, назорат мекунад; кори пеш-
гирӣ намудани бе назорати ҷамоати раҳбарон ба роҳ меонад;

7) барои аз ҷои истиқомат ба мактаб ва аз мактаб ба ҷои
истиқомат бо нақлиёт бе пул рафта омадани хонандагони
мактабҳои ибтидоӣ, ҳаштсола ва миёнаи маълумоти умумӣ,
инчунин ба маҳалҳои машғулияти меҳнатӣ бе пул бурдани
хонандагон чораҳо меандешад;

8) раҳбарони мактабҳо ва муассисаҳои томактабӣ ва бе-
рун аз мактабини бачагонан тобеи Советро бо розигии орган-
ҳои болоии маорифи халқ ба вазифа тасдиқ мекунад ва аз
вазифаашон озод менамояд;

9) дар назди мактабҳо аз ҳисоби маблағҳои бюджет, ҷалб
кардани маблағҳои колхозҳо, ҷамъиятҳои матлубот ва ҷамъи-
яҳои касбаи фонди таълими умумӣ ташкил мекунад; дар
бани мактабҳо фонди таълими умумиро тақсим менамояд,
ба истифодаи он назорат мекунад.

Модди 20. Дар соҳаи кори маданияту маърифат Сове-
ти посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ:

1) ба кори клубҳои қишлоқ, хонаҳои маданият, китобхо-
наҳо, гушаҳои сурх ва дигар муассисаҳои маданияти тобеи
Совет раҳбарӣ мекунад; ҷамъияти дигар муассисаҳои мада-
ниятро, ки дар территорияи Совет воқеъанд, сарфи назар аз
тобеияти онҳо, назорат мекунад ва ба ҳам мувофиқ мегардо-
над; барои васеъ гардидани сети муассисаҳои маданият чо-
раҳо меандешад;

2) ба дуруст истифода карда шудани маблағҳои махсуси
муассисаҳои маданияти тобеи Совет, инчунин ба дуруст ҷудо
ва сарф карда шудани маблағҳои фондҳои маданияти колхоз-
ҳо, совхозҳо, ҷамъиятҳои матлубот назорат мекунад ва дар
мавридҳои зарурӣ бо розигии онҳо, барои истифодаи марка-
дидани маблағҳои зикршуда чораҳо меандешад;

3) барои аҳолии хондани лексияҳо, маърузаҳо, гузарони-
дани суҳбатҳо ташкил мекунад; ба кори ташкилотҳои ҷамъ-
иятии илмӣ маърифатӣ мадад мерасонад;

4) раҳбарони муассисаҳои маданияти тобеи Советро бо
розигии органҳои болоии идоракунии маданият ба вазифа
тасдиқ ва аз вазифа озод менамояд;

5) барои мунтазам ба аҳолии нишони додани кино, илқиш-
одони эҷодиёти халқ ва санъати ҳаваскорӣ чораҳо меанде-
шад;

6) ба муносибати идҳои давлатӣ, санаҳои таърихӣ тадбир-

ҳои оммавӣ мегузаронад; барои ба ҳаёт ҷорӣ кардани расму
онҳои граждани советӣ мадад мерасонад;

7) мувофиқи қонунҳо ба муҳофизат ва истифодаи ёдгори-
ҳои таърих ва маданият, ки дар территорияи Совет воқеъанд,
идоракунани давлатӣ ва назорати давлатиро ба амал мебаро-
рад.

М о д д а и 21. Дар соҳаи нигоҳдории тандурустӣ, муҳофи-
зати манфиатҳои модарон ва кӯдакон, тарбияи ҷисмонӣ ва
спорт Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ:

1) барои бе пул расонидани ёрии тиббӣ ба аҳолии ҷораҳо
меандешад; ба ташкили кори муассисаҳои нигоҳдории танду-
рустӣ, ки дар ҳисоби бюҷети посёлка, қишлоқ мебошанд, роҳ-
барӣ мекунад; ба ташкили кори муассисаҳои нигоҳдории тан-
дурустии тобегӣ органҳои болоӣ, ки дар территорияи Совет во-
қеъанд, назорат мекунад;

2) барои дар территорияи Совет дуруст ҷой гирифтани бе-
морхонаҳои участкавӣ, таваллудхонаҳо, пунктҳои фельдше-
рию акушерӣ, дорухонаҳо ва дигар муассисаҳои нигоҳдории
тандурустӣ тадбирҳо меандешад;

3) маърузаҳои роҳбарони муассисаҳои нигоҳдории танду-
рустии дар территорияи Совет воқеъгардидаро дар бораи
вазъияти хизмати тиббӣ ва санитарно профилактикӣ аҳоли
мешунавад;

4) роҳбарони муассисаҳои нигоҳдории тандурустии тобегӣ
Советро бо розигии органҳои болоии нигоҳдории тандурустӣ
ба вазифа тасдиқ мекунад ва аз вазифаашон озод менамояд;

5) ба органҳои нигоҳдории тандурустӣ дар гузаронидани
ҷорабиниҳои санитарно профилактикӣ ва зидди касалиҳои
гузаранда, ташкили кори санитарно маърифатӣ дар байни
аҳолии ёрӣ мерасонад; ба ҳолати санитарии маҳалҳои аҳоли-
нишин, манбаъҳои обтаъминкунӣ, корхонаҳои савдо ва хӯро-
ки умумӣ, манзилгоҳ, мактабҳо ва дигар муассисаҳо назорат
мекунад;

6) дар мавриди пайдо шудани касалиҳои сирояткунанда
барои дар биноҳо ҷойгир кардани беморҳо ҷораҳо меанде-
шад, тадбирҳои карантиниро ҷорӣ мекунад ва ба иҷрои онҳо
назорат менамояд;

7) дар бобати муҳофизати манфиатҳои модарон ва кӯда-
кон тадбирҳо мегузаронад;

8) барои дар байни аҳолии васеъ ба роҳ мондани кори
тарбияи ҷисмонӣ ва спорт, сохтмони майдонҳои спортӣ ва
дигар иншооти спортӣ ҷораҳо меандешад.

М о д д а и 22. Дар соҳаи меҳнат ва таъминоти соҷиалӣ
Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ:

1) барои ба кор таъмин кардани гражданиҳо мадад ме-
расонад, ба онҳо дар омӯхтани касбу кор ёрӣ медиҳад; якҷоя
ба ташкилотҳои иттифокҳои касаба дар назорат ба риоя кар-

да шудани қонунҳои онд ба меҳнат, қоидаҳои муҳофизати меҳнат ва техникаи бехатарӣ дар колхозҳо, совхозҳо ва корхонаҳое, ки дар территорияи Совет воқеъанд, иштирок мекунад; ба риоя карда шудани қоидаҳои ба кор қабулкунӣ ва аз кор озодкунии наврасон ва ҷавонон назорат менамояд;

2) инвалидон, аъзоёни оилаҳои хизматчиёни ҳарбӣ, ҷанговарон ва партизанҳои ҳалокшударо бо кор таъмин менамояд, ба ин шахсон дода шудани имтиёзҳо ва афзалиятҳоро, ки дар қонунҳо муқаррар шудаанд, назорат мекунад, ба касб-омӯзини инвалидон мадад мерасонад;

3) ба риоя карда шудани қонунҳои онд ба нафақа назорат мекунад; дар мавридҳои зарурӣ ба коргарон, хизматчиён, колхозчиён ва аъзоёни оилаҳои онҳо дар муқаррар карда шудани нафақа ёрӣ мерасонад; ба қори Советҳои колхозҳо онд ба таъминоти социалии колхозчиён, инчунин кассаҳои ёрии байниҳамдигарии ҷамъиятӣ дар колхозҳо назорат мекунад; дуруст пур карда шудани дафтарҳои меҳнати колхозчиён ва дар колхозҳо нигоҳ дошта шудани ҳуҷҷатҳои архивиро тафтиш мекунад;

4) ба шахсоне, ки барои гирифтани нафақаи давлатӣ ҳуқуқ надоранд, дар доираи маблағҳои дар бюҷети посёлка, қишлоқ пешбинишуда ёрдампулӣ муқаррар мекунад;

5) ба комитети иҷроияи Совети болоӣ барои ба модарони серфарзанд ва танҳо муқаррар кардани ёрдампулӣ ва додани ёрдампулӣ якҷафта ба гражданинҳое, ки аз офатҳои табиӣ зарар дидаанд, таклифҳо пешниҳод мекунад; ба оилаҳои хизматчиёни ҳарбии хизмати муҳлатнок барои ба онҳо муқаррар намудани ёрдампулӣ пешбиниқардан қонун ёрӣ мерасонад;

6) дар бобати бехтар намудани шароити моддӣ ва маънавӣ маншани оилаҳои серфарзанд ғамхорӣ менамояд;

7) ба воситаи органҳои таъминоти социалӣ барои ба хонаҳои инвалидон ва пиронсолон ҷойгир кардани шахсоне, ки ба ин мӯҳтоҷанд, чораҳо меандешад; дар ташкил кардани хонаҳои колхозӣ ва байниколхозии инвалидон ва пиронсолон мадад мерасонад; ба қори хонаҳои инвалидон ва пиронсолон назорат мекунад.

Моддаи 23. Дар соҳаи таъмини қонуниятии социалистӣ, муҳофизати тартиботи давлатӣ ва ҷамъиятӣ, ҳуқуқҳои гражданинҳо, ба амал баровардани назорати халқӣ Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ:

1) риоя карда шудани қонунҳои Иттифоқи РСФСР, РСФСР Тоҷикистон ва дигар актҳои органҳои болоии ҳокимияти давлатӣ ва идоракунӣ, муҳофизати тартиботи давлатӣ ва ҷамъиятӣ, моликияти социалистӣ, ҳуқуқҳо ва манфиатҳои ба қонун муҳофизатшавандаи гражданинҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо, колхозҳо, ташкилотҳои кооперативӣ ва дигар

ташкилотҳои ҷамъиятиро таъмин мекунад; ба аҳоли ҷаҳонда додани қонунҳоро ташкил менамояд;

2) фармону амрҳои ба қонунҳо мухолифи роҳбарони корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳои ба Совети посёлкави, кишлоқӣ тобеъро бекор мекунад;

3) иҷрои қарорҳои ба қонунҳо мухолифи маҷлисҳои умумии аъзоёни колхозҳо ё маҷлисҳои намояндагонии онҳо, маҷлисҳои умумии аъзоёни ҷамъияти матлубот (маҷлисҳои намояндагон) ё маҷлисҳои участкавии саҳмдорон, правленияҳои колхозҳо ва ҷамъияти матлуботи кишлоқ, фармонҳо ва амрҳои роҳбарони корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳои тобеи органҳои болоиро оид ба масъалаҳои истифодаи замин, муҳофизати табиат, сохтмон, ҳоҷагии маишӣ ва коммуналӣ, истифодаи захираҳои меҳнатӣ, истеҳсоли молҳои истеъмолӣ халқ ва масолеҳи бинокорони маҳаллӣ, муҳофизат ва истифодаи ёдгориҳои таърих ва маданият, хизматрасонии социално-маданӣ, маишӣ ва хизматҳои дигари аҳоли бозмедорад ва дар ин бора ба органҳои дахлдори болоӣ хабар медиҳад;

4) гурӯҳи назорати халқиро дар назди Совет ташкил мекунад ва ҳаёати онро тағйир медиҳад, ба фаъолияти гурӯҳи назорати халқӣ роҳбарӣ менамояд, ҳисоботро дар бораи кори он мешунавад; ба гурӯҳҳо ва постҳои назорати халқии колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳои ки дар территорияи Совет воқеъанд, ёрӣ мерасонад;

5) ба фаъолияти дружинаҳои ихтиёрии халқи дар бобати муҳофизати тартиботи ҷамъиятӣ ва судҳои рафиқона роҳбарӣ мекунад; ба кори инспектори участкавии милиции дар территорияи Совет назорат мекунад;

6) гражданинҳоро қабул менамояд; дар муҳлатҳои беконун муқарраршуда таклифҳо, аризаю шикоятҳои гражданинҳоро дида мебарояд ва аз рӯи онҳо чораҳои зарурӣ мебинад; ба риояи қардашудани тартиби дида баромадани таклифҳо, аризаю шикоятҳои гражданинҳо дар колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳои ки дар территорияи Совет воқеъанд, назорат мекунад; аз рӯи ин масъалаҳо ҳисоботи роҳбарони онҳоро мешунавад;

7) ба иҷро қардашудани қондаҳои системаи паспортӣ назорат мекунад ва аз рӯи тартиби муқарраршуда гражданинҳоро ба қайд мегирад ва аз қайд мебарорад;

8) мувофиқи қонунҳои РСС Тоҷикистон актҳои ҳолати гражданиро ба қайд мегирад;

9) васӣ ва парасторҳо таъин мекунад, аз тарафи онҳо иҷро қардашудани вазифаҳои онро назорат мекунад;

10) тақсироти молу мулкӣ онлави хонаводаҳои колхозчиёро ба қайд мегирад;

11) мувофиқи қонунҳои Иттифоқи РСС ва Қонуни РСС Тоҷикистон дар бораи нотариати давлати амалиёти нотариалӣ мегузаронад;

12) ба гражданинҳо справкаҳоеро, ки шахсият, ҳолати он-лавӣ, молу мулкро тасдиқ мекунад ва дигар справкаҳоеро, ки бо қонунҳо пешбинӣ шудаанд, медиҳад;

13) барои эҳтиёт кардан ва истифода бурдани молу мулкӣ бесоҳиб, инчунин молу мулке, ки ба тариқи мерос ба давлат гузаштааст, чораҳо меандешад;

14) дар маҳалҳои аҳолинишини гузаронидани чораҳои зид-дисухторро ташкил мекунад; ба кори дружинаҳои ихтиёрии сӯхторхомушкунӣ роҳбарӣ менамояд;

15) барои пешгирӣ ва бартараф намудани оқибатҳои офатҳои табиат чораҳо мебинад, дар мавридҳои зарурӣ му-вофиқи тартиби муқарраршуда аҳолиро ба мубориза бо офат-ҳои табиат ва бартараф намудани оқибатҳои онҳо ҷалб ме-намояд;

16) ба риоя карда шудани қонунҳои онд ба дину он назо-рат мекунад.

М о д д а н 24. Дар соҳаи кори мудофиаи Совети посёл-кавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ:

1) аз тарафи ҳамаи гражданинҳо иҷро карда шудани Қонуни СССР-ро оид ба ӯҳдадорӣ умумии ҳарбӣ таъмин мекунад; аз рӯи тартиби муқарраршуда ба ҳисобгирӣ ибти-доии шахсони ӯҳдадори ҳарбӣ ва даъватшавандагонро мегу-заронад; ба шахсони ӯҳдадори ҳарбӣ ва даъватшавандагон дар бораи ба комиссариатҳои ҳарбӣ даъват шудани онҳо ха-бар медиҳад ва барои сари вақт ба ҷои даъват ҳозир шудани мадад мерасонад;

2) барои ташкили мудофияи гражданинҳо чораҳо мебинад;

3) гражданинҳоеро, ки аз сафҳои Қувваҳои Мусаллаҳи СССР ба запас бароварда, ҷавоб дода шудаанд, бо кор таъ-мин менамояд;

4) кори тарбияи ҳарбии ватандӯстии аҳоли, хусусан ча-вононро мегузаронад.

М о д д а н 25. Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ ва комитети иҷроияи он ба шахсони мансабдор ва гражданинҳо барои вайрон кардани тартиботи ҷамъиятӣ, қои-даҳои таъминкунондани ҳолати санитарӣ дар маҳалҳои аҳо-линишини, муҳофизати табиат, ёдгориҳои таърих ва маданият, қоидаҳои ободонии маҳалҳои аҳолинишини ва иморатсозӣ, фурӯши нӯшокиҳои спиртдор, барои поймол кардани киштзе-ри колхозҳо, совхозҳо ва барои дигар вайронкуниҳо дар мав-ридҳо ва бо тартибе, ки бо қонунҳои РСФСР Тоҷикистон муқар-рар шудаанд, ҷазои маъмурии дода метавонад.

Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ дар мавридҳои зарурӣ бо иҷо-зати комитети иҷроияи Совети болоӣ барои дида баромадани корҳои онд ба ҳуқуқвайронкунӣ, ки боиси ҷазои маъмурии

мегарданд, дар назди комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ комиссияи маъмурӣ ташкил мекунад.

М о д д а н 26. Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ ба комитети иҷроияи Совети болоӣ дар бобати додани номи фахрии «Қаҳрамонмодар» ва мукофотонидан бо ордениҳои «Шарафи модарӣ» ва медалҳои «Медали модарӣ», «Барои шучоат дар сӯхтор» ва «Барои наҷот додани ғарқшавандагон», инчунин дар бобати додани мукофотҳои давлатии РСС Тоҷикистон илтимосномаҳо пешниҳод менамояд.

М о д д а н 27. Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ, ғайр аз ҳуқуқу вазифаҳои дар ҳамин Қонун пешбинишуда, мувофиқи қонунҳои Иттифоқи РСС ва РСС Тоҷикистон, дигар ҳуқуқҳо ва вазифаҳоро ҳам ба амал бароварда метавонад.

Б о б и III

ТАШКИЛИ КОРИ СОВЕТИ ПОСЁЛКАВӢ, ҚИШЛОҚИИ ДЕПУТАТҲОИ ХАЛҚӢ.

1. Сессияи Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ

М о д д а н 28. Сессияи Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқиро комитети иҷроияи Совет соли камаш чор маротиба, яъне дар ҳар се моҳ як маротиба даъват менамояд.

Сессияи Совети посёлкавӣ, қишлоқиро инчунин бо таклифи камаш сеяки депутатҳои Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ҳам даъват кардан мумкин аст.

М о д д а н 29. Сессияи якуми Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқии нав интихобшударо комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқии даъвати гузашта баъди интихобот аз ду ҳафта дер намонда даъват мекунад ва онро яке аз депутатҳои куҳансолтарини Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ мекушояд.

Сессияи якуми Совети посёлкавӣ, қишлоқиро дар посёлка, Совети қишлоқи нав ташкилшуда комитети иҷроияи Совети болоӣ депутатҳои халқӣ баъди рӯзи ба категорияи посёлкаҳои типӣ шахрӣ гузаронидани маҳалли аҳолинишин ё ташкил дода шудани Совети қишлоқӣ аз ду ҳафта дер намонда, дар мавриди гузаронидани интихоботи Совети посёлка, Совети қишлоқи нав ташкилшуда бошад, баъди рӯзи интихоботи Совети посёлкавӣ, қишлоқии дахлдор аз ду ҳафта дер намонда даъват мекунад.

Сессияҳои минбаъдаи Совети посёлкавӣ, қишлоқиро раиси комитети иҷроияи Совет мекушояд. Барои бурдани сессияи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ аз ҷумлаи депутатҳо раис ва котиб интихоб менамояд.

М о д д а и 30. Комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, кишлоки дар бораи вақти даъват ва ҷои гузаронидани сессияи Совети посёлкавӣ, кишлокии депутатҳои халқӣ, инчунин дар бораи масъалаҳои, ки барои дида баромадани Совет пешниҳод карда мешаванд, камаш панҷ рӯз пеш аз сессия ба депутатҳо хабар медиҳад ва ба аҳоли маълум мекунад. Комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, кишлоқӣ доир ба масъалаҳои, ки барои дида баромадани Совет пешниҳод карда мешаванд, материалҳои заруриро ба депутатҳо пешниҳод мекунад.

М о д д а и 31. Сессияи Совети посёлкавӣ, кишлокии депутатҳои халқӣ ҳамоно вақт комилхуқуқ доништа мешавад, ки агар дар он камаш аз се ду ҳиссаи шумораи умумии депутатҳои Совети посёлкавӣ, кишлоқӣ ҳозир бошанд.

Дар кори сессияи Совети посёлкавӣ, кишлоқӣ депутатҳои Советҳои болоӣ, инчунин гражданинҳо ва намоёндагонӣ ба сессия даъватшудаи органҳои давлатӣ ва ҷамъиятии дахлдор, колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳо бо ҳуқуқи овози машваратӣ иштирок карда метавонанд.

М о д д а и 32. Масъалаҳои дар сессияи Совети посёлкавӣ, кишлокии депутатҳои халқӣ муҳокимашавандаро комитети иҷроияи он, комиссияҳои доимӣ ва депутатҳои Совети посёлкавӣ, кишлоқӣ пешниҳод мекунанд.

Правлениҳои колхозҳо, маъмурият, ташкилотҳои ҷамъиятии совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳои, ки дар территорияи Совет воқеъанд, инчунин маҷлисиҳои умумии гражданинҳои посёлка ва кишлоқ метавонанд ба рӯзномаи сессияи Совети посёлкавӣ, кишлоқӣ таклифҳо пешниҳод кунанд.

Рӯзнома ва тартиби кори сессияро Совети посёлкавӣ, кишлоқӣ тасдиқ мекунад.

М о д д а и 33. Совети посёлкавӣ, кишлокии депутатҳои халқӣ ҳуқуқ дорад дар сессияҳо ҳама гуна масъалаҳои, ки бо қонунҳои Иттифоқи РСС ва РСС Тоҷикистон ба ихтиёри вай дода шудаанд, дида барояд ва ҳал кунад. Масъалаҳои зерин фақат дар сессияҳо ҳал карда мешаванд:

1) эътироф кардани ваколати депутатҳо; дар мавридҳои, ки бо қонунҳо пешбинӣ шудааст, ҳал намудани масъалаҳо дар бораи пеш аз мӯҳлат қатъ кардани ваколати депутатҳо; дида баромадани дархостҳои депутатҳо ва қабул кардани қарорҳо аз рӯи дархостҳо; шунидани ахбороти депутатҳо дар бораи вазифаҳои депутатнашон, қарорҳо ва супоришҳои Совет ва органҳои онро иҷро кардани онҳо;

2) интиҳоб кардани комитети иҷроияи Совет ва таъйир

додани ҳайати он; ташкил кардан, интиҳоб намудани комиссияҳои доимии Совет ва тағйир додани ҳайати онҳо;

3) ҳисобот дар бораи кори комитети иҷроия ва комиссияҳои доимӣ;

4) ташкил кардани гурӯҳи назорати халқӣ дар назди Совет, тағйир додани ҳайати он, шунидани ҳисобот дар бораи кори гурӯҳи назорати халқӣ дар назди Совет;

5) дар назди комитети иҷроияи Совет ташкил кардани комиссияҳои маъмурӣ ва дигар комиссияҳо, ки бо қонунҳо пешбинӣ шудаанд;

6) тасдиқ кардани планҳои ҷорӣ ва перспективии тараққиёти иқтисодӣ ва социалии Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ва ҳисобот дар бораи иҷрои планҳо;

7) дида баромадани лоиҳаҳои бапланگیرӣ ва сохтмони маҳалҳои аҳолинишин;

8) дида баромадан ва тасдиқ кардани плани ҷорабиниҳои ғанд ба иҷрои нақзҳои интиҳобкунандагон;

9) тасдиқ кардани бюҷети посёлка, қишлоқ ва ҳисобот дар бораи иҷрои он;

10) сарф кардани маблағҳо, ки дар натиҷаи барзиёд иҷро шудани қисми даромад ва сарфани қисми хароҷоти бюҷети посёлка, қишлоқ ба таври илова ба даст омадаанд;

11) якҷоя намудан ва сарф кардани маблағҳо, ки колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо ва дигар ташкилотҳо барои сохтмони манзилӣ, роҳҳо, коммуналӣ, маданият маншӣ ва ободонӣ ҷудо мекунанд;

12) ба вазифа тасдиқ кардан ва аз вазифа озод намудани роҳбарони мактабҳо, муассисаҳои томактабӣ ва берунамактабӣ бачагон, муассисаҳои ниғаҳдорӣ тандурустӣ ва маданият, корхонаҳои хизматрасонии коммунално маншӣ;

13) дида баромадани фикру мулоҳиза ва таклифҳо доир ба Уставҳои колхозҳо ва Уставҳои корхонаҳои (ташкилотҳои) байниҳочагӣ дар ҳочагии қишлоқ;

14) тасдиқ кардани пешниҳодот ва комитети иҷроияи Совети болоӣ дар бораи ташкил додан, муттаҳид намудан, барҳам додан, ном гузоштан ё дигар кардани номи посёлка, Совети қишлоқ, муқаррар намудан ва тағйир додани сарҳадҳои территорияи он, аз як ҷо ба ҷои дигар гузаронидани маркази Совети қишлоқ, инчунин аз як район ба райони дигар додани посёлка, Совети қишлоқ.

М о д д а н 34. Қарорҳои Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ бо овоздиҳии қушод бо аксарияти оддӣ овозҳои шумораи умумии депутатҳои Совет қабул карда мешаванд ва ба онҳо раис ва котиби комитети иҷроияи Совет имзо мекунанд.

Қарорҳои Совети посёлкавӣ, қишлоқиро дар бораи инти-

хоб кардан ё таъбир додани ҳайати комитети иҷроия, инчунин протоколи сессияи Совети посёлкавӣ, кишлоқиро раис ва котиб сессияи Совет имзо мекунад.

Моддан 35. Қарорҳои Совети посёлкавӣ, кишлоқии депутатҳои халқӣ дар мӯҳлати то панҷ рӯз ба маълумоти ташкилотҳои дахлдор, шахсони мансабдор ва гражданинҳо расонида мешаванд.

Таклифҳо ва тавсияҳоро доир ба колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳои тобегӣ органҳои болоии дар территорияи Совет воқеъгардида, ки дар қарорҳои Совети посёлкавӣ, кишлоқӣ ифода ёфтаанд, бояд роҳбарони ин ташкилотҳо камаш дар мӯҳлати панҷ рӯз дида баромада ва аз натиҷаҳои он ба Совет хабар диҳанд.

Таклифҳо ва эродҳоеро, ки депутатҳо дар сессияи Совет баён кардаанд, ё хаттӣ ба раисикунандаи сессия пешниҳод шудаанд, Совети посёлкавӣ, кишлоқӣ дида мебарояд, ё вай ба органҳои дахлдори давлатӣ ва ҷамъиятӣ ва шахсони мансабдор барои дида баромадан мефиристад, ки онҳо вазифадоранд ин таклифу эродҳоро дар мӯҳлати даҳ рӯз дида бароянд ва натиҷаашро бевосита ба депутат, инчунин ба комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, кишлоқӣ маълум кунанд.

Комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, кишлоқӣ ба дида баромадан ва иҷрои таклифу эродҳои депутатҳо назорат мекунад.

Моддан 36. Қарорҳои Совети посёлкавӣ, кишлоқии депутатҳои халқиро дар мавриди ба қонунҳо мувофиқ набудани онҳо Совети болоии депутатҳои халқӣ бекор карда метавонад.

2. Комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, кишлоқии депутатҳои халқӣ

Моддан 37. Комитети иҷроия органи иҷроия ва амрдихандан Совети посёлкавӣ, кишлоқии депутатҳои халқӣ мебошад, ки вай аз ҷумлаи депутатҳо, дар ҳайати: раис, як ё ду ҷонишинони раис, котиб ва аз ду то шаш аъзоёни комитети иҷроия интихоб карда мешавад.

Шумораи ҳайати комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, кишлоқиро Совети посёлкавӣ, кишлоқӣ муқаррар мекунад.

Моддан 38. Комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, кишлоқии депутатҳои халқӣ ба Совете, ки вайро интихоб кардааст, инчунин дар маҷлисиҳои коллективҳои меҳнатӣ ва дар ҷои истиқомати гражданинҳо сола камаш як маротиба ҳисобот медиҳад.

М о д д а н 39. Комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ ҳам ба Совете, ки вайро интихоб кардааст ва ҳам ба органи болини иҷроия ва амрдиханда бевосита ҳисоботдиҳанда мебошад.

М о д д а н 40. Комитети иҷроияи Совети посёлкави, қишлоқии депутатҳои халқӣ дар территорияи Совет дар асоси қарорҳои Совете, ки вайро интихоб кардааст ва органи болини ҳокимияти давлатӣ ва идоракунӣ ба сохтмони давлатӣ, хоҷагӣ ва социалию маданӣ роҳбарӣ мекунад.

Комитети иҷроияи Совети посёлкави, қишлоқӣ ҳуқуқ доирад, ки ҳаман масъалаҳои ба ихтиёри Совет додашударо ҳал кунад, гайр аз масъалаҳое, ки мувофиқи моддаи 33 ҳамина Қонуни бояд танҳо дар сессияҳои Совет ҳал карда шаванд.

М о д д а н 41. Комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ сессияҳои Советро даъват менамояд ва тайёркунии онҳоро таъмин мекунад, дар маҷлисиҳои коллективҳои меҳнатӣ ва дар ҷои истиқомати гражданиҳо муҳокимаи пешакии лоиҳаҳои қарорҳои Советро доир ба муҳимтарин масъалаҳо ташкил менамояд.

М о д д а н 42. Комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ кори комиссияҳои доимии Советро ба ҳамдигар мувофиқ мегардонад, онҳоро ба тайёр кардани масъалаҳое, ки дар сессияҳои Совет ва маҷлисиҳои комитети иҷроияи он муҳокима мешаванд, ҷалб менамояд.

М о д д а н 43. Комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ ба депутатҳо барои ба амал баровардани ваколатҳояшон, тайёр кардан ва гузаронидани ҳисоботҳо дар назди интихобкунандагон, инчунин дар назди коллективҳо ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ, ки номзадни онҳоро ба депутатӣ пешбарӣ намудаанд, мадад мерасонад, ба депутатҳо дар бораи фаъолияти Совет, комитети иҷроия ва комиссияҳои доимӣ, дар бораи рафти иҷрои планҳои таракқиёти иқтисодӣ ва социалии посёлка, Совети қишлоқ, дар бораи ҷораҳое, ки аз рӯи фикру мулоҳизаҳои танқидӣ ва таклифҳои депутатҳо дида шудаанд, хабар медиҳад, ба қонунҳои Советӣ ва таҷрибаи кори Советҳоро омӯختани депутатҳо мусондат мекунад.

М о д д а н 44. Комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ планҳои ҷори ва перспективии таракқиёти иқтисодӣ ва социалии посёлка, Совети қишлоқ, бюҷети посёлка, қишлоқро тартиб дода, ба Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ пешниҳод мекунад; дар бобати ба иҷро расонидани планҳо ва бюҷет тадбирҳо меандешад; ба Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ дар бораи иҷрои планҳо ва бюҷет ҳисобот пешниҳод менамояд.

М о д д а и 45. Комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ иҷроӣ қарорҳои Совет ва органҳои болоии давлатиро ташкил мекунад; плани чорабинихоро дар бобати иҷроӣ нақазҳои интихобкунандагон ба муҳокимаи Совет пешниҳод менамояд ва иҷроӣ онҳоро ташкил мекунад, ба депутатҳо ва аҳоли дар бораи рафти иҷроӣ нақазҳо ахборот медиҳад.

М о д д а и 46. Маҷлисиҳои комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ ба қадри зарурат, вале муҳе камаш як маротиба даъват карда мешаванд.

Маҷлисиҳои комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ҳамон вақт комилҳуқуқ доништа мешаванд, ки агар дар онҳо камаш аз се ду ҳиссаи ҳайати умумии комитети иҷроияи Совет иштирок дошта бошанд.

Комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ дар доираи компетенцияи худ қарорҳо қабул мекунад ва амрҳо мебарорад.

Қарорҳои комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ бо аксарияти оддии овозҳои тамоми ҳайати комитети иҷроия қабул карда мешаванд ва ба онҳо раис ва котиби комитети иҷроияи Совет имзо мегузоранд.

Амрҳои комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқиро раиси комитети иҷроия имзо мекунад.

М о д д а и 47. Қарору амрҳои комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ қишлоқии депутатҳои халқиро совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ва комитети иҷроияи Совети болоӣ бекор карда метавонад.

Қарору амрҳои комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқиро дар сурати ба қонун мувофиқ набудани онҳо Совети болоии депутатҳои халқӣ низ бекор карда метавонад.

М о д д а и 48. Раиси комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ кори комитети иҷроия ва иҷроӣ қарорҳои Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ва комитети иҷроияи онро ташкил менамояд, барои иҷроӣ ин қарорҳо амрҳо мебарорад.

Раиси комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ кредитҳоро аз рӯи бюҷети посёлка, қишлоқ ва ҳисоби ҷории Совети посёлкавӣ, қишлоқиро дар муассисаҳои Банки давлатии СССР ё дар кассаи амонатгузори давлатии меҳнатӣ ихтиёрдорӣ мекунад.

М о д д а и 49. Котиби комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ ба сессияҳои Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ, маҷлисиҳои комитети иҷроияи он материалҳои тайёр мекунад, протоколҳои маҷлисиҳои комитети иҷроияро тартиб медиҳад, сари вақт ба иҷрокунандагон расонида шу-

дани қарорҳои Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ва комитети иҷроияи онро назорат мекунад, барои коргузорӣ, баҳисобгирӣ ва ҳисоботдиҳӣ, эҳтиёт кардани ҳуҷҷатҳои Совети посёлкавӣ қишлоқӣ ҷавобгар мебошад, дигар вазифаҳои аз тарафи комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ба зиммааш гузошташударо иҷро менамояд.

Моддан 50. Баъди тамом шудани мӯҳлати ваколати Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ комитети иҷроияи он то вақти аз тарафи Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқии даъвати нав интихоб карда шудани комитети иҷроия ваколати худро нигоҳ медорад.

3. Комиссияҳои доимии Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ

Моддан 51. Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ барои пешакӣ дида баромадан ва тайёр кардани масъалаҳое, ки дар ихтиёри Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ мебошанд, инчунин барои ёри расондан дар татбиқи қарорҳои Совет, назорат кардан ба фаъолияти органҳои давлатӣ, корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо аз ҷумлаи депутатҳо комиссияҳои доимӣ интихоб менамояд.

Комиссияҳои доимӣ дар ҳаёати раис ва аъзоёни комиссияҳо интихоб карда мешаванд. Шумораи ҳаёати ҳар як комиссияро Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ муайян мекунад.

Комиссияҳои доимӣ дар мавридҳои зарурӣ аз ҳаёати худ ҷонишини раис ва котиби комиссияро интихоб менамоянд.

Депутатҳое, ки ба ҳаёати комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ дохиланд, ба ҳаёати комиссияҳои доимӣ интихоб намешаванд.

Моддан 52. Комиссияҳои доимии Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ дар назди Совете, ки онҳоро интихоб кардааст, масъул мебошанд ва ба он ҳисобот медиҳанд.

Моддан 53. Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ ба мӯҳлати ваколати худ комиссияи мандатӣ, комиссияи планию бюҷетӣ, комиссияи оид ба қонунияти социалистӣ ва муҳофизати тартиботи ҷамъиятӣ, инчунин комиссияҳои доимии оид ба дигар масъалаҳои сохтмони давлатӣ, ҳоҷатӣ ва социалию маданияро ташкил мекунад.

Моддан 54. Комиссияи мандатии Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ:

1) ваколати депутатҳои Советро тафтиш мекунад ва ба муҳокимаи он дар бораи эътироф кардани ваколати депутат-

ро, дар сурати вайрон карда шудани қонунҳои оид ба интихобот бошад, дар бораи беэътибор донишмандони интихоботи депутатҳои ҷудогона таклифҳо пешниҳод менамояд;

2) доир ба масъалаҳои гузаронидани интихоботи депутатҳои ба ҷои депутатҳои баромада рафта таклифҳо тайёр мекунад ва ба комитетҳои иҷроияи Совет пешниҳод менамояд;

3) доир ба масъалаҳои, ки ба дахлнопазирӣ депутат ва дигар гарантияҳои фаъолияти депутатӣ ё аз тарафи интихобдоронагон ҷеғ зада гирифтани депутат вобастаанд, хулосаҳо тайёр мекунад.

Моддаи 55. Комиссияи планию бюҷетии Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ:

1) планҳои ҷорӣ ва перспективии тараққиёти иқтисодии соҳаҳои посёлка, Совети қишлоқ, ҳисоботро дар бораи иҷроии онҳо, ки комитетҳои иҷроия ба тасдиқи Совет пешниҳод кардааст, пешакӣ дида мебарояд ва аз рӯи онҳо хулосаҳои худро баён мекунад;

2) бюҷети посёлка, қишлоқ, ҳисоботро дар бораи иҷроии он, ки комитетҳои иҷроия ба тасдиқи Совет пешниҳод кардааст, пешакӣ дида мебарояд ва аз рӯи онҳо хулосаҳои худро баён мекунад;

3) фикру мулоҳиза ва таклифҳои доир ба планҳои тараққиёти иқтисодии соҳаҳои посёлка, Совети қишлоқ, бюҷети посёлка, қишлоқ ва ҳисоботро дар бораи иҷроии планҳо ва бюҷет, ки аз дигар комиссияҳои доимии Совет дохил шудааст, дида мебарояд ва ба ҳам мувофиқ мекунад;

4) барои ошкор кардани захираҳои дохилихоҷагӣ ва дармади иловагии бюҷет ва пурзӯр кардани режими сарфакорӣ дар вақти хароҷоти маблағҳои давлатӣ кор мебарад;

5) иҷро гардондани планҳои тараққиёти иқтисодии соҳаҳои посёлка, Совети қишлоқ ва иҷроии бюҷети посёлка, қишлоқро зери назорат мегирад;

6) дар тайёр кардани дигар масъалаҳои доир ба план ва бюҷетӣ молӣ, ки ба муҳокимаи Совет ва комитетҳои иҷроияи он пешниҳод карда мешаванд, иштирок менамояд.

Моддаи 56. Комиссияи онд ба қонуниятии соҳаҳои ва муҳофизати тартиботи ҷамъиятии Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ:

1) дар муайяни кардан ва амали гардонидани қонунҳои онд ба таъмини қонуниятии соҳаҳои тартиботи давлатӣ ва ҷамъиятӣ, ҳуқуқҳои гражданиҳо дар территорияи Совет иштирок мекунад;

2) дар тафтиши рӯи қонуниятии соҳаҳои тартиботи колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳо, дуруст ва сари вақт дида шудани таклифҳо, шикоятҳо ва

аризаҳои гражданинҳо ва ташкили қабули онҳо иштирок мекунад;

3) ба кори дружинаҳои ихтиёрии халқӣ онд ба муҳофизати тартиботи ҷамъиятӣ ва судҳои рафиқона ёрӣ мерасонад;

4) дар кори ба гражданинҳо фаҳмонда додани қонунҳо ва тарбияи онҳо дар рӯҳи қатъиян рӯя кардани қонунҳои советӣ ва эҳтиром кардани қондаҳои зисту зиндагии социалистӣ иштирок менамояд.

М о д д а и 57. Комиссияҳои доимии Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ аз рӯи дигар масъалаҳои соҳмони давлатӣ, хоҷагӣ ва социалию маданӣ:

1) дар бобати ошкор намудани захираю имкониятҳои иловагӣ дар хоҷагии қишлоқ, саноат ва дигар соҳаҳои соҳтмони хоҷагӣ ва социалию маданӣ кор мебаранд, аз рӯи ин масъалаҳо таклифҳо тайёр мекунанд ва онҳоро ба муҳокиман Совет ё комитети иҷроияи он пешниҳод менамоянд;

2) дар тафтиши иҷрои қарорҳои Совет, комитети иҷроияи он ва органҳои болоии давлатӣ, инчунин дар кори ташкилотчигии иҷрои амалии ин қарорҳо иштирок мекунанд;

3) кори колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳоро, ки дар территорияи Совет воқеъанд, дар доираи ваколати худ тафтиш мекунанд; таклифҳои онро аз рӯи натиҷаҳои тафтиш ба муҳокиман правленияи колхозҳо, роҳбарони совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳо пешниҳод мекунанд, дар мавридҳои зарурӣ бошад, таклифҳои онро ба муҳокиман Совет ё комитети иҷроияи он пешниҳод менамоянд.

М о д д а и 58. Комиссияҳои доимии Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ ҳуқуқ доранд, ки аз рӯи масъалаҳои дар ихтиёрашон буда дар маҷлисҳои худ маърузаҳо ва ахбороти органҳои давлатӣ ва ҷамъиятӣ, роҳбарони колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳое, ки дар территорияи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ воқеъанд, шунаванд ва ба онҳо тавсияҳо диҳанд.

Тавсияҳои комиссияҳои доимиро бояд органҳои дахлдори давлатӣ ва ҷамъиятӣ, колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳо хатман дида бароянд. Дар бораи натиҷаи дида баромадан ё дар бораи тадбирҳои андешидашуда бояд ба комиссияҳо аз як моҳ дер намонда ё дар дигар мӯҳлате, ки комиссияҳо муқаррар кардаанд, хабар дода шавад.

Комиссияҳои доимӣ ҳуқуқ доранд, ки доир ба масъалаҳои дар ихтиёри онҳо буда аз органҳои давлатӣ ва ҷамъиятӣ, колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳое, ки дар территорияи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ воқеъанд, материалҳо ва ҳуҷжатҳои зарурӣ талаб карда гиранд.

Моддан 59. Комиссияи доимии Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ доир ба масъалаҳое, ки ба муҳокиман Совет ё комитети иҷроияи он пешниҳод кардааст, инчунин доир ба масъалаҳое, ки дар тайёр кардани онҳо иштирок намудааст, метавонад маърузачӣ ё маърузачии иловагӣ худро чудо кунад.

Моддан 60. Маҷлисиҳои комиссияи доимии Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ мувофиқи плани кори комиссия даъват карда мешаванд.

Дар маҷлисиҳои комиссияи доимӣ депутатҳои Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ, ки аъзоёни ин комиссия намебошанд, инчунин намояндагони органҳои дахлдори давлатӣ ва ҷамъиятӣ, колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳое, ки дар территорияи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ воқеъанд, бо ҳуқуқи овози машваратӣ иштирок карда метавонанд.

Моддан 61. Масъалаҳое, ки дар ихтиёри якчанд комиссияҳои доимӣ мебошанд, бо ташаббуси комиссияҳо, инчунин бо супориши Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ комиссияҳо метавонанд якҷоя тайёр кунанд ва дида бароянд.

Моддан 62. Ҳамаи масъалаҳо дар комиссияи доимии Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ бо аксарияти овозҳои ҳайати умумии аъзоёни комиссия ҳал карда мешаванд.

Ба қарорҳои комиссияи доимӣ раиси комиссия имзо мекунад. Ба қарорҳое, ки комиссияҳои доимӣ якҷоя қабул кардаанд, раисони комиссияҳои дахлдор имзо менамоянд.

Моддан 63. Комиссияҳои доимии Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ ба кори худ фаъолонро аз ҷумтаи колхозчиён, коргарон ва мутахассисони соҳаҳои дахлдори сохтмони давлатӣ, хоҷагӣ ва социалию маданӣ ҷалб меkunанд.

Моддан 64. Аъзоёни комиссияи доимӣ, ки бо қарори комиссия розӣ нестанд, ҳангоми дар сессияи Совет ё маҷлиси комитети иҷроия муҳокима шудани ин масъала ба ҳимояи таклифашон баромад карда метавонанд.

Моддан 65. Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ метавонад комиссияҳои муваққатӣ ташкил кунад, ки вазифаҳои онҳоро Совети дахлдор ҳангоми ташкил карда шуданашон муайян менамояд.

4. Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ

М о д д а н 66. Ваколати депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ аз рӯзи ба Совет интиҳоб шуданиаш сар шуда, дар рӯзи интиҳоботи Совети посёлкавӣ, қишлоқии даъвати нав ба охир мерасад.

Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ шаҳодатномаи депутати ва нишони сарисинагии депутати дорад, ки вай аз онҳо дар давомӣ мӯҳлати ваколати худ истифода мебарад.

М о д д а н 67. Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ ӯҳдадор аст, ки дар ҳар як сессияи Совет ҳозир бошад, дар фаъолияти Совет, комитети иҷроияи он ва комиссияҳои доимӣ, ки ба ҳайати онҳо интиҳоб шудааст, фаъолона иштирок намояд, супоришҳои Совет ва органҳои онро иҷро кунад. Дар мавриди ба сессия омада натавонистанани депутат дар ин бора ба комитети иҷроияи Совет хабар ме диҳад.

Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ бо интиҳобкунандагон, бо коллективҳо ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ, ки вайро ба депутатӣ номзад пешбарӣ кардаанд, инчунин бо корхонаҳо, муассисаҳо, ташкилотҳо, органҳои давлатӣ ва ҷамъиятӣ, ки дар территорияи округи интиҳоботии вай воқеъанд, алоқаи доимӣ барқарор менамояд, интиҳобкунандагонро аз кори Совет, аз иҷрои планҳои тараққиёти иқтисодӣ ва соҷалии посёлка, Совети қишлоқ, қарорҳои Совет ва нақазҳои интиҳобкунандагон хабардор мекунад, дар ташкили иҷрои қонунҳо, Қарорҳои Совет, комитети иҷроия ва комиссияҳои доимии он иштирок менамояд, афкори ҷамъиятиро омӯхта, ба Совет ва органҳои он дар бораи эҳтиёҷот ва талаботи аҳолии хабар ме диҳад, барои қонеъ гардонидани онҳо чораҳо мебиннад, доир ба масъалаҳои, ки бо фаъолияти депутати вай вобастаанд, таклифҳоиро ба муҳокимаи органҳои дахлдор ва шахсони мансабдор пешниҳод мекунад.

Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ дар сафарбаркунии аҳолии ба иҷрои нақазҳои интиҳобкунандагон ва дар назорат аз болои нақазҳоро ба иҷро расонидани колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳо иштирок мекунад, барои ба ҳаёт татбиқ намудани нақазҳо кӯшиш менамояд.

Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ таклифҳо, аризаҳо ва шикоятҳои ба вай расидаро дида мебарояд, барои дурусти ва сари вақт ҳал кардани онҳо чораҳо мебиннад, граждони ҳоро қабул мекунад, сабабҳои шикоятҳоро меомӯзад ва таклифҳои худро ба Совет, дигар органҳои давлатӣ ва ҷамъиятӣ, колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо пешниҳод менамояд. Депутат ҳуқуқ дорад ба дида баромадани таклифҳо, аризаҳо ва шикоятҳои, ки ба органҳои

давлатӣ, колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳои дар территорияи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ воқеъбуда фиристодааст, назорат кунад ва дар дида баромадани таклифҳо, аризаҳо ва шикоятҳои зикршуда шахсан ҷиштирок намояд.

М о д д а н 68. Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ аз рӯи ҳамаи масъалаҳое, ки Совет дар сессия муҳокима мекунад, овози ҳалқунанда дошта, ба интиҳоб кардан ва интиҳоб шудан ба органҳои Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ҳуқуқ дорад.

Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ҳуқуқ дорад, ки ба муҳокимаи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ масъалаҳо пешниҳод намояд, доир ба рӯзномаи сессия, тартибӣ дида баромадан ва моҳияти масъалаҳои муҳокимашаванда, доир ба ҳаёати шахсии органҳое, ки Совет ташкил мекунад ва номзадҳои шахсии мансабдоре, ки аз тарафи Совет интиҳоб, таъин ё тасдиқ карда мешаванд, таклифҳо пешниҳод намояд, бо дархост мурочиат кунад, дар музокира ҷиштирок намояд, саволҳо диҳад, лоиҳаҳои қарорҳо ва оид ба онҳо ислоҳҳо пешниҳод кунад, барои асоснок кардани таклифҳояш ва аз рӯи сабабҳои овоздиҳӣ ба суҳан барояд, маълумот диҳад.

Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ҳуқуқ дорад, ки дар бораи дар сессияи Совет шунидани ҳисобот ё ахбороти ҳар як орган ё шахси мансабдоре, ки ба Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ҳисоботдиҳанда аст ё зери назорати он мебошад, таклифҳо пешниҳод кунад.

Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ метавонад аз рӯи масъалаи дар сессия муҳокимашаванда таклиф ва фикру мулоҳизаҳояшро дар шакли хаттӣ ба раисиқунанда пешниҳод намояд.

Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ҳуқуқ дорад доир ба масъалаҳое, ки бо фаъолияти депутатии вай вобастаанд, ба муҳокимаи комитетҳои ҷироя ва комиссияҳои доимии Совет таклифҳо пешниҳод кунад.

М о д д а н 69. Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ бо супориши Совет ё органҳои он метавонад кори колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳоро аз рӯи масъалаҳое, ки ба ихтиёри Совет дода шудаанд, тафтиш кунад, бо материалҳо ва ҳуҷҷатҳои зарурӣ шинос шавад. Депутат дар бораи натиҷаҳои тафтиш ба колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳои дигари дахлдор хабар медиҳад, дар мавридҳои зарурӣ дар бораи беҳтар намудани кори онҳо, бартараф кардани камбудӣҳо, ба ҷавобгарӣ кашидани шахсоне, ки дар вайрон кардани интизоми давлатӣ ва қонуният гунаҳкор мебошанд, таклифҳо пешниҳод менамояд.

Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ҳуқуқ дорад, ки ба Совет ва органҳои он дар бораи зарурияти гузаронидани тафтиши қорни колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳо, ки дар территорияи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ воқеъанд, масъала гузорад.

Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ҳангоми ошкор кардани вайронкунии ҳуқуқҳо ва мафнатҳои бо қонун муҳофизатшавандаи гражданинҳо ё дигар ҳел вайронкунии қонуният ҳамчун намоияндаи ҳокимияти давлатӣ ҳақ дорад, ки бас карда шудани ин вайронкуниҳоро талаб кунад, дар мавридҳои зарурӣ барои гирифтани пеши ин гуна вайронкуниҳоро ба органҳои дахлдор ва шахсони мансабдор бо талаб муроҷиат кунад.

Шахсони мансабдори органҳои давлатӣ ва ҷамъиятӣ, колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо, инчунин қорқунони милиция, ки депутат бо талаб ба онҳо муроҷиат кардааст, вазифадоранд, ки барои бартараф намудани вайронкуниҳоро ва дар мавриди зарурӣ барои ба ҷавобгирӣ қаниндани гунаҳқорон ғавран қораҳо бинанд.

М о д д а и 70. Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои ҳалқӣ ҳуқуқ дорад, ки ба қомитети иҷроия, инчунин ба раҳбарони қорхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳои дар территорияи Совет воқеъгардида доир ба масъалаҳо, ки ба ихтиёри Совети посёлкавӣ, қишлоқии дода шуданд, бо дархост муроҷиат кунад.

Дархост аз тарафи депутат ё гурӯҳи депутатҳо мумкин аст дар шакли хаттӣ ё даҳонакӣ пешниҳод карда шавад. Дархосте, ки дар шакли хаттӣ пешниҳод шудааст, бояд дар сессияи Совет ҳонда дода шавад. Органи давлатӣ ё шахси мансабдоре, ки дархост ба вай иигаронида шудааст, вазифадоранд дар сессияи Совет ба дархост даҳонакӣ ё дар шакли хаттӣ ҷавоб гардонанд, дар мавриди зарурӣ агар барои тайёр кардани ҷавоб вақти бисёр лозим бошад, дар мӯҳлати муқарраркардан Совет ҷавоб гардонанд ва дар ин ҳусус ҳатман дар сессия ҳабар дода мешавад. Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ аз рӯи ҷавобе, ки ба дархост дода шудааст, қарор қабул мекунад.

М о д д а и 71. Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои ҳалқӣ ҳуқуқ дорад, ки аз рӯи масъалаҳои ғайриияти депутатӣ ба ҳамаи органҳои давлатию ҷамъиятӣ, колхозҳо, совхозҳо, қорхонаҳо, массисаҳо ва ташкилотҳо, ба шахсони мансабдор муроҷиат намояд ва дар муҳокимаи масъалаҳои ба миёнгузошташ иштирок кунад. Органҳо ва шахсони мансабдори мазқур вазифадоранд, ки тақлифҳои ўро дида бароянд ва дар мӯҳлати муқарраршуда ҷавоб гардонанд.

Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ аз рӯи масъалаҳои

фаъолияти депутатӣ ҳуқуқ дорад, ки вайро роҳбарон ва дигар шахсони мансабдори органҳои давлатӣ ва ҷамъиятии дахлдор, колхозҳо, совхозҳо, корхонаҳо ва ташкилотҳо бетаъхир қабул кунанд.

Моддаи 72. Депутати Совети посёлкавӣ қишлоқии депутатҳои халқӣ вазифадор аст, ки дар назди интихобкунандагон, инчунин дар назди коллективҳо ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ, ки ӯро ба депутатӣ номзад пешбарӣ карданд, аз кори худ ва кори Совет ҳисобот диҳад.

Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ дар як сол камаш ду маротиба ҳисобот медиҳад. Ҳисоботи депутатро ҳар вақт бо талаби коллективҳо ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ, ки ӯро ба депутатӣ номзад пешбарӣ кардаанд, ё худ бо талаби маҷлисҳои интихобкунандагон дар маҳалли истиқомати онҳо гузарондан мумкин аст.

Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ дар бораи ҳисоботи гузаронидашуда ва таклифҳои интихобкунандагон ба Совет ахборот медиҳад.

Моддаи 73. Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ фаъолияти истеҳсолӣ ё хизматнашро қатъ накарда, ваколати худро иҷро менамояд.

Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ дар давраи сессияи Совет ва маҷлисҳои комитети иҷроия, ки вай ба ҳайати он интихоб гардидааст, аз иҷрои вазифаҳои истеҳсолӣ ё хизматнаш озод карда шуда, музди миёнаи меҳнати ӯ аз ҷониби кори доимӣ дода мешавад.

Моддаи 74. Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ дар территорияи Совет барои рафтуоии бепул бо нақлиёти автомобилӣ тобеи республикавӣ ва бо ҳамаи намуҳо нақлиёти пассажирӣ шаҳрӣ (ғайр аз таксӣ) ҳуқуқ дорад.

Моддаи 75. Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқиро бо ташаббуси маъмурият бе розигии пешакии Совет, дар давраи байни сессияҳо бошад, бе розигии пешакии комитети иҷроияи Совет аз кори корхона, муассиса ё ташкилот ҳалӣ ва аз колхоз хориҷ карда ё ба тариқи ҷазои иттизомӣ ба кори каммаош гузаронидан мумкин нест.

Ба депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ, ки дар натиҷаи ба вазифаи интихобии органи Совет интихоб шуданаш аз кор озод шудааст, баъди ба охир расидани ваколати ӯ дар вазифаи интихобӣ кори (вазифаи) пештараи вай дода мешавад, агар ин вазифа набошад, дар ҳамаи ҷой ё бо розигии ӯ дар дигар корхона, муассиса ва ташкилот дигар кори (вазифаи) ба ҳамаи баробар дода мешавад.

Вақти кори депутат дар вазифаи интихобии органи Совет

ба стажи меҳнатнаш аз рӯи ҳамои ихтисосе ҳисоб карда мешавад, ки депутат то интиҳоб шуданаш ба вазифаи интиҳобии органи Совет аз рӯи он ихтисос кор мекард.

Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқиро дар территорияи Совет бе розигии Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ, дар давраи байни сессияҳо бошад, бе розигии комитети иҷроияи он ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашидан, ҳабс кардан ё ҷазои маъмуриё, ки аз тарафи суд муайян карда мешавад, додан мумкин нест.

Қарори Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ё комитети иҷроияи окро аз рӯи масъалае, ки дар қисми чоруми ҳамин модда ишшон дода шудааст, мувофиқан Совети болоӣ ё комитети иҷроияи он бекор карда метавонад ва ин масъаларо ба Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ барои такроран дида баромадан медиҳад. Агар Совет қарори авваларо тасдиқ кунад, масъаларо аслан Совети вилоятӣ депутатҳои халқӣ, Совети депутатҳои халқии Вилояти Автономии Бадахшонӣ Кӯҳӣ, дар району шаҳрҳои тобеи республикавӣ бошад, Президиуми Совети Олии РСФСР Тоҷикистон бо пешниҳоди мувофиқан, прокурори вилоят, Вилояти Автономии Бадахшонӣ Кӯҳӣ, республика ҳал карда метавонад.

Ба депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ гарантсияҳои дигари фаъолияти депутатӣ, ки қонунҳои Иттифоқи РСФСР ва РСФСР Тоҷикистон муқаррар кардаанд, низ дода мешаванд.

М о д д а н 76. Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ дар назди интиҳобкунандагон масъул буда, ба онҳо ҳисобот медиҳад.

Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқиро, ки аз боварии интиҳобкунандагон баромадааст ё кирдори ба номин баланди депутатӣ номуносиб содир кардааст, бо қарори аксарияти интиҳобкунандагон мувофиқи тартиби муқарраркардаи қонун ҳар вақт ҷеғ зада гирифтани мумкин аст.

М о д д а н 77. Депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ дар мавриди аз территорияи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ба дигар ҷои истиқомати доимӣ баромада рафтаниш ё бо дигар сабабҳо дар округи интиҳоботии худаш иҷро карда натавонишани вазифаҳои депутатнаш дар бораи аз зиммааш соқит кардани ваколати депутатӣ ба Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ бо ариза мурочият мекунад. Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ дар сессияи наватӣ аризаи депутатро дида баромада аз рӯи ин масъала қарор қабул мекунад ва онро ба маълумоти интиҳобкунандагони округи мазкур мерасонад.

М о д д а н 78. Ваколати депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ дар мавриди депутатро ҷеғ зада гирифтани интиҳобкунандагон пеш аз мӯҳлат қатъ мегардад.

Ваколати депутати Совети посёлкавӣ, қишлоқиро бо қа-

рори Совет, ки ба муносибати аризаи шахсии депутат дар бораи аз зиммааш соқит кардани ваколати депутатӣ бинобар вазъияте, ки ба иҷрои он монеъ мешавад, қабул шудааст ё худ бинобар эътибори қонунӣ пайдо кардани ҳукми суд дар ҳаққи шахсе ки депутат мебошад, пеш аз мӯҳлат қатъ кардан мумкин аст.

Моддан 79. Дар мавриди дар давоми мӯҳлати ваколати Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ баромада рафтани депутат дар округи интихоботии дахлдор дар мӯҳлати якуним моҳ интихоботи нав гузаронида мешавад. Интихобро комитети иҷроияи Совет як моҳ пеш аз гузаронидани он таъин мекунад.

5. Иштироки аҳоли дар кори Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ. Маҷлисиҳои умумии гражданинҳо

Моддан 80. Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ дар ҳалли масъалаҳои дорои аҳамияти маҳаллӣ ва умумидавлатӣ иштироки фаъолонан гражданинҳоро таъмин мекунад, онҳоро ба фаъолияти Совет ҷалб менамояд, ба кори органҳои ташаббускори ҷамъиятии аҳоли роҳбарӣ мекунад.

Моддан 81. Барои муҳокимаи масъалаҳои муҳимтари ҷе, ки ба ҳаёти гражданинҳо дахл доранд, барои ба онҳо фаҳмонда додани қонунҳо ва қарорҳои муҳимтарини Совет ва органҳои болоии давлатӣ комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ маҷлисиҳои умумии гражданинҳои сокини тамоми Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ё маҳалҳои аҳолинишини ҷудогона, кӯчаю гузарҳо, инчунин маҷлиси намоишдагонии сокинони посёлка, қишлоқро даъват мекунад.

Маҷлиси гражданинҳои посёлка, қишлоқ масъалаҳои ободонӣ, хизматрасонии коммуналино маишӣ ва мадании аҳоли, муҳофизати тартиботи ҷамъиятиро муҳокима мекунад, маърузаҳои дар бораи кори комитети иҷроияи Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ва дигар масъалаҳоро мувофиқи қонунҳои РСФСР Тоҷикистон мешунавад, масъалаҳои андозии байниҳудии аҳолиро муҳокима ва ҳал мекунад.

Моддан 82. Дар маҷлисиҳои умумии гражданинҳои маҳалли аҳолинишини комитетҳои ҷамъиятии қишлоқ, комитетҳои кӯчаю гузарҳо мувофиқан дар миқёси маҳалҳои аҳолинишини ҷудогонае, ки дар территорияи Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ воқеъанд, дар миқёси кӯчаю гузарҳои посёлка ва қишлоқ интихоб кардан мумкин аст.

Комитетҳои ҷамъиятии қишлоқ, комитетҳои кӯчаю гузар-

хо барои ба ҳаёт татбиқ кардани қарорҳои Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ва комитети иҷроияи он мадад мерасонанд, аҳолиро барои гузаронидани корҳои ободонии маҳалҳои аҳолинишин сафарбар менамоянд, ба муассисаҳои маданият, маорифи халқ, нигоҳдорни тандурустӣ, корхонаҳои савдо, хӯроки умумӣ ва хизматрасониҳои маншӣ ёрӣ мерасонанд.

Мувофиқи қонунҳои РСС Тоҷикистон ба зимман комитети ҷамъиятии қишлоқ иҷрои супоришҳои ҷудогонаи комитети иҷроияи Совети қишлоқиро дар территорияи маҳалли аҳолинишин гузоштан мумкин аст.

Комитетҳои ҷамъиятии қишлоқ, комитетҳои кӯчаю гузарҳо аз фаъолияти худ дар маҷлисҳои гражданинҳое, ки онҳоро интихоб кардаанд, ба Совети посёлкавӣ, қишлоқӣ ва комитети иҷроияи он ҳисобот медиҳанд.

Ранси Президиуми Совети Олии РСС Тоҷикистон
М. ХОЛОВ

Қотиби Президиуми Совети Олии РСС Тоҷикистон
И. РАҲИМОВА

14 декабри соли 1979, шаҳри Душанбе.

ЗАКОН ТАДЖИКСКОЙ СОВЕТСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

О ПОСЕЛКОВОМ, КИШЛАЧНОМ СОВЕТЕ НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ ТАДЖИКСКОЙ ССР

Глава I

ОСНОВНЫЕ ПРИНЦИПЫ ОБРАЗОВАНИЯ И ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПОСЕЛКОВОГО, КИШЛАЧНОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

Статья 1. В соответствии с Конституцией СССР и Конституцией Таджикской ССР поселковый, кишлачный Совет народных депутатов как орган государственной власти решает все вопросы местного значения, исходя из общегосударственных интересов и интересов граждан, проживающих на территории Совета, проводит в жизнь решения вышестоящих государственных органов, участвует в обсуждении вопросов районного, городского, областного, республиканского и общесоюзного значения, вносит по ним свои предложения.

Статья 2. Поселковый, кишлачный Совет народных депутатов избирается гражданами, проживающими на территории данного Совета, на основе всеобщего, равного и прямого избирательного права при тайном голосовании сроком на два с половиной года.

Порядок проведения выборов в поселковый, кишлачный Совет определяется законами Союза ССР и Таджикской ССР.

Статья 3. Поселковый, кишлачный Совет народных депутатов руководит на своей территории государственным, хозяйственным и социально-культурным строительством; утверждает планы экономического и социального развития поселка, кишлачного Совета, поселковый, кишлачный бюджет и отчеты об их выполнении.

Поселковый, кишлачный Совет осуществляет руководство подчиненными ему государственными органами, предприя-

тиями, учреждениями и организациями; обеспечивает соблюдение законов, охрану государственного и общественного порядка, прав граждан; содействует укреплению обороноспособности страны.

Поселковый, кишлачный Совет рассматривает наказания, одобренные собраниями избирателей, утверждает план мероприятий по выполнению наказов, учитывает их при разработке текущих и перспективных планов экономического и социального развития поселка, кишлачного Совета и составлении бюджета, организует выполнение наказов избирателей, осуществляет контроль за их реализацией, информирует граждан о ходе выполнения наказов.

Порядок внесения, рассмотрения, учета и выполнения наказов избирателей определяется законодательством Союза ССР и Таджикской ССР.

Статья 4. Поселковый, кишлачный Совет народных депутатов в пределах своих полномочий обеспечивает комплексное экономическое и социальное развитие на своей территории, осуществляет контроль за работой расположенных на этой территории колхозов и иных кооперативных организаций, соблюдением законодательства предприятиями, учреждениями и организациями вышестоящего подчинения, координирует и контролирует их деятельность в области землепользования, охраны природы, строительства, использования трудовых ресурсов, производства товаров народного потребления, социально-культурного, бытового и иного обслуживания населения.

Поселковый, кишлачный Совет по указанным в настоящей статье вопросам, заслушивает доклады руководителей колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций, принимает по ним решения, в необходимых случаях вносит свои предложения в соответствующие вышестоящие органы.

Статья 5. Деятельность поселкового, кишлачного Совета народных депутатов строится на основе коллективного, свободного, делового обсуждения и решения вопросов, гласности, регулярной отчетности исполнительного комитета, других создаваемых Советом органов перед Советом и населением, широкого привлечения граждан к участию в их работе. Поселковый, кишлачный Совет может заслушивать сообщения депутатов о выполнении ими депутатских обязанностей, решений и поручений Совета и его органов.

Поселковый, кишлачный Совет и создаваемые им органы систематически информируют население о своей работе и принятых решениях.

Поселковый, кишлачный Совет работает в тесном контакте с трудовыми коллективами и общественными органи-

аниями колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций, расположенных на территории Совета, содействует работе местных добровольных обществ, руководит добровольными народными дружинами по охране общественного порядка, товарищескими судами, другими органами общественной самодеятельности.

Статья 6. Поселковый, кишлачный Совет народных депутатов руководствуется в своей деятельности Конституцией СССР и Конституцией Таджикской ССР, настоящим Законом, другими законами Союза ССР и Таджикской ССР, постановлениями и иными актами Верховного Совета СССР и Верховного Совета Таджикской ССР, указами и постановлениями Президиума Верховного Совета СССР и Президиума Верховного Совета Таджикской ССР, постановлениями и распоряжениями Совета Министров СССР и Совета Министров Таджикской ССР, решениями вышестоящих Советов народных депутатов и их исполнительных комитетов.

Статья 7. Поселковый, кишлачный Совет народных депутатов принимает решения в пределах полномочий, предоставленных ему законодательством Союза ССР и Таджикской ССР, обеспечивает их исполнение, осуществляет контроль за проведением решений в жизнь.

Решения поселкового, кишлачного Совета обязательны для исполнения всеми расположенными на территории Совета колхозами, совхозами, предприятиями, учреждениями и другими организациями, а также должностными лицами и гражданами.

Поселковый, кишлачный Совет и его исполнительный комитет в случае невыполнения их решений руководителями предприятий, учреждений и организаций вышестоящего подчинения входят в соответствующие вышестоящие органы с представлениями о наложении на этих руководителей дисциплинарных взысканий вплоть до освобождения их от занимаемых должностей. Результаты рассмотрения представлений должны быть сообщены поселковому, кишлачному Совету или его исполнительному комитету не позднее чем в месячный срок.

Статья 8. Образование, объединение, упразднение, наименование или переименование поселков и кишлачных Советов, установление и изменение границ их территории, перенесение центров кишлачных Советов, а также передача поселков и кишлачных Советов из одного района в другой производится в порядке, установленном законодательством Таджикской ССР, исходя из экономической целостности территории, численности населения и интересов его обслужива-

ния, с учетом мнения соответствующих поселковых, кишлачных Советов народных депутатов.

Статья 9. В соответствии с Положением о Государственном флаге Таджикской ССР на здании, где проходит сессия поселкового, кишлачного Совета народных депутатов, Государственный флаг Таджикской ССР поднимается на весь период сессии, а на здании исполнительного комитета поселкового, кишлачного Совета — постоянно.

Поднятие Государственного флага СССР на здании исполнительного комитета поселкового, кишлачного Совета производится в порядке, установленном Положением о Государственном флаге СССР.

Статья 10. Поселковый, кишлачный Совет народных депутатов пользуется правами юридического лица.

Исполнительный комитет поселкового, кишлачного Совета народных депутатов имеет гербовую печать по образцу, утверждаемому Президиумом Верховного Совета Таджикской ССР.

Глава II

ПРАВА И ОБЯЗАННОСТИ ПОСЕЛКОВОГО, КИШЛАЧНОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

Статья 11. В области планирования, учета и отчетности поселковый, кишлачный Совет народных депутатов:

1) утверждает текущие и перспективные планы экономического и социального развития поселка, кишлачного Совета, организует и контролирует их выполнение;

2) утверждает отчеты о выполнении текущих и перспективных планов экономического и социального развития поселка, кишлачного Совета;

3) учитывает при разработке текущих и перспективных планов экономического и социального развития поселка, кишлачного Совета указы избирателей, предложения коллективов предприятий, учреждений, организаций, а также общественных организаций;

4) утверждает текущие и перспективные производственно-финансовые планы подчиненных предприятий, учреждений и организаций;

5) принимает участие в рассмотрении проектов планов колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций вышестоящего подчинения, расположенных на территории Совета, в части, касающейся землепользования, охраны природы, строительства, развития жилищного и коммунального хозяйства, использования трудовых ресурсов.

производства товаров народного потребления и местных строительных материалов, социально-культурного, бытового и иного обслуживания населения, вносит по этим вопросам свои предложения;

6) получает от исполнительного комитета вышестоящего Совета данные о плановых показателях для колхозов, совхозов, предприятий и организаций местного значения, находящихся на территории Совета, и осуществляет контроль за их выполнением;

7) осуществляет контроль за состоянием учета и отчетности на подчиненных ему предприятиях, в учреждениях и организациях; ведет по установленным формам похозяйственные книги и учет населения и представляет отчетность в вышестоящие государственные органы;

8) запрашивает и получает, в случае необходимости, от колхозов, совхозов, предприятий и организаций местного значения, расположенных на территории Совета, установленные статистические и иные данные об их работе.

Статья 12. В области бюджетно-финансовой работы поселковый, кишлачный Совет народных депутатов:

1) утверждает поселковый, кишлачный бюджет и организует его исполнение; учитывает при составлении поселкового, кишлачного бюджета наказы избирателей; утверждает оборотную кассовую наличность по бюджету и поквартальное распределение доходов и расходов; распределяет бюджетные средства по статьям расходов; в необходимых случаях передвигает бюджетные средства из раздела в раздел, а также из статьи в статью (кроме ассигнований на заработную плату); утверждает отчет об исполнении поселкового, кишлачного бюджета;

2) утверждает сметы учреждений, состоящих на поселковом, кишлачном бюджете, обеспечивает своевременное их финансирование и правильное использование выделенных средств, а также выплату в установленные сроки заработной платы работникам этих учреждений; определяет размеры платежей в бюджет и финансирования из бюджета подведомственных предприятий и организаций; решает вопросы об открытии текущих счетов в учреждениях Государственного банка СССР или в государственных трудовых сберегательных кассах;

3) обеспечивает поступление налоговых, страховых и иных платежей от населения, ведет на территории кишлачного Совета работу по приему этих платежей и обеспечивает своевременную их сдачу в учреждения Государственного банка СССР, содействует на территории поселка работе государственных трудовых сберегательных касс по приему указанных платежей от населения;

4) осуществляет контроль за своевременным внесением колхозами, совхозами, предприятиями и организациями, расположенными на территории Совета, платежей в поселковый, кишлачный бюджет, а также отчислений колхозов в централизованный союзный фонд социального обеспечения колхозников и в централизованный союзный фонд социального страхования колхозников, заслушивает доклады руководителей колхозов, совхозов, предприятий и организаций по этим вопросам;

5) предоставляет льготы по местным налогам и сборам в соответствии с законодательством о местных налогах и сборах, а также по предварительному заключению районных, городских финансовых органов — по сельскохозяйственному налогу в соответствии с законодательством о сельскохозяйственном налоге;

6) направляет дополнительно полученные при исполнении поселкового, кишлачного бюджета средства, а также суммы превышения доходов над расходами, образующиеся на конец года в результате перевыполнения доходов или экономии по расходам, на финансирование подведомственных хозяйства и социально-культурных мероприятий, включая капитальные вложения, на строительство и ремонт зданий дополнительного комитета, приобретение для него инвентаря, оборудования и транспорта, а также ремонт этого транспорта (изъятие указанных средств у поселкового, кишлачного Совета не допускается);

7) принимает решения о предоставлении учреждениям Государственного банка СССР в установленном порядке денежных ссуд на индивидуальное жилищное строительство в пределах лимита, выделенного поселковому, кишлачному Совету;

8) содействует работе государственных трудовых обменных касс и проведению добровольного страхования;

9) организует в соответствии с действующим законодательством самообложение сельского населения; обеспечивает проведение за счет средств самообложения мероприятий, намеченных собраниями граждан, и отчитывается в расходовании этих средств перед населением;

10) перераспределяет излишнее имущество и оборудование между учреждениями и организациями, находящимися на поселковом, кишлачном бюджете.

Статья 13. В области сельского хозяйства поселковый, кишлачный Совет народных депутатов:

1) оказывает помощь колхозам, совхозам, объединениям и другим сельскохозяйственным предприятиям и организациям в развитии сельскохозяйственного производства, выполнении производственных планов, обязательств перед го-

сударством, в эффективном использовании земельных угодий, материальных, трудовых и финансовых ресурсов, в организации и развитии подсобных предприятий, повышении производительности труда и укреплении трудовой дисциплины, подъеме материального и культурного уровня жизни колхозников, рабочих и служащих совхозов; оказывает содействие гражданам в ведении подсобного хозяйства; рассматривает по этим вопросам доклады правлений колхозов, директоров совхозов, руководителей бригад, ферм и отделений, расположенных на территории Совета, дает им рекомендации, а в необходимых случаях вносит свои предложения в исполнительный комитет вышестоящего Совета;

2) представляет в исполнительный комитет вышестоящего Совета замечания и предложения по Уставам колхозов, Уставам межхозяйственных предприятий (организаций) в сельском хозяйстве, расположенных на территории Совета; контролирует соблюдение Уставов колхозов, Уставов межхозяйственных предприятий (организаций) в сельском хозяйстве;

3) осуществляет контроль за безопасным и правильным хранением и использованием автотранспорта и сельскохозяйственной техники, сооружений, а также минеральных удобрений, ядохимикатов и горюче-смазочных материалов;

4) содействует развитию межхозяйственных производственных связей, работе межхозяйственных предприятий и организаций;

5) осуществляет контроль за проведением мероприятий по охране посевов и насаждений колхозов, совхозов и других государственных и общественных хозяйств, за выполнением колхозами, совхозами, лесхозами и другими предприятиями, учреждениями, организациями и гражданами обязательных мероприятий по борьбе с вредителями, болезнями сельскохозяйственных растений и сорняками, за соблюдением правил по технике безопасности при применении химических средств защиты и правил по карантину растений;

6) осуществляет контроль за ветеринарно-санитарным состоянием животноводческих ферм колхозов, совхозов, других предприятий и организаций, за соблюдением гражданами ветеринарных правил содержания скота, находящегося в их личной собственности, а также в соответствии с действующим законодательством за соблюдением карантинных правил и выполнением иных мероприятий по предупреждению и ликвидации болезней животных;

7) контролирует работу заготовительных организаций на территории Совета по закупкам излишков сельскохозяйственных продуктов.

Статья 14. В области землепользования, использования и охраны вод, лесов, недр и охраны окружающей среды поселковый, кишлачный Совет народных депутатов:

1) осуществляет контроль за соблюдением всеми землепользователями на территории Совета законодательства о землепользовании, за выполнением мероприятий по борьбе с эрозией;

2) принимает решения об отводе земельных участков из земель поселка, сельского населенного пункта в пределах и порядке, установленных законодательством;

3) осуществляет государственный контроль за использованием всех земель на территории Совета, контролирует правильное использование приусадебных земель колхозов и совхозов, соблюдение норм приусадебных земельных участков; разрешает земельные споры между гражданами;

4) распределяет между предприятиями, учреждениями, организациями и гражданами из выделяемых в установленном порядке поселковому, кишлачному Совету земель государственного запаса участки под огороды, покосы и пастбища;

5) осуществляет контроль за выполнением планов мелиоративных работ, освоением и правильным использованием орошенных и осушенных земель;

6) в пределах и порядке, установленных законодательством, осуществляет государственное управление и государственный контроль в области использования и охраны вод, лесов и недр:

устанавливает условия общего водопользования на водных объектах, расположенных на территории поселка, сельского населенного пункта; устанавливает правила пользования водозаборными сооружениями на территории поселкового, кишлачного Совета для питьевых, бытовых и иных нужд населения в порядке децентрализованного водоснабжения; разрешает по согласованию с органами, осуществляющими государственный санитарный надзор, и органами по регулированию использования и охране вод децентрализованное водоснабжение ферм и отдельных сельскохозяйственных предприятий, расположенных на территории поселкового, кишлачного Совета; разрешает споры о водопользовании;

контролирует соблюдение всеми колхозами, совхозами, предприятиями, учреждениями, организациями и гражданами установленного порядка пользования лесами, правил ведения лесного хозяйства, воспроизводства лесов, их учета и охраны, а также иных правил и норм, предусмотренных лесным законодательством; способствует проведению мероприятий по разведению и охране государственных и колхозных

лесов, лесомелиорации и лесоустройству, вносит в необходимых случаях свои предложения по этим вопросам в исполнительный комитет вышестоящего Совета;

наблюдает за правильной разработкой месторождений общераспространенных полезных ископаемых; выявляет дополнительные ресурсы общераспространенных полезных ископаемых; вносит в необходимых случаях предложения об их использовании в вышестоящие органы;

осуществляет контроль за соблюдением колхозами, совхозами, предприятиями, учреждениями, организациями и гражданами законодательства об охране природы; оказывает содействие в осуществлении мероприятий по охране окружающей среды; наблюдает за выполнением установленных правил охоты и рыбной ловли.

Статья 15. В области промышленности поселковый, кишлачный Совет народных депутатов:

1) руководит работой подчиненных предприятий местной промышленности и обеспечивает выполнение ими производственно-финансовых планов;

2) осуществляет контроль за соблюдением законодательства на промышленных предприятиях вышестоящего подчинения, расположенных на территории Совета;

3) оказывает помощь расположенным на территории Совета промышленным предприятиям в повышении эффективности производства и качества производимой продукции, использовании материальных, трудовых и финансовых ресурсов, повышении производительности труда, подъеме материального и культурного уровня жизни рабочих и служащих, рассматривает по этим вопросам доклады руководителей предприятий, дает им рекомендации, а в необходимых случаях вносит свои предложения в исполнительный комитет вышестоящего Совета;

4) принимает меры по развитию производства товаров народного потребления и местных строительных материалов на базе местного сырья, а также на базе отходов производства промышленных предприятий, расположенных на территории Совета, по переработке продуктов сельского хозяйства, развитию народных промыслов и ремесел; наблюдает за правильной разработкой месторождений общераспространенных полезных ископаемых; выявляет дополнительные ресурсы местного сырья и топлива и в необходимых случаях вносит предложения об их использовании в вышестоящие органы;

5) принимает меры к развитию рыболовного и охотничьего промыслов.

Статья 16. В области строительства, транспорта и связи поселковый, кишлачный Совет народных депутатов:

1) рассматривает и вносит в исполнительный комитет высшего Совета проекты планировки и застройки населенных пунктов, контролирует соблюдение планов застройки; приостанавливает строительство, если оно ведется с нарушением планов застройки населенных пунктов;

2) осуществляет контроль за ходом и качеством строительства жилых домов, социально-культурных учреждений и коммунальных предприятий на территории Совета, рассматривает доклады руководителей колхозов, совхозов, предприятий и строительных организаций о ходе строительства этих объектов;

3) организует строительство жилых домов, коммунальных предприятий и сооружений (водопровода, канализации, энерготеплоснабжения и газового хозяйства, водоемов, колодцев, бань и др.) за счет средств, отпускаемых местным Советам;

4) решает по согласованию с колхозами, совхозами, предприятиями и другими организациями, расположенными на территории Совета, вопросы о совместном использовании их средств, выделенных на строительство и ремонт объектов жилищного, дорожного и коммунального хозяйства, а также в необходимых случаях о централизации этих средств;

5) организует строительство и ремонт дорог местного значения, мостов, переправочных средств, осуществляет контроль за их исправным состоянием, привлекает в установленном порядке к проведению этих работ колхозы, совхозы, предприятия и другие организации;

6) осуществляет контроль за выполнением колхозами, совхозами, промышленными, транспортными, строительными и другими предприятиями и организациями планов строительства и ремонта автомобильных дорог;

7) контролирует работу транспортных организаций по обслуживанию населения автомобильным и другими видами транспорта на территории Совета;

8) дает распоряжения колхозам, совхозам, предприятиям, учреждениям и другим организациям о предоставлении транспорта для борьбы со стихийными бедствиями, пожарами, для транспортировки больных, выездов медицинских работников к тяжелобольным и в других исключительных случаях;

9) оказывает содействие в осуществлении мероприятий по безопасности дорожного движения;

10) осуществляет контроль за работой отделений и агентств связи по обслуживанию населения, проживающего на территории Совета; оказывает помощь органам связи в

развитии местной телефонной и почтовой связи, радиофикации и телевидения, в ремонте и охране линейных сооружений связи.

Статья 17. В области жилищного, коммунального хозяйства и благоустройства поселковый, кишлачный Совет народных депутатов:

1) руководит подведомственным ему жилищным и коммунальным хозяйством; обеспечивает правильную эксплуатацию находящихся в его ведении жилых домов, коммунальных предприятий, административных зданий и других помещений, организует их капитальный и текущий ремонт; обеспечивает правильное хозяйственное использование подведомственных нежилых помещений;

2) осуществляет контроль за деятельностью расположенных на его территории предприятий, учреждений и организаций вышестоящего подчинения в области жилищного и коммунального хозяйства, за правильной эксплуатацией принадлежащих им жилищного фонда, коммунальных предприятий и сооружений;

3) распределяет жилищный фонд, находящийся в ведении Совета; утверждает совместные решения администрации и фабричных, заводских, местных комитетов профессиональных союзов о предоставлении жилой площади в домах государственных, кооперативных и общественных организаций, за исключением случаев, предусмотренных законодательством; выдает гражданам единые ордера на заселение жилой площади;

4) принимает меры по обеспечению топливом, освещением, инвентарем находящихся на поселковом, кишлачном бюджете учреждений народного образования, культуры и здравоохранения, по ремонту их помещений и созданию необходимых жилищно-бытовых условий работникам этих учреждений, привлекает колхозы, совхозы, предприятия и другие организации, независимо от их ведомственной подчиненности, с их согласия к участию в выполнении указанных мероприятий;

5) руководит благоустройством населенных пунктов, привлекает колхозы, совхозы, предприятия, учреждения и другие организации, независимо от их ведомственной подчиненности, с их согласия к работе по благоустройству; объединяет с согласия колхозов, совхозов, предприятий и других организаций средства, выделяемые ими на благоустройство; осуществляет контроль за благоустройством производственных территорий; организует озеленение населенных пунктов; принимает меры к сохранению зеленых насаждений и уходу за ними, охране водоемов и мест отдыха граждан; присваи-

васт в соответствии с действующим законодательством наименования улицам, площадям и другим составным частям населенных пунктов; устанавливает нумерацию домов;

6) утверждает и освобождает от должности руководителей подчиненных Совету предприятий жилищного и коммунального хозяйства по согласованию с вышестоящими органами управления жилищным и коммунальным хозяйством;

7) обеспечивает содержание в надлежащем состоянии кладбищ, братских могил и иных мест захоронения.

Статья 18. В области торговли, общественного питания и бытового обслуживания населения поселковый, кишлачный Совет народных депутатов:

1) осуществляет контроль за государственной, кооперативной и колхозной торговлей, бытовым обслуживанием населения на территории Совета; утверждает планы размещения и специализации предприятий торговли, общественного питания и бытового обслуживания; содействует внедрению прогрессивных форм торгового обслуживания населения;

2) принимает меры по организации бытового обслуживания населения, расширению сети предприятий бытового обслуживания, осуществляет контроль за их работой; содействует внедрению новых видов и форм бытового обслуживания;

3) осуществляет контроль за работой магазинов, рынков, предприятий общественного питания, за соблюдением правил торговли, установленных цен и обеспечением культурного обслуживания покупателей, за своевременностью завоза продовольственных и промышленных товаров с учетом спроса населения;

4) контролирует работу предприятий потребительской кооперации по переработке и продаже сельскохозяйственных продуктов и сырья;

5) заслушивает доклады руководителей предприятий торговли, общественного питания, правлений сельских потребительских обществ о состоянии торговли и ходе выполнения установленных планов товарооборота и других плановых заданий, а также руководителей предприятий бытового обслуживания об их производственной деятельности;

6) контролирует соблюдение Устава потребительского общества;

7) утверждает и освобождает от должности руководителей подчиненных Совету предприятий бытового обслуживания населения по согласованию с вышестоящими органами управления бытовым обслуживанием;

8) устанавливает с учетом местных условий удобные для населения часы работы предприятий торговли, общественного питания и бытового обслуживания населения, контролирует соблюдение установленного времени их работы.

Статья 19. В области народного образования поселковый, кишлачный Совет народных депутатов:

1) обеспечивает всеобщее обязательное среднее образование молодежи, осуществляет учет детей школьного возраста, ведет борьбу с отсевом учащихся из школ;

2) контролирует работу школ, школьных интернатов, детских дошкольных и внешкольных учреждений, расположенных на территории Совета;

3) принимает меры по укреплению связи школы с производством, улучшению трудового обучения, воспитания и профессиональной ориентации, по бесплатному обеспечению школьными учебниками учащихся общеобразовательных школ;

4) решает в соответствии с действующим законодательством вопросы об освобождении от платы за питание детей в школах (группах) с продленным днем, состоящих на поселковом, кишлачном бюджете;

5) принимает меры к расширению сети школ, школьных интернатов, детских дошкольных и внешкольных учреждений; поддерживает инициативу колхозов, совхозов и предприятий в строительстве за счет их средств школ, постоянных и сезонных детских дошкольных, внешкольных учреждений; решает вопросы об их размещении на территории Совета;

6) принимает меры к устройству детей, оставшихся без попечения родителей, в школы-интернаты, интернаты при школах, детские дома и на воспитание в семьи граждан; осуществляет контроль за работой детских домов, расположенных на территории Совета; организует работу по предупреждению безнадзорности несовершеннолетних;

7) принимает меры по обеспечению бесплатного проезда в школу и обратно к месту жительства проживающих в сельской местности учащихся начальных, восьмилетних и средних общеобразовательных школ, а также бесплатного подвоза учащихся к местам занятий по труду;

8) утверждает и освобождает от должности руководителей подчиненных Совету школ и детских дошкольных и внешкольных учреждений по согласованию с вышестоящими органами народного образования;

9) создает при школах фонд всеобуча за счет средств бюджета, привлечения средств колхозов, потребительских обществ и профсоюзов; распределяет фонд всеобуча между школами, осуществляет контроль за его использованием.

Статья 20. В области культурно-просветительной работы поселковый, кишлачный Совет народных депутатов:

1) руководит работой подчиненных Совету сельских клубов, домов культуры, библиотек, красных уголков и иных

учреждений культуры; контролирует и координирует деятельность других учреждений культуры, расположенных на территории Совета, независимо от их подчиненности; принимает меры по расширению сети учреждений культуры;

2) осуществляет контроль за правильностью использования специальных средств учреждений культуры, подчиненных Совету, а также правильностью отчисления и расходования средств культфондов колхозов, совхозов, потребительских обществ и, по согласованию с ними, в необходимых случаях принимает меры к централизованному использованию указанных средств;

3) организует проведение лекций, докладов и бесед для населения; оказывает содействие работе научно-просветительных общественных организаций;

4) утверждает и освобождает от должности руководителей подчиненных Совету учреждений культуры по согласованию с вышестоящими органами управления культурой;

5) принимает меры к регулярному кинообслуживанию населения, развитию народного творчества и художественной самодеятельности;

6) проводит массовые мероприятия, связанные с государственными праздниками, знаменательными датами; содействует внедрению в быт советских гражданских обрядов;

7) осуществляет в соответствии с законодательством государственное управление и государственный контроль за охраной и использованием памятников истории и культуры, расположенных на территории Совета.

Статья 21. В области здравоохранения, охраны материнства и детства, физической культуры и спорта поселковый, кишлачный Совет народных депутатов:

1) принимает меры по обеспечению населения бесплатной медицинской помощью; руководит организацией работы учреждений здравоохранения, состоящих на поселковом, кишлачном бюджете; осуществляет контроль за организацией работы учреждений здравоохранения вышестоящего подчинения, расположенных на территории Совета;

2) принимает меры к рациональному размещению на территории Совета участковых больниц, родильных домов, фельдшерско-акушерских пунктов, аптек и других учреждений здравоохранения;

3) заслушивает доклады руководителей учреждений здравоохранения, расположенных на территории Совета, о состоянии медицинского и санитарно-профилактического обслуживания населения;

4) утверждает и освобождает от должности руководителей подчиненных Совету учреждений здравоохранения по согласованию с вышестоящими органами здравоохранения;

5) оказывает помощь органам здравоохранения в прове-

дении санитарно-профилактических и противоэпидемических мероприятий, организации санитарно-просветительной работы среди населения; осуществляет контроль за санитарным состоянием населенных пунктов, источников водоснабжения, предприятий торговли и общественного питания, жилищ, школ и других учреждений;

6) принимает в случае возникновения эпидемических инфекционных болезней меры к использованию помещений для размещения больных; проводит мероприятия карантинного характера и контролирует их исполнение;

7) обеспечивает проведение мероприятий по охране материнства и детства;

8) принимает меры к массовому развитию физической культуры и спорта среди населения, строительству спортивных площадок и других спортивных сооружений.

Статья 22. В области труда и социального обеспечения поселковый, кишлачный Совет народных депутатов:

1) содействует трудоустройству граждан, оказывает им помощь в приобретении специальности; участвует совместно с профсоюзными организациями в контроле за соблюдением законодательства о труде, правил охраны труда и техники безопасности в колхозах, совхозах и на предприятиях, расположенных на территории Совета; контролирует соблюдение правил приема на работу и увольнения подростков и молодежи;

2) обеспечивает трудовое устройство инвалидов, членов семей военнослужащих, погибших воинов и партизан, осуществляет контроль за предоставлением этим лицам льгот и преимуществ, установленных законодательством; содействует профессиональному обучению инвалидов;

3) контролирует соблюдение пенсионного законодательства; оказывает в необходимых случаях помощь рабочим, служащим, колхозникам и членам их семей в назначении пенсий; контролирует работу колхозных советов по социальному обеспечению колхозников, а также касс общественной взаимопомощи в колхозах; проверяет правильность ведения трудовых книжек колхозников и сохранность архивных документов в колхозах;

4) назначает в пределах ассигнований, предусмотренных в поселковом, кишлачном бюджете, пособия лицам, не имеющим права на получение государственных пенсий;

5) вносит предложения в исполнительный комитет вышестоящего Совета о назначении пособий многодетным и одиноким матерям и о выдаче единовременных пособий гражданам, пострадавшим от стихийных бедствий; содействует семьям военнослужащих срочной службы в назначении им предусмотренных законодательством пособий;

6) заботится об улучшении материальных и жилищно-бытовых условий многодетных семей;

7) принимает через органы социального обеспечения меры по устройству в дома инвалидов и престарелых нуждающихся в этом лиц; способствует созданию колхозных и межколхозных домов инвалидов и престарелых; осуществляет контроль за работой домов инвалидов и престарелых.

Статья 23. В области обеспечения социалистической законности, охраны государственного и общественного порядка, прав граждан, осуществления народного контроля поселковый, кишлачный Совет народных депутатов:

1) обеспечивает соблюдение законов Союза ССР, Таджикской ССР и других актов вышестоящих органов государственной власти и управления, охрану государственного и общественного порядка, социалистической собственности, прав и охраняемых законом интересов граждан, предприятий, учреждений и организаций, колхозов, кооперативных и иных общественных организаций; организует разъяснение законодательства населению;

2) отменяет противоречащие законодательству приказы и распоряжения руководителей предприятий, учреждений и организаций, подчиненных поселковому, кишлачному Совету;

3) приостанавливает исполнение противоречащих законодательству решений общих собраний членов колхозов или собраний их уполномоченных, общих собраний членов потребительского общества (собраний уполномоченных) или участковых собраний пайщиков, правлений колхозов и сельпо, приказов и распоряжений руководителей предприятий, учреждений и организаций вышестоящего подчинения по вопросам землепользования, охраны природы, строительства, жилищного и коммунального хозяйства, использования трудовых ресурсов, производства товаров народного потребления и местных строительных материалов, охраны и использования памятников истории и культуры, социально-культурного, бытового и иного обслуживания населения и сообщает об этом соответствующим вышестоящим органам;

4) образует группу народного контроля при Совете и изменяет ее состав, руководит деятельностью группы народного контроля, заслушивает отчеты о ее работе; оказывает помощь группам и постам народного контроля в колхозах, совхозах, на предприятиях, в учреждениях и других организациях, расположенных на территории Совета;

5) руководит деятельностью добровольных народных дружин по охране общественного порядка и товарищеских судов; контролирует работу участкового инспектора милиции на территории Совета;

6) производит прием граждан; рассматривает в установ-

ленные законом сроки предложения, заявления и жалобы граждан и принимает по ним необходимые меры; осуществляет контроль за соблюдением порядка рассмотрения предложений, заявлений и жалоб граждан в колхозах, совхозах, на предприятиях, в учреждениях и других организациях, расположенных на территории Совета, заслушивает по этим вопросам отчеты их руководителей;

7) осуществляет контроль за выполнением правил паспортной системы и в установленном порядке проводит прописку и выписку граждан;

8) производит в соответствии с законодательством Таджикской ССР регистрацию актов гражданского состояния;

9) назначает опекунов и попечителей, контролирует выполнение ими своих обязанностей;

10) регистрирует семейно-имущественные разделы колхозных дворов;

11) совершает нотариальные действия в соответствии с законодательством Союза ССР и Законом Таджикской ССР о государственном нотариате;

12) выдает гражданам справки, удостоверяющие личность, семейное, имущественное положение, и другие справки, предусмотренные законодательством;

13) принимает меры к сохранности и использованию бесхозяйного имущества, а также имущества, перешедшего к государству в порядке наследования;

14) организует проведение противопожарных мероприятий в населенных пунктах; руководит работой добровольных пожарных дружин;

15) принимает меры к предупреждению и ликвидации последствий стихийных бедствий, в случае необходимости привлекает в установленном порядке население на борьбу со стихийными бедствиями и на ликвидацию их последствий;

16) контролирует соблюдение законодательства о религиозных культах.

Статья 24. В области оборонной работы поселковый, кишлачный Совет народных депутатов:

1) обеспечивает исполнение всеми гражданами Закона СССР о всеобщей воинской обязанности; ведет в установленном порядке первичный учет военнообязанных и призывников; оповещает военнообязанных и призывников о их вызове в военные комиссариаты и содействует своевременной явке по этому вызову;

2) принимает меры по организации гражданской обороны;

3) обеспечивает трудовое устройство граждан, уволенных в запас и демобилизованных из рядов Вооруженных Сил СССР;

4) ведет работу по военно-патриотическому воспитанию населения, особенно молодежи.

Статья 25. Поселковый, кишлачный Совет народных депутатов и его исполнительный комитет может налагать административные взыскания на должностных лиц и граждан за нарушения общественного порядка, правил, обеспечивающих поддержание санитарного состояния в населенных пунктах, охрану природы, памятников истории и культуры, правил благоустройства и застройки населенных пунктов, торговли спиртными напитками, за потравы посевов в колхозах и совхозах и за другие нарушения в случаях и порядке, установленных законодательством Таджикской ССР.

Для рассмотрения дел о правонарушениях, влекущих за собой наказание в административном порядке, поселковый, кишлачный Совет образует в необходимых случаях с разрешения исполнительного комитета вышестоящего Совета административную комиссию при исполнительном комитете поселкового, кишлачного Совета.

Статья 26 Поселковый, кишлачный Совет народных депутатов возбуждает ходатайства перед исполнительным комитетом вышестоящего Совета о представлении к присвоению почетного звания «Мать-героиня» и к награждению орденами «Материнская слава» и медалями «Медаль материнства», «За отвагу на пожаре» и «За спасение утопающих», а также к награждению государственными наградами Таджикской ССР.

Статья 27. Поселковый, кишлачный Совет народных депутатов, кроме прав и обязанностей, предусмотренных настоящим Законом, может осуществлять другие права и обязанности в соответствии с законодательством Союза ССР и Таджикской ССР.

Г л а в а III

ОРГАНИЗАЦИЯ РАБОТЫ ПОСЕЛКОВОГО, КИШЛАЧНОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

1. Сессии поселкового, кишлачного Совета народных депутатов

Статья 28. Сессии поселкового, кишлачного Совета народных депутатов созываются исполнительным комитетом Совета не реже четырех раз в год, то есть одного раза в три месяца.

Сессия поселкового, кишлачного Совета может быть созвана также по предложению не менее одной трети депутатов поселкового, кишлачного Совета.

Статья 29. Первая сессия вновь избранного поселкового, кишлачного Совета народных депутатов созывается исполнительным комитетом поселкового, кишлачного Совета предыдущего созыва не позднее чем в двухнедельный срок после выборов и открывается одним из старейших по возрасту депутатов поселкового, кишлачного Совета.

Первая сессия поселкового, кишлачного Совета во вновь образованном поселке, кишлачном Совете созывается исполнительным комитетом вышестоящего Совета народных депутатов не позднее чем в двухнедельный срок со дня отнесения населенного пункта к категории поселков городского типа или образования кишлачного Совета, а в случае проведения выборов в Совет вновь образованного поселка, кишлачного Совета — не позднее чем двухнедельный срок со дня выборов в соответствующий поселковый, кишлачный Совет.

Последующие сессии поселкового, кишлачного Совета открываются председателем исполнительного комитета Совета. Для ведения сессии поселковый, кишлачный Совет избирает из числа депутатов председателя и секретаря.

Статья 30. О времени созыва и месте проведения сессии поселкового, кишлачного Совета народных депутатов, а также о вопросах, вносимых на рассмотрение Совета, исполнительный комитет поселкового, кишлачного Совета сообщает депутатам и доводит до сведения населения не позднее чем за пять дней до сессии. По вопросам, вносимым на рассмотрение Совета, исполнительный комитет поселкового, кишлачного Совета предоставляет депутатам необходимые материалы.

Статья 31. Сессия поселкового, кишлачного Совета народных депутатов правомочна при наличии не менее двух третей общего числа депутатов поселкового, кишлачного Совета.

В работе сессии поселкового, кишлачного Совета могут принимать участие с правом совещательного голоса депутаты вышестоящих Советов, а также приглашенные на сессию граждане и представители соответствующих государственных и общественных органов, колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций.

Статья 32. Вопросы на рассмотрение сессий поселкового, кишлачного Совета народных депутатов вносятся его исполнительным комитетом, постоянными комиссиями и депутатами поселкового, кишлачного Совета.

Предложения к повестке дня сессии поселкового, кишлачного Совета могут представляться правлениями колхозов, администрацией, общественными организациями совхозов, предприятий, учреждений и других организаций, расположенных на территории Совета, а также общими собраниями граждан поселка и кишлака.

Повестка дня и порядок работы сессии утверждаются поселковым, кишлачным Советом.

Статья 33. Поселковый, кишлачный Совет народных депутатов правомочен рассматривать и решать на сессиях любые вопросы, отнесенные к его ведению законодательством Союза ССР и Таджикской ССР. Исключительно на сессиях решаются следующие вопросы:

- 1) признание полномочий депутатов; решение вопросов о досрочном прекращении полномочий депутатов в случаях, предусмотренных законодательством; рассмотрение запросов депутатов и принятие решений по запросам; заслушивание сообщений депутатов о выполнении ими депутатских обязанностей, решений и поручений Совета и его органов;
- 2) избрание исполнительного комитета Совета и изменение его состава; образование, избрание постоянных комиссий Совета и изменение их состава;
- 3) отчеты о работе исполнительного комитета и постоянных комиссий;
- 4) образование группы народного контроля при Совете, изменение ее состава, заслушивание отчета о работе группы народного контроля при Совете;
- 5) образование при исполнительном комитете Совета административной и иных комиссий, предусмотренных законодательством;
- 6) утверждение текущих и перспективных планов экономического и социального развития поселкового, кишлачного Совета и отчетов о выполнении планов;
- 7) рассмотрение проектов планировки и застройки населенных пунктов;
- 8) рассмотрение и утверждение плана мероприятий по выполнению наказов избирателей;
- 9) утверждение поселкового, кишлачного бюджета и отчета о его исполнении;
- 10) направление средств, дополнительно полученных за счет перевыполнения доходной части и экономии расходной части поселкового, кишлачного бюджета;
- 11) объединение и направление средств, выделяемых колхозами, совхозами, предприятиями и другими организациями на жилищное, дорожное, коммунальное, культурно-бытовое строительство и благоустройство;
- 12) утверждение и освобождение от должности руково-

дителей школ, детских дошкольных и внешкольных учреждений, учреждений здравоохранения и культуры, предприятий коммунально-бытового обслуживания;

13) рассмотрение замечаний и предложений по Уставам колхозов и Уставам межхозяйственных предприятий (организаций) в сельском хозяйстве;

14) утверждение представлений в исполнительный комитет вышестоящего Совета об образовании, объединении, упразднении, наименовании или переименовании поселка, кишлачного Совета, установлении и изменении границ его территории, перенесении центра кишлачного Совета, а также передаче поселка, кишлачного Совета из одного района в другой.

Статья 34. Решения поселкового, кишлачного Совета народных депутатов принимаются открытым голосованием простым большинством голосов общего числа депутатов Совета и подписываются председателем и секретарем исполнительного комитета Совета.

Решения поселкового, кишлачного Совета об избрании или изменении состава исполнительного комитета, а также протокол сессии поселкового, кишлачного Совета подписываются председателем и секретарем сессии Совета.

Статья 35. Решения поселкового, кишлачного Совета народных депутатов доводятся до сведения соответствующих организаций, должностных лиц и граждан не позднее чем в пятидневный срок.

Содержащиеся в решениях поселкового, кишлачного Совета предложения и рекомендации в адрес расположенных на территории Совета колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций вышестоящего подчинения должны быть не более чем в пятидневный срок рассмотрены руководителями этих организаций и результаты рассмотрения сообщены Совету.

Предложения и замечания, высказанные депутатами на сессии Совета или переданные в письменной форме председателю на сессии, рассматриваются поселковым, кишлачным Советом либо направляются им на рассмотрение соответствующим государственным и общественным органам и должностным лицам, которые обязаны в десятидневный срок рассмотреть эти предложения и замечания и о результатах сообщить непосредственно депутату, а также в исполнительный комитет поселкового, кишлачного Совета.

Контроль за рассмотрением и реализацией предложений и замечаний депутатов осуществляется исполнительным комитетом поселкового, кишлачного Совета.

Статья 36. Решения поселкового, кишлачного Совета народных депутатов могут быть отменены вышестоящим Советом народных депутатов в случае несоответствия их законодательству.

2. Исполнительный комитет поселкового, кишлачного Совета народных депутатов

Статья 37. Исполнительным и распорядительным органом поселкового, кишлачного Совета народных депутатов являются избираемый им из числа депутатов исполнительный комитет в составе: председателя, одного или двух заместителей председателя, секретаря и от двух до шести членов исполнительного комитета.

Численный состав исполнительного комитета поселкового, кишлачного Совета устанавливается поселковым, кишлачным Советом.

Статья 38. Исполнительный комитет поселкового, кишлачного Совета народных депутатов не реже одного раза в год отчитывается перед избравшим его Советом, а также на собраниях трудовых коллективов и по месту жительства граждан.

Статья 39. Исполнительный комитет поселкового, кишлачного Совета народных депутатов непосредственно подотчетен как Совету, его избравшему, так и вышестоящему исполнительному и распорядительному органу.

Статья 40. Исполнительный комитет поселкового, кишлачного Совета народных депутатов руководит государственным, хозяйственным и социально-культурным строительством на территории Совета на основе решений избравшего его Совета и вышестоящих органов государственной власти и управления.

Исполнительный комитет поселкового, кишлачного Совета вправе решать все вопросы, отнесенные к ведению Совета, за исключением тех, которые в соответствии со статьей 33 настоящего Закона должны решаться только на сессиях Совета.

Статья 41. Исполнительный комитет поселкового, кишлачного Совета народных депутатов созывает сессии Совета и обеспечивает их подготовку, организует предварительное обсуждение проектов решений Совета по важнейшим вопросам на собраниях трудовых коллективов и по месту жительства граждан.

Статья 42. Исполнительный комитет поселкового, кишлачного Совета народных депутатов координирует работу

постоянных комиссий Совета, привлекает их к подготовке вопросов, рассматриваемых на сессиях Совета и заседаниях его исполнительного комитета.

Статья 43. Исполнительный комитет поселкового, кишлачного Совета народных депутатов оказывает депутатам содействие в осуществлении их полномочий, в подготовке и проведении отчетов перед избирателями, а также перед коллективами и общественными организациями, выдвинувшими их кандидатами в депутаты, информирует депутатов о деятельности Совета, исполнительного комитета и постоянных комиссий, о ходе выполнения планов экономического и социального развития поселка, кишлачного Совета, о мерах, принятых по критическим замечаниям и предложениям депутатов, содействует изучению депутатами советского законодательства, опыт работы Советов.

Статья 44. Исполнительный комитет поселкового, кишлачного Совета народных депутатов разрабатывает и вносит в поселковый, кишлачный Совет текущие и перспективные планы экономического и социального развития поселка, кишлачного Совета, поселковый, кишлачный бюджет; принимает меры по осуществлению планов и бюджета; представляет поселковому, кишлачному Совету отчеты о выполнении планов и исполнении бюджета.

Статья 45. Исполнительный комитет поселкового, кишлачного Совета народных депутатов организует выполнение решений Совета и вышестоящих государственных органов; представляет на рассмотрение Совета план мероприятий по выполнению наказов избирателей и организует их исполнение, информирует депутатов и население о ходе выполнения наказов.

Статья 46. Заседания исполнительного комитета поселкового, кишлачного Совета народных депутатов созываются по мере необходимости, но не реже одного раза в месяц.

Заседания исполнительного комитета поселкового, кишлачного Совета правомочны при наличии не менее двух третей общего состава исполнительного комитета Совета.

Исполнительный комитет поселкового, кишлачного Совета в пределах своей компетенции принимает решения и издает распоряжения.

Решения исполнительного комитета поселкового, кишлачного Совета принимаются простым большинством голосов всего состава исполнительного комитета и подписываются председателем и секретарем исполнительного комитета Совета.

Распоряжения исполнительного комитета поселкового,

кишлачного Совета подписываются председателем исполнительного комитета.

Статья 47. Решения и распоряжения исполнительного комитета поселкового, кишлачного Совета народных депутатов могут быть отменены поселковым, кишлачным Советом и исполнительным комитетом вышестоящего Совета.

Решения и распоряжения исполнительного комитета поселкового, кишлачного Совета народных депутатов в случае несоответствия их закону могут быть также отменены вышестоящим Советом народных депутатов.

Статья 48. Председатель исполнительного комитета поселкового, кишлачного Совета народных депутатов организует работу исполнительного комитета и выполнение решений поселкового, кишлачного Совета и его исполнительного комитета, издает распоряжения во исполнение этих решений.

Председатель исполнительного комитета поселкового, кишлачного Совета является распорядителем кредитов по поселковому, кишлачному бюджету и распорядителем текущего счета поселкового, кишлачного Совета в учреждениях Государственного банка СССР или в государственной трудовой сберегательной кассе.

Статья 49. Секретарь исполнительного комитета поселкового, кишлачного Совета народных депутатов подготавливает материалы к сессиям поселкового, кишлачного Совета, заседаниям его исполнительного комитета, ведет протоколы заседаний исполнительного комитета, следит за своевременным доведением до исполнителей решений поселкового, кишлачного Совета и его исполнительного комитета, отвечает за делопроизводство, учет и отчетность, сохранность документов поселкового, кишлачного Совета, выполняет другие обязанности, возложенные на него исполнительным комитетом поселкового, кишлачного Совета.

Статья 50. По истечении полномочий поселкового, кишлачного Совета народных депутатов его исполнительный комитет сохраняет свои полномочия вплоть до избрания поселковым, кишлачным Советом народных депутатов нового созыва исполнительного комитета.

3. Постоянные комиссии поселкового, кишлачного Совета народных депутатов

Статья 51. Поселковый, кишлачный Совет народных депутатов избирает из числа депутатов постоянные комиссии для предварительного рассмотрения и подготовки вопросов,

относящихся к ведению поселкового, кишлачного Совета, а также для содействия проведению в жизнь решений Совета, контроля за деятельностью государственных органов, предприятий, учреждений и организаций.

Постоянные комиссии избираются в составе председателя и членов комиссии. Численный состав каждой комиссии определяется поселковым, кишлачным Советом.

Постоянные комиссии, в случае необходимости, избирают из своего состава заместителя председателя и секретаря комиссии.

В состав постоянных комиссий не могут быть избраны депутаты, входящие в состав исполнительного комитета поселкового, кишлачного Совета.

Статья 52. Постоянные комиссии поселкового, кишлачного Совета народных депутатов ответственны перед избравшим их Советом и ему подотчетны.

Статья 53. Поселковый, кишлачный Совет народных депутатов образует на срок своих полномочий мандатную комиссию, планово-бюджетную комиссию, комиссию по социалистической законности и охране общественного порядка, а также постоянные комиссии по другим вопросам государственного, хозяйственного и социально-культурного строительства.

Статья 54. Мандатная комиссия поселкового, кишлачного Совета народных депутатов:

1) проверяет полномочия депутатов Совета и представляет на его рассмотрение предложения о признании полномочий депутатов, а в случае нарушения законодательства о выборах — о признании выборов отдельных депутатов недействительными;

2) подготавливает и вносит в исполнительный комитет Совета предложения по вопросам проведения выборов депутатов вместо выбывших;

3) подготавливает заключения по вопросам, связанным с неприкосновенностью депутата и другими гарантиями депутатской деятельности либо с отзывом депутата избирателями.

Статья 55. Планово-бюджетная комиссия поселкового, кишлачного Совета народных депутатов:

1) предварительно рассматривает внесенные исполнительным комитетом на утверждение Совета текущие и перспективные планы экономического и социального развития поселка, кишлачного Совета, отчеты об их выполнении и дает по ним свои заключения;

2) предварительно рассматривает внесенные исполнительным комитетом на утверждение Совета поселковый, кишлач-

ный бюджет, отчет о его исполнении и даст по ним свои заключения;

3) рассматривает и согласует поступившие от других постоянных комиссий Совета замечания и предложения по планам экономического и социального развития поселка, кишлачного Совета, поселковому, кишлачному бюджету и отчетам о выполнении планов и исполнении бюджета;

4) ведет работу по выявлению внутрихозяйственных резервов и дополнительных доходов бюджета и усилению режима экономии при расходовании государственных средств;

5) осуществляет контроль за выполнением планов экономического и социального развития поселка, кишлачного Совета и исполнением поселкового, кишлачного бюджета;

6) принимает участие в подготовке других плановых и бюджетно-финансовых вопросов, вносимых на рассмотрение Совета и его исполнительного комитета.

Статья 56. Комиссия по социалистической законности и охране общественного порядка поселкового, кишлачного Совета народных депутатов:

1) принимает участие в разработке и осуществлении мероприятий по обеспечению социалистической законности, охраны государственного и общественного порядка, прав граждан на территории Совета;

2) участвует в проверке соблюдения социалистической законности в колхозах, совхозах, на предприятиях, в учреждениях и других организациях, правильности и своевременности рассмотрения предложений, жалоб и заявлений граждан и организации их приема;

3) оказывает помощь в работе добровольных народных дружин по охране общественного порядка и товарищеских судов;

4) принимает участие в работе по разъяснению гражданам законодательства и по воспитанию их в духе строгого соблюдения советских законов и уважения правил социалистического общежития.

Статья 57. Постоянные комиссии поселкового, кишлачного Совета народных депутатов по другим вопросам государственного, хозяйственного и социально-культурного строительства:

1) ведут работу по выявлению дополнительных резервов и возможностей в сельском хозяйстве, промышленности и других отраслях хозяйственного и социально-культурного строительства, подготавливают по этим вопросам предложения и вносят их на рассмотрение Совета или его исполнительного комитета;

2) участвуют в проверке выполнения решений Совета, его

исполнительного комитета и вышестоящих государственных органов, а также в организаторской работе по практическому осуществлению этих решений;

3) проверяют в пределах своих полномочий работу колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций, находящихся на территории Совета; передают предложения по результатам проверки на рассмотрение правлений колхозов, руководителей совхозов, предприятий, учреждений и других организаций, а при необходимости вносят предложения на рассмотрение Совета или его исполнительного комитета.

Статья 58. Постоянные комиссии поселкового, кишлачного Совета народных депутатов по вопросам, относящимся к их ведению, вправе заслушивать на своих заседаниях доклады и сообщения государственных и общественных органов, руководителей колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций, расположенных на территории поселкового, кишлачного Совета, и давать им рекомендации.

Рекомендации постоянных комиссий подлежат обязательному рассмотрению соответствующими государственными и общественными органами, колхозами, совхозами, предприятиями, учреждениями и другими организациями. О результатах рассмотрения или о принятых мерах должно быть сообщено комиссиям не позднее чем в месячный срок либо в иной срок, установленный комиссиями.

Постоянные комиссии по вопросам, относящимся к их ведению, вправе требовать от государственных и общественных органов, колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций, расположенных на территории поселкового, кишлачного Совета, необходимые материалы и документы.

Статья 59. Постоянная комиссия поселкового, кишлачного Совета народных депутатов по вопросам, внесенным ею на рассмотрение Совета или его исполнительного комитета, а также по вопросам, в подготовке которых она принимала участие, может выделять своего докладчика или содокладчика.

Статья 60. Заседания постоянной комиссии поселкового, кишлачного Совета народных депутатов созываются в соответствии с планом работы комиссии.

В заседаниях постоянной комиссии могут принимать участие с правом совещательного голоса депутаты поселкового, кишлачного Совета, не являющиеся членами данной комиссии, а также представители соответствующих государственных и общественных органов, колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций, расположенных на территории поселкового, кишлачного Совета.

Статья 61. Вопросы, которые относятся к ведению нескольких постоянных комиссий, могут по инициативе комиссий, а также по поручению поселкового, кишлачного Совета народных депутатов подготавливаться и рассматриваться комиссиями совместно.

Статья 62. Все вопросы в постоянной комиссии поселкового, кишлачного Совета народных депутатов решаются простым большинством голосов общего состава членов комиссии.

Решения постоянной комиссии подписываются председателем комиссии. Решения, принятые постоянными комиссиями совместно, подписываются председателями соответствующих комиссий.

Статья 63. Постоянные комиссии поселкового, кишлачного Совета народных депутатов вовлекают в свою работу актив из числа колхозников, рабочих и специалистов соответствующих отраслей государственного, хозяйственного и социально-культурного строительства.

Статья 64. Члены постоянной комиссии, не согласные с решением комиссии, могут выступать в защиту своего предложения при обсуждении этого вопроса на сессии Совета или на заседании исполнительного комитета.

Статья 65. Поселковый, кишлачный Совет народных депутатов может образовывать временные комиссии, задачи которых определяются соответствующим Советом при их образовании.

4. Депутат поселкового, кишлачного Совета народных депутатов

Статья 66. Полномочия депутата поселкового, кишлачного Совета народных депутатов начинаются со дня его избрания в Совет и заканчиваются в день выборов поселкового, кишлачного Совета нового созыва.

Депутат поселкового, кишлачного Совета имеет депутатское удостоверение и нагрудный знак депутата, которыми он пользуется в течение срока своих полномочий.

Статья 67. Депутат поселкового, кишлачного Совета народных депутатов обязан присутствовать на каждой сессии Совета, принимать активное участие в деятельности Совета, его исполнительного комитета и постоянных комиссий, в состав которых он избран, выполнять поручения Совета и его органов. В случае невозможности прибыть на сессию депутат сообщает об этом в исполнительный комитет Совета.

Депутат поселкового, кишлачного Совета поддерживает постоянную связь с избирателями, с коллективами и общест-

венными организациями, выдвинувшими его кандидатом в депутаты, а также с предприятиями, учреждениями, организациями, государственными и общественными органами, расположенными на территории его избирательного округа, информирует избирателей о работе Совета, о выполнении планов экономического и социального развития поселка, кишлачного Совета, решений Совета и наказов избирателей, участвует в организации исполнения законов, решений Совета, его исполнительного комитета и постоянных комиссий, изучает общественное мнение, сообщает Совету и его органам о нуждах и потребностях населения, принимает меры к их удовлетворению, вносит на рассмотрение соответствующих органов и должностных лиц предложения по вопросам, возникающим в связи с его депутатской деятельностью.

Депутат поселкового, кишлачного Совета участвует в организации населения на выполнение наказов избирателей и в контроле за их реализацией колхозами, совхозами, предприятиями, учреждениями и другими организациями, добивается претворения наказов в жизнь.

Депутат поселкового, кишлачного Совета рассматривает поступившие к нему предложения, заявления и жалобы, принимает меры к их правильному и своевременному разрешению, ведет прием граждан, изучает причины, порождающие жалобы, и вносит свои предложения в Совет, другие государственные и общественные органы, колхозы, совхозы, предприятия, учреждения и организации. Депутат вправе осуществлять контроль за рассмотрением направленных им предложений, заявлений и жалоб в государственных органах, колхозах, совхозах, предприятиях, учреждениях и организациях, расположенных на территории поселкового, кишлачного Совета, и принимать личное участие в рассмотрении указанных предложений, заявлений и жалоб.

Статья 68. Депутат поселкового, кишлачного Совета народных депутатов пользуется решающим голосом по всем вопросам, рассматриваемым Советом на сессии, имеет право избирать и быть избранным в органы поселкового, кишлачного Совета.

Депутат поселкового, кишлачного Совета вправе предлагать вопросы для рассмотрения поселковым, кишлачным Советом, вносить предложения по повестке дня сессии, порядку рассмотрения и существу обсуждаемых вопросов, по персональному составу создаваемых Советом органов и кандидатурам должностных лиц, избираемых, назначаемых или утверждаемых Советом, обращаться с запросами, участвовать в прениях, задавать вопросы, вносить проекты решений и поправки к ним, выступать с обоснованием своих предложений и по мотивам голосования, давать справки.

Депутат поселкового, кишлачного Совета вправе вносить предложения о заслушивании на сессии Совета отчета или информации любого органа либо должностного лица, подотчетного или подконтрольного поселковому, кишлачному Совету.

Депутат поселкового, кишлачного Совета по обсуждаемому на сессии вопросу может передать председательствующему свои предложения и замечания в письменной форме.

Депутат поселкового, кишлачного Совета имеет право вносить на рассмотрение исполнительного комитета и постоянных комиссий Совета предложения по вопросам, возникающим в связи с его депутатской деятельностью.

Статья 69. Депутат поселкового, кишлачного Совета народных депутатов по поручению Совета или его органов может проверять работу колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций по вопросам, относящимся к ведению Совета, знакомиться с необходимыми материалами и документами. О результатах проверки депутат информирует соответствующие колхозы, совхозы, предприятия, учреждения и другие организации и, в случае необходимости, вносит предложения об улучшении их работы, устранении выявленных недостатков, привлечении к ответственности лиц, виновных в нарушении государственной дисциплины и законности.

Депутат поселкового, кишлачного Совета вправе возбуждать в Совете и его органах вопрос о необходимости проведения проверок работы колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций, расположенных на территории поселкового, кишлачного Совета.

При обнаружении нарушения прав и охраняемых законом интересов граждан или иного нарушения законности депутат поселкового, кишлачного Совета, как представитель государственной власти, вправе потребовать прекращения этих нарушений, а в необходимых случаях обратиться с требованием к соответствующим органам и должностным лицам пресечь такие нарушения.

Должностные лица государственных и общественных органов, колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и организаций, а также работники милиции, к которым обращено требование депутата, обязаны незамедлительно принять меры для устранения нарушения и при необходимости — для привлечения виновных к ответственности.

Статья 70. Депутат поселкового, кишлачного Совета народных депутатов имеет право обратиться с запросом к исполнительному комитету, а также к руководителям расположенных на территории Совета предприятий, учреждений и

организаций по вопросам, отнесенным к ведению поселкового, кишлачного Совета.

Запрос может быть внесен депутатом или группой депутатов в письменной или устной форме. Запрос, внесенный в письменной форме, подлежит оглашению на сессии Совета. Государственный орган или должностное лицо, к которому обращен запрос, обязаны дать устный или письменный ответ на запрос на сессии Совета, а при необходимости более длительного времени на подготовку ответа — в срок, установленный Советом, с обязательным сообщением об этом на сессии. По ответу на запрос поселковый, кишлачный Совет принимает решение.

Статья 71. Депутат поселкового, кишлачного Совета народных депутатов вправе обращаться во все государственные и общественные органы, колхозы, совхозы, предприятия, учреждения и организации, к должностным лицам по вопросам депутатской деятельности и принимать участие в рассмотрении поставленных вопросов. Указанные органы и должностные лица обязаны рассмотреть его предложения и дать ответ в установленные сроки.

Депутат поселкового, кишлачного Совета по вопросам депутатской деятельности пользуется правом безотлагательного приема руководителями и другими должностными лицами соответствующих государственных и общественных органов, колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и организаций.

Статья 72. Депутат поселкового, кишлачного Совета народных депутатов обязан отчитываться о своей работе и работе Совета перед избирателями, а также перед коллективами и общественными организациями, выдвинувшими его кандидатом в депутаты.

Отчеты депутата поселкового, кишлачного Совета проводятся не реже двух раз в год. Отчет депутата может быть проведен в любое время по требованию коллективов и общественных организаций, выдвинувших его кандидатом в депутаты, либо по требованию собраний избирателей по месту их жительства.

Депутат поселкового, кишлачного Совета информирует Совет о проведенном отчете и о поступивших предложениях избирателей.

Статья 73. Депутат поселкового, кишлачного Совета народных депутатов осуществляет свои полномочия, не прерывая с производственной или служебной деятельностью.

Депутат поселкового, кишлачного Совета на время сессии Совета и заседания исполнительного комитета, в состав которого он избран, освобождается от выполнения производ-

ственных или служебных обязанностей с сохранением среднего заработка по месту постоянной работы.

Статья 74. Депутат поселкового, кишлачного Совета народных депутатов пользуется на территории Совета правом бесплатного проезда на автомобильном транспорте республиканского подчинения и на всех видах городского пассажирского транспорта (за исключением такси).

Статья 75. Депутат поселкового, кишлачного Совета народных депутатов не может быть по инициативе администрации уволен с работы на предприятии, в учреждении или организации, исключен из колхоза или переведен в порядке дисциплинарного взыскания на нижеоплачиваемую работу без предварительного согласия Совета, а в период между сессиями — без предварительного согласия исполнительного комитета Совета.

Депутату поселкового, кишлачного Совета, освобожденному от работы вследствие избрания его на выборную должность в органе Совета, предоставляется после окончания его полномочий по выборной должности прежняя работа (должность), а при ее отсутствии — другая равноценная работа (должность) на том же или, с его согласия, на другом предприятии, в учреждении, организации.

Время работы депутата на выборной должности в органе Совета засчитывается в трудовой стаж по той специальности, по которой депутат работал до избрания на выборную должность в органе Совета.

Депутат поселкового, кишлачного Совета не может быть на территории Совета привлечен к уголовной ответственности, арестован или подвергнут мерам административного взыскания, налагаемым в судебном порядке, без согласия поселкового, кишлачного Совета, а в период между сессиями — без согласия его исполнительного комитета.

Решение поселкового, кишлачного Совета или его исполнительного комитета по вопросу, указанному в части четвертой настоящей статьи, может быть отменено соответственно вышестоящим Советом или его исполнительным комитетом с передачей вопроса на повторное рассмотрение поселкового, кишлачного Совета. Если Совет подтвердит первоначальное решение, вопрос может быть решен по существу областным Советом народных депутатов, Советом народных депутатов Горно-Бадахшанской автономной области, а по районам и городам республиканского подчинения — Президиумом Верховного Совета Таджикской ССР по представлению соответственно прокурора области, Горно-Бадахшанской автономной области, республики,

Депутату поселкового, кишлачного Совета обеспечиваются и другие гарантии депутатской деятельности, установленные законодательством Союза ССР и Таджикской ССР.

Статья 76. Депутат поселкового, кишлачного Совета народных депутатов ответствен перед избирателями и им подотчетен.

Депутат поселкового, кишлачного Совета, не оправдавший доверия избирателей или совершивший действия, не достойные высокого звания депутата, может быть в любое время отозван по решению большинства избирателей в установленном законом порядке.

Статья 77. Депутат поселкового, кишлачного Совета народных депутатов в случае выбытия на постоянное место жительства за пределы территории поселкового, кишлачного Совета или невозможности по иным причинам выполнять депутатские обязанности в своем избирательном округе обращается с заявлением о сложении своих депутатских полномочий в поселковый, кишлачный Совет. Поселковый, кишлачный Совет на очередной сессии рассматривает заявление депутата и принимает по этому вопросу решение, которое доводит до сведения избирателей данного округа.

Статья 78. Полномочия депутата поселкового, кишлачного Совета народных депутатов прекращаются досрочно в случае отзыва депутата избирателями.

Полномочия депутата поселкового, кишлачного Совета могут быть прекращены досрочно по решению Совета, принимаемому в связи с личным заявлением депутата о сложении им депутатских полномочий ввиду обстоятельств, препятствующих их выполнению, либо в связи с вступившим в законную силу обвинительным судебным приговором в отношении лица, являющегося депутатом.

Статья 79. В случае выбытия депутата в течение срока полномочий поселкового, кишлачного Совета народных депутатов в соответствующем избирательном округе в полуторамесячный срок производятся новые выборы. Выборы назначаются исполнительным комитетом Совета не позднее чем за месяц до их проведения.

5. Участие населения в работе поселкового, кишлачного Совета народных депутатов.

Общие собрания граждан

Статья 80. Поселковый, кишлачный Совет народных депутатов обеспечивает активное участие граждан в решении вопросов местного и общегосударственного значения, привлекает их к деятельности Совета, руководит работой органов общественной самодеятельности населения.

Статья 81. Для обсуждения наиболее важных вопросов, касающихся жизни граждан, разъяснения им законодательства и важнейших решений Совета и вышестоящих государственных органов исполнительным комитетом поселкового, кишлачного Совета народных депутатов созываются общие собрания граждан, проживающих на территории поселкового, кишлачного Совета в целом или отдельных населённых пунктов, улиц и кварталов, а также собрания представителей жителей поселка, кишлака.

Собрание граждан поселка, кишлака обсуждает вопросы благоустройства, коммунально-бытового и культурного обслуживания населения, охраны общественного порядка, заслушивает доклады о работе исполнительного комитета поселкового, кишлачного Совета и другие вопросы в соответствии с законодательством Таджикской ССР, обсуждает и решает вопросы самообложения населения.

Статья 82. На общих собраниях граждан населенного пункта могут избираться общественные кишлачные комитеты, уличные и квартальные комитеты соответственно по отдельным населённым пунктам, расположенным на территории поселкового, кишлачного Совета народных депутатов, по улицам и кварталам в поселках и кишлаках.

Общественные кишлачные комитеты, уличные и квартальные комитеты содействуют претворению в жизнь решений поселкового, кишлачного Совета и его исполнительного комитета, организуют население на проведение работ по благоустройству населённых пунктов, оказывают помощь учреждениям культуры, народного образования, здравоохранения, предприятиям торговли, общественного питания и бытового обслуживания.

На общественный кишлачный комитет в соответствии с законодательством Таджикской ССР может быть возложено выполнение отдельных поручений исполнительного комитета кишлачного Совета на территории населённого пункта.

Общественные кишлачные комитеты, уличные и квартальные комитеты в своей деятельности подотчетны избравшим их собраниям граждан, поселковому, кишлачному Совету и его исполнительному комитету.

Председатель Президиума Верховного Совета Таджикской ССР
М. ХОЛОВ

Секретарь Президиума Верховного Совета Таджикской ССР
И. РАХИМОВА

14 декабря 1979 года, город Душанбе

**ТОЖИКИСТОН СОВЕТ
СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ
Қ О Н У Н И**

**ТОЖИКИСТОН ССР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ПОСЁЛКА,
ҚИШЛОҚ СОВЕТИ ТЎҒРИСИДА**

I—б о б

**ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ПОСЁЛКА, ҚИШЛОҚ
СОВЕТИ ТУЗИЛИШИ ВА ФАОЛИЯТИНИНГ
АСОСИЙ ПРИНЦИПЛАРИ**

1-м о д д а. СССР Конституциясига ва Тожикистон ССР Конституциясига мувофиқ, халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети давлат ҳокимияти органи сифатида умумдавлат манфаатларига ва Совет территориясида истиқомат қилувчи граждaнларнинг манфаатларига асосан маҳаллий аҳамиятга молик ҳамма масалаларни ҳал қилади, юқори давлат органларининг қарорларини турмушга татбиқ этади, район, шаҳар, область, республика ва умуминиттифок аҳамиятига молик масалаларни муҳокама қилишда қатнашади, шу масалалар юзасидан ўз таклифларини киритади.

2-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети ушбу Совет территориясида истиқомат қилувчи граждaнлар томонидан умумий, тенг ва тўппа-тўғри сайлов ҳуқуқи асосида яширин овоз бериш йўли билан икки ярим йил муддатга сайланади.

Посёлка, қишлоқ Советига сайлов ўтказиш тартиби ССР Иттифоқи ва Тожикистон ССР қонунлари билан белгиланади.

3-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети ўз территориясида давлат, хўжалик ва социaл-маданий қурилишга раҳбарлик қилади; посёлкани, қишлоқ Советини иктисодий ва социaл ривожлантириш планларини, посёлка, қишлоқ бюджетини ва уларнинг бажарилиши тўғрисидаги ҳисоботларни тасдиқлайди.

Посёлка, қишлоқ Совети ўзига бўйсунувчи давлат органларига, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга раҳбарликни амалга оширади; қонунларга риоя этилишини, давлат

ва жамоат тартибининг сақланишини, граждaнлар ҳуқуқларининг муҳофаза қилинишини таъминлайди; мамлакатнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашга кўмаклашади.

Посёлка, қишлоқ Совети сайловчиларнинг йиғилишлари маъқуллаган нақазларни кўриб чиқади, нақазларнинг бажарилиши юзасидан тадбирлар планини тасдиқлайди, посёлкани, қишлоқ Советини иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг жорий ва перспектив планларини ишлаб чиқишда ҳамда бюджетни тузишда шу тадбирларни ҳисобга олади, сайловчилар нақазларининг бажарилишини ташкил этади, уларнинг амалга оширилишини контроль қилиб боради, нақазларнинг қандай бажарилаётганлиги ҳақида граждaнларни хабардор қилиб туради.

Сайловчиларнинг нақазларини киритиш, кўриб чиқиш, ҳисобга олиш ва бажариш тартиби ССР Иттифоқи ва Тожикистон ССР қонунлари билан белгиланади.

4-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети ўз ваколатлари доирасида ўз территориясида комплекс иқтисодий ва социал ривожлантиришни таъминлайди, шу территорияда жойлашган колхозлар ва бошқа кооператив ташкилотларнинг ишини, юқори органларга бўйсунувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар томонидан қонунларга риоя этилишини контроль қилиб боради, ердан фойдаланиш, табиатни муҳофаза қилиш, қурилиш, меҳнат ресурсларидан фойдаланиш, халқ истеъмол қиладиган товарларни ишлаб чиқариш, аҳолига социал-маданий, маиший ва бошқа хизмат кўрсатиш соҳасида уларнинг фаолиятини уйғунлаштириб туради ва контроль қилиб боради.

Посёлка, қишлоқ Совети мазкур моддада кўрсатиб ўтилган масалалар юзасидан колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотлар раҳбарларининг докладларини тинглайди, шу масалалар юзасидан қарорлар қабул қиладди, зарур бўлган ҳолларда тегишли юқори органларга ўз таклифларини киритади.

5-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг фаолияти масалаларни коллектив равишда, эркин, ишчанлик билан муҳокама қилиш ва ҳал этиш, ошкорлик, ижроия комитетнинг, Совет томонидан тузиладиган бошқа органларнинг Совет ва аҳоли олдида мунтазам равишда ҳисоб бериб туриши, граждaнларни уларнинг ишида иштирок этишга кенг жалб қилиш асосида қурилади. Посёлка, қишлоқ Совети депутатларнинг ўз депутатлик бурчларини, Совет ва унинг органлари қарорларини ҳамда топшириқларини қандай бажараётганлиги тўғрисидаги ахборотларни тинглаши мумкин.

Посёлка, қишлоқ Совети ва Совет томонидан тузиладиган органлар ўз ишлари ва қабул қилган қарорлари тўғрисида аҳолини мунтазам равишда хабардор қилиб туради.

Посёлка, қишлоқ Совети Совет территориясида жойлашган колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотларнинг меҳнат коллективлари ва жамоат ташкилотлари билан мустаҳкам алоқада бўлган ҳолда ишлайди, маҳаллий кўнгилли жамиятларнинг ишига кўмаклашади, жамоат тартибини сақлаш кўнгилли халқ дружиналари, ўртоқлик судлари ва бошқа жамоат ташаббускорлик органларига раҳбарлик қилади.

6-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети ўз фаолиятида СССР Конституциясига ва Тожикистон ССР Конституциясига, ушбу Қонунга, ССР Иттифоқи ва Тожикистон ССРнинг бошқа қонунларига, СССР Олий Совети ва Тожикистон ССР Олий Советининг қарорларига ва бошқа актларига, СССР Олий Совети Президиуми ва Тожикистон ССР Олий Совети Президиумининг фармонлари ва қарорларига, СССР Министрлар Совети ва Тожикистон ССР Министрлар Советининг қарорлари ва фармойишларига, халқ депутатлари юқори Советлари ва уларнинг ижроия комитетлари қарорларига амал қилади.

7-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети ССР Иттифоқи ва Тожикистон ССР қонунлари билан ўзига бериб қўйилган ваколатлар доирасида қарорлар қабул қилади, уларнинг ижросини таъминлайди, қарорларнинг турмушга татбиқ этилишини контроль қилиб боради.

Посёлка, қишлоқ Советининг қарорлари Совет территориясида жойлашган барча колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотларнинг, шунингдек мансабдор шахслар ва граждaнларнинг бажаришлари учун мажбурийдир.

Посёлка, қишлоқ Совети ва унинг ижроия комитети ўз қарорлари юқори органларга бўйсунувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг раҳбарлари томонидан бажарилмаган тақдирда, бу раҳбарларни эгаллаб турган лавозимларидан бўшатишга қадар уларга интизомий жазо берилиши тўғрисидаги тақдимномалар билан тегишли юқори органларга кирадилар. Тақдимномаларни кўриб чиқиш натижалари бир ой муддатдан кечиктирилмасдан посёлка, қишлоқ Советига ёки унинг ижроия комитетига маълум қилиниши лозим.

8-м о д д а. Посёлкаларни ва қишлоқ Советларини ташкил қилиш, бирлаштириш, тугатиш, уларга ном бериш ёки номини ўзгартириш, уларнинг территорияси чегараларини белгилаш ва ўзгартириш, қишлоқ Советларининг марказларини кўчириш, шунингдек посёлкаларни ва қишлоқ Советларини бир райондан иккинчисига ўтказиб бериш, территориясининг иқтисодий яхлитлигига, аҳолисининг сонига ва ун-

га хизмат кўрсатиш манфаатларига асосан, халқ депутатлари тегиншли посёлка, қишлоқ Советларининг фикрини ҳисобга олган ҳолда, Тожикистон ССР қонунлари билан белгиладиган тартибда амалга оширилади.

9-м о д д а. Тожикистон ССРнинг Давлат байроғи тўғрисидаги Низомга мувофиқ, халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг сессияси ўтаётган бинода бутун сессия вақтида, посёлка, қишлоқ Совети ижроия комитетининг биносидан эса — доимо Тожикистон ССРнинг Давлат байроғи илиб қўйилади.

Посёлка, қишлоқ Совети ижроия комитетининг биносидан СССРнинг Давлат байроғини илиб қўйиш СССРнинг Давлат байроғи тўғрисидаги Низом билан белгиланади.

10-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети юридик шахс ҳуқуқларидан фойдаланади.

Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг ижроия комитети Тожикистон ССР Олий Совети Президиуми томонидан тасдиқланадиган нусхада гербли муҳрга эга бўлади.

II — б о б

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ПОСЁЛКА, ҚИШЛОҚ СОВЕТИНИНГ ҲУҚУҚЛАРИ ВА БУРЧЛАРИ

11-м о д д а. Планлаштириш, ҳисоб-китоб ва ҳиссбот соҳасида халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети:

1) посёлкани, қишлоқ Советини иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг жорий ва перспектив планларини тасдиқлайди, уларнинг бажарилишини ташкил этади ва контроль қилиб боради;

2) посёлкани, қишлоқ Советини иқтисодий ва социал ривожлантириш жорий ва перспектив планларининг бажарилиши тўғрисидаги ҳисоботларни тасдиқлайди;

3) посёлкани, қишлоқ Советини иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг жорий ва перспектив планларини ишлаб чиқиш вақтида сайловчиларнинг наказларини, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар коллективларининг, шунингдек жамоат ташкилотларининг таклифларини ҳисобга олади;

4) бўйсунувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг жорий ва перспектив ишлаб чиқариш-моллиявий планларини тасдиқлайди;

5) Совет территориясида жойлашган, юқори органларга бўйсунувчи колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотларнинг ердан фойдаланиш, табиатни муҳофаза қилиш, қурилиш, уй-жой ва коммунал хўжаликни

ривожлантириш, меҳнат ресурсларидан фойдаланиш, халқ истеъмол қиладиган товарларни ва маҳаллий бинокорлик материалларини ишлаб чиқариш, аҳолига социал-маданий, маиший ва бошқа хизмат кўрсатишга доир планлари лойиҳаларини кўриб чиқишда қатнашади, шу масалалар юзасидан ўз таклифларини киритади;

6) юқори Советнинг ижроия комитетидан Совет территориясида жойлашган колхозлар, совхозлар, маҳаллий аҳамиятга эга бўлган корхоналар ва ташкилотлар учун план кўрсаткичлари тўғрисидаги маълумотларни олади ҳамда уларнинг бажарилишини контроль қилиб боради;

7) ўзига бўйсунувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотлардаги ҳисоб китоб ва ҳисоботнинг ҳолатини контроль қилиб боради; белгиланган формалар бўйича хўжалик дафтарларини юритади ва аҳолини ҳисобга олади ҳамда юқори давлат органларига ҳисобот тақдим этади;

8) зарур бўлган ҳолда Совет территориясида жойлашган колхозлар, совхозлар, маҳаллий аҳамиятга эга бўлган корхоналар ва ташкилотлардан уларнинг иши тўғрисида белгиланган статистика маълумотларини ва бошқа маълумотларни талаб қилиб олади.

12-м о д д а. Бюджет-молниявий ишлар соҳасида халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети:

1) посёлка, қишлоқ бюджетини тасдиқлайди ва унинг ижросини ташкил этади; посёлка, қишлоқ бюджетини тузиш вақтида сайловчиларнинг нақзларини ҳисобга олади; бюджет бўйича кассадаги нақд оборот пулини ҳамда даромадлар ва харажатларнинг кварталларга тақсимланишини тасдиқлайди; бюджет маблағларини харажатларнинг моддалари бўйича тақсимлайди; зарур бўлган ҳолларда бюджет маблағларини бўлимдан-бўлимга, шунингдек моддадан моддага (иш ҳақи маблағларидан ташқари) кўчиради; посёлка, қишлоқ бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни тасдиқлайди;

2) посёлка, қишлоқ бюджетидаги муассасаларнинг сметаларини тасдиқлайди, уларга ўз вақтида маблағ ажратиб турилишини ва ажратилган маблағлардан тўғри фойдаланилишини, шунингдек шу муассасаларнинг ходимларига белгиланган муддатларда иш ҳақи тўланишини таъминлайди; ўз қарамоғидаги корхоналар ва ташкилотларнинг бюджетга тўловларининг ва бюджетдан уларга бериладиган маблағларнинг миқдорини белгилайди; СССР Давлат банки муассасаларида ёки давлат меҳнат омонат кассаларида жорий счётларни очиб тўғрисидаги масалаларни ҳал қиладди;

3) аҳолидан солиқ, страхование тушумлари ва бошқа тўловлар тушумини таъминлайди, қишлоқ Совети территория-

сида шу тўловларни қабул қилиш ишларини олиб боради ҳамда уларнинг СССР Давлат банки муассасаларига ўз вақтида топширилишини таъминлайди, посёлка территориясида давлат меҳнат омонат кассаларининг аҳолидан мазкур тўловларни қабул қилиш соҳасидаги ишларига ёрдам беради;

4) Совет территориясида жойлашган колхозлар, совхозлар, корхоналар ва ташкилотларнинг посёлка, қишлоқ бюджетига тўловларни, шунингдек колхозларнинг колхозчилар социал таъминоти марказлаштирилган иттифоқ фондига ҳамда колхозлар социал страхованиеси марказлаштирилган иттифоқ фондига ажратмаларни ўз вақтида топширишларини контроль қилиб боради, шу масалалар юзасидан колхозлар, совхозлар, корхоналар ва ташкилотлар раҳбарларининг докладларини тинглайди;

5) маҳаллий солиқлар ва теримлар тўғрисидаги қонунларга мувофиқ, маҳаллий солиқлар ва теримлар бўйича, шунингдек район, шаҳар молния органларининг дастлабки ҳуласасига биноан, қишлоқ хўжалик солиғи бўйича қишлоқ хўжалик солиғи тўғрисидаги қонунларга мувофиқ имтиёзлар беради;

6) посёлка, қишлоқ бюджетини ижро этиш вақтида қўшимча равишда олинган маблағларни, шунингдек даромадларни ортиғи билан бажариш ёки харажатлар бўйича тежаш натижасида йил охирида ҳосил бўладиган даромадларнинг харажатлардан ортиқча суммасини ўз қарамоғидаги хўжаликни ва социал-маданий тадбирларни, шу жумладан капитал тадбирларни маблағ билан таъминлаш, ижроия комитет биноларини қуриш ва ремонт қилиш, унинг учун анжомлар, ускуналар ва транспорт сотиб олиш, шунингдек шу транспортни ремонт қилиш учун сарфлайди (мазкур маблағларнинг посёлка, қишлоқ Советидан олиннишига йўл қўйилмайди);

7) посёлка, қишлоқ Советига ажратилган лимит доирасида якка тартибда уй-жой қурилишига белгиланган тартибда СССР Давлат банки муассасалари томонидан пул ссудалари берилиши ҳақида қарорлар қабул қилади;

8) давлат меҳнат омонат кассалари ишига ва ихтиёрий страхованиени ўтказишга ёрдам беради;

9) амалдаги қонунларга мувофиқ, қишлоқ аҳолисига ўзаро ихтиёрий солиқ солинишини ташкил этади; ўзаро ихтиёрий солиқ маблағлари ҳисобига граждaнларнинг йиғилишларида белгиланган тадбирларнинг амалга оширилишини таъминлайди ва шу маблағларнинг сарфланиши ҳақида аҳоли олдида ҳисоб бериб туради;

10) ортиқча мулк ва ускуналарни посёлка, қишлоқ бюджетидаги муассасалар ва ташкилотлар ўртасида қайта тақсимлайди.

13-м о д д а. Қишлоқ хўжалиғи соҳасида халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети:

1) қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантиришда, ишлаб чиқариш планларини, давлат олдидаги мажбуриятларни бажаришда, ерлардан, моддий, меҳнат ва молиявий ресурслардан самарали фойдаланишда, ёрдамчи корхоналарни ташкил этиш ва ривожлантиришда, меҳнат унумдорлигини ошириш ва меҳнат интизомини мустаҳкамлашда, колхозчиларнинг, совхоз ишчилари ва хизматчиларининг моддий ва маданий турмуш даражасини оширишда колхозларга, совхозларга, бирлашмаларга ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ва ташкилотларига ёрдам беради; ёрдамчи хўжаликни юритишда граждандарга кўмаклашади; шу масалалар юзасидан Совет территориясида жойлашган колхоз правлениелари, совхоз директорлари, бригадалар, фермалар ва бўлимлар раҳбарларининг докладларини кўриб чиқади, уларга тавсияномалар беради, зарур бўлган ҳолларда юқори Советнинг ижроия комитетига ўз таклифларини киритади;

2) юқори Советнинг ижроия комитетига Совет территориясида жойлашган колхозларнинг Уставлари, қишлоқ хўжалиғидаги хўжаликлараро корхоналар (ташкилотлар) нинг Уставлари юзасидан мулоҳазалар ва таклифларни тақдим этади; колхозларнинг Уставларига, қишлоқ хўжалиғидаги хўжаликлараро корхоналар (ташкилотлар)нинг Уставларига рия этилишини контроль қилиб боради;

3) автотранспорт ва қишлоқ хўжалик техникасининг, иншоотларининг, шунингдек минерал ўғитлар, заҳарли химикатлар ва ёнилғи-мойлаш материалларининг хатарсиз ва тўғри сақланиши ҳамда улардан тўғри фойдаланилишини контроль қилиб боради;

4) хўжаликлараро ишлаб чиқариш алоқаларининг ривожлантирилишига, хўжаликлараро корхоналар ва ташкилотларнинг ишига ёрдам беради;

5) колхозлар, совхозлар ҳамда бошқа давлат ва жамоат хўжаликлари экинлари ва дарахтларини кўриклаш тадбирларининг амалга оширилишини, колхозлар, совхозлар, ўрмон хўжаликлари ҳамда бошқа корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва граждандар томонидан қишлоқ хўжалик экинлари зараркундаларни, касалликларни ва бегона ўтларга қарши кураш олиб бориш юзасидан мажбурий тадбирларнинг бажарилишини, химиявий ҳимоя воситаларини қўлланиш вақтида хавфсизлик техникаси қоидаларига ва ўсимликларнинг карантини қоидаларига рия этилишини контроль қилиб боради;

6) колхозлар, совхозлар, бошқа корхоналар ва ташкилотлар чорвачилик фермаларининг ветеринария-санитария ҳолатини, граждандар томонидан ўзларининг шахсий мулкида-

ги чорва молларни сақлашнинг ветеринария қоидаларига риоя этилишини, шунингдек амалдаги қонунларга мувофиқ, карантин қоидаларига риоя этилишини ҳамда ҳайвонларнинг кассалликлари олдини олиш ва бу касалликларни тугатиш юзасидан бошқа тадбирларнинг бажарилишини контроль қилиб боради;

7) Совет территориясидаги тайёрлаш органларнинг ортиқча қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш соҳасидаги ишини контроль қилиб боради.

14-м о д д а. Ердан фойдаланиш, сув, ўрмонлар, ерости бойликларидан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш ҳамда атроф муҳитни муҳофаза қилиш соҳасида халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети:

1) Совет территориясидаги барча ердан фойдаланувчилар томонидан ердан фойдаланиш тўғрисидаги қонунларга риоя этилишини, нурашга қарши кураш тадбирларининг бажарилишини контроль қилиб боради;

2) посёлка, қишлоқ аҳоли пункти ерларидан қонунларда белгиланган доирада ва тартибда ер участкалари ажратиб бериш тўғрисида қарорлар қабул қилади;

3) Совет территориясидаги барча ерлардан фойдаланилиши устидан давлат контролини амалга оширади, колхозлар ва совхозларнинг томорқа ерларидан тўғри фойдаланилишини, томорқа ер участкалари нормаларига риоя этилишини контроль қилади; граждандар ўртасида ер тўғрисида чиққан низоларни ҳал этади;

4) давлат запасидан белгиланган тартибда посёлка, қишлоқ Советига ажратиладиган ерлардан огородлар, пичанзорлар ва яйловлар учун корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва граждандар ўртасида участкалар тақсимлайди;

5) мелiorатив ишлар планларининг бажарилишини, суғорилган ва захи қочирилган ерларнинг ўзлаштирилиши ва улардан тўғри фойдаланилишини контроль қилиб боради;

6) сувлар, ўрмонлар ва ерости бойликларидан фойдаланиш ҳамда уларни муҳофаза қилиш соҳасида қонунлар билан белгиланган доирада ва тартибда давлат бошқаруви ва давлат контролини амалга оширади;

посёлка, қишлоқ аҳоли пункти территориясида жойлашган сув объектларида сувлардан умумий фойдаланиш шартларини белгилайди; марказлаштирилмаган ва сув таъминоти тартибида аҳолининг ичимлик, маиший ва бошқа эҳтиёжлари учун посёлка, қишлоқ Совети территориясидаги сув олиш иншоотларидан фойдаланиш қоидаларини белгилайди; давлат санитария назоратини амалга оширувчи органлар ва сувлардан фойдаланишни ҳамда уларни муҳофаза қилишни тартибга солувчи органлар билан келишган ҳолда посёлка, қиш-

лок Совети территориясида жойлашган фермалар ва айрим қишлоқ хўжалик корхоналарининг марказлаштирилмаган усулда сув билан таъминланишига рухсат беради; сувдан фойдаланиш тўғрисидаги низоларни ҳал этади;

барча колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва граждaнлар томонидан ўрмонлардан фойдаланишнинг белгиланган тартибига, ўрмон хўжалигини юритиш, ўрмонларни такрор кўпайтириш, ҳисобга олиш ва муҳофаза қилиш қондаларига, шунингдек ўрмон тўғрисидаги қонунларда кўзда тутилган бошқа қондалар ва нормаларга риоя этилишини контроль қилади; давлат ва колхоз ўрмонларини барпо этиш ва муҳофаза қилиш, ўрмон мелiorацияси ва ўрмон тузиш тадбирларининг ўтказилишига ёрдам беради, зарур бўлган ҳолларда шу масалалар юзасидан юқори Советнинг ижроия комитетига ўз таклифларини киритади;

кенг тарқалган фойдали қазилмалар конларининг тўғри қазилишини кузатиб боради; кенг тарқалган фойдали қазилмаларнинг қўшимча ресурсларини аниқлайди; зарур бўлган ҳолларда улардан фойдаланиш тўғрисида юқори органларга таклифлар киритади;

колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва граждaнлар томонидан табиатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунларга риоя этилишини контроль қилиб боради; атроф муҳитни муҳофаза қилиш тадбирларини амалга оширишга кўмаклашади; ов қилиш ва балик овлашнинг белгиланган қондаларини бажариш устидан кузатиб боради.

15-м о д д а. Саноат соҳасида халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети:

1) бўйсунувчи маҳаллий саноат корхоналарининг ишига раҳбарлик қилади ва уларнинг ишлаб чиқариш-моллиявий планларини бажаришларини таъминлайди;

2) Совет территориясида жойлашган, юқори органларга бўйсунувчи саноат корхоналарида қонунларга риоя этилишини контроль қилиб боради;

3) Совет территориясида жойлашган саноат корхоналарига ишлаб чиқариш самарадорлигини ва ишлаб чиқариладиган маҳсулот сифатини оширишда, моддий, меҳнат ва моллиявий ресурслардан фойдаланишда, меҳнат унумдорлигини оширишда, ишчилар ва хизматчиларнинг моддий ва маданий турмуш даражасини юксалтиришда ёрдам кўрсатади, шу масалалар юзасидан корхона раҳбарларининг докладларини кўриб чиқади, уларга тавсияномалар беради, зарур бўлган ҳолларда, эса юқори Советнинг ижроия комитетига ўз таклифларини киритади;

4) маҳаллий хом ашё негизида, шунингдек Совет территориясида жойлашган саноат корхоналарининг ишлаб чиқариш чиқиндилари негизида халқ истеъмол қиладиган товар-

лар ва маҳаллий бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш-
ни ривожлантириш, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта
ишлаш, халқ касб ва ҳунарларини ривожлантириш чорала-
рини кўради; кенг тарқалган фойдали қазилмалар конлари-
нинг тўғри қазилишнинг кузатиб боради; маҳаллий хом ашё
ва ёқилғининг қўшимча ресурсларини аниқлайди ҳамда за-
рур бўлган ҳолларда улардан фойдаланиш тўғрисида юқори
органларга таклифлар киритади;

5) балиқ овлаш ва овчиликни ривожлантириш чораларини
кўради.

16-м о д д а. Қурилиш, транспорт ва алоқа соҳасида халқ
депутатлари посёлка, қишлоқ Совети:

1) аҳоли пунктларини планлаштириш ва қуриш лойиҳала-
рини кўриб чиқади ва юқори Советнинг ижория комитетига
киритади, қурилиш планларига роя этилиши устидан кон-
троль қилиб боради; башарти қурилиш ишлари аҳоли пункт-
ларини қуриш планларини бузган ҳолда олиб борилаётган
бўлса, қўрилишни тўхтатиб қўяди;

2) Совет территориясида уй-жой бинолари, социал-мада-
ний муассасалар ва коммунал корхоналар қурилишининг бо-
ришини ва сифатини контроль қилиб боради, шу объектлар
қурилишининг бориши ҳақида колхозлар, совхозлар корхо-
налар ва қурилиш ташкилотлари раҳбарларининг докладла-
рини кўриб чиқади;

3) маҳаллий Советларга ажратиладиган маблағлар ҳисо-
бига уй-жой бинолари, коммунал корхоналар ва иншоотлар
(водопроводлар, канализация, энергия ва иссиқлик билан
таъминлаш корхоналари ҳамда газ хўжалиги, сув ҳавзала-
ри, қудуқлар, ҳаммомлар ва бошқалар) қурилишини таш-
кил этади;

4) Совет территориясида жойлашган колхозлар, совхоз-
лар, корхоналар ва бошқа ташкилотлар билан келишган
ҳолда уларнинг уй-жой, йўл ва коммунал хўжалик объект-
ларини қуриш ва ремонт қилишга ажратилган маблағлари-
дан биргаликда фойдаланиш тўғрисидаги, шунингдек зарур
бўлган ҳолларда шу маблағларни марказлаштириш ҳақида-
ни масалаларни ҳал қилади;

5) маҳаллий аҳамиятга эга бўлган йўллар, кўприклар,
сувдан ўтказиш воситаларини қуриш ва ремонт қилишни
ташкил этади, уларнинг соз ҳолатда бўлишини контроль қи-
либ боради, шу ишларни бажаришга белгиланган тартибда
колхозлар, совхозлар, корхоналар ва бошқа ташкилотларни
жалб этади;

6) колхозлар, совхозлар, саноат, транспорт, қурилиш ва
бошқа корхоналар ҳамда ташкилотлар томонидан автомо-
биль йўлларини қуриш ва ремонт қилиш планларининг ба-
жарилишини контроль қилиб боради;

7) Совет территориясида транспорт ташкилотларининг автомобиль транспорти ва транспортнинг бошқа турлари билан хизмат кўрсатиш соҳасидаги ишнинг контроль қилади;

8) табиий офатларга, ёнғинларга қарши курашиш, беморларни ташиниш, медицина ходимларининг оғир беморлар хузурига боришлари ва бошқа фавқулодда ҳолларда транспорт воситаларини бериш ҳақида колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотларга фармойишлар беради;

9) йўл ҳаракати хавфсизлигини тадбирларини амалга оширишда ёрдам кўрсатади;

10) алоқа бўлимлари ва агентликларининг Совет территориясида истиқомат қилувчи аҳолига хизмат кўрсатиш соҳасидаги ишнинг контроль қилиб боради; маҳаллий телефон ва почта алоқасини, радиолаштириш ва телевидениени ривожлантиришда, алоқанинг линия иншоотларини ремонт қилиш ва қўриқлашда алоқа органларига ёрдам кўрсатади.

17-м о д д а. Уй-жой, коммунал хўжалик ва ободончилик соҳасида халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети:

1) ўз қарамоғидаги уй-жой ва коммунал хўжаликка раҳбарлик қилади; ўз ихтиёридаги уй-жой бинолари, коммунал корхоналар, маъмурий бинолар ва бошқа иморатлардан тўғри фойдаланилишини таъминлайди, уларнинг капитал ва жорий ремонт қилинишини ташкил этади; ўз қарамоғидаги истиқомат қилиш учун мўлжалланмаган бинолардан ишнинг кузини билган ҳолда тўғри фойдаланилишини таъминлайди;

2) ўз территориясида жойлашган, юқори органларга бўйсунувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг уй-жой ва коммунал хўжалик соҳасидаги фаолиятини, уларга қарашли уй-жой фондидан, коммунал корхоналар ва иншоотлардан тўғри фойдаланилишини контроль қилиб боради;

3) Советнинг ихтиёрида бўлган уй-жой фондини тақсимлайди; давлат, кооператив ва жамоат ташкилотларининг уйларидаги уй-жой майдонини бериш тўғрисида маъмурият билан касаба союзлари фабрика, завод, маҳаллий комитетлари биргаликда чиқарадиган қарорларни тасдиқлайди, қонунларда кўзда тутилган ҳоллар бундан мустаснодир; граждандарга уй-жой майдонига кўчиб кириш учун ягона ордерлар беради;

4) посёлка, қишлоқ бюджетидаги халқ маорифи, маданият ва соғлиқни сақлаш муассасаларини ёқилғи, ёритиш воситалари, асбоб-анжомлар билан таъминлаш, уларнинг биноларини ремонт қилиш ҳамда шу муассасаларнинг ходимларига зарур уй-жой манший шароитлар яратиб бериш чораларини кўради, қайси идорага бўйсунушидан қатъий назар, колхозлар, совхозлар, корхоналар ва бошқа ташкилотларни улар-

нинг розилиги билан мазкур тадбирларни бажаришда катнашишга жалб этади;

5) аҳоли пунктларини ободонлаштириш ишига раҳбарлик қилади, қайси чидорага бўйсунушидан қатъий назар, колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотларни уларнинг розилиги билан ободончилик ишларига жалб этади; колхозлар, совхозлар, корхоналар ва бошқа ташкилотларнинг розилиги билан улар ободончилик учун ажратадиган маблағларни бирлаштиради; ишлаб чиқариш территорияларининг ободонлаштирилишини контроль қилиб боради; аҳоли пунктларини кўкаламзорлаштириш ишларини ташкил этади; дарахт ва кўкатларни сақлаш ва парвариш қилиш, сув ҳавзаларини ва гражданилар дам оладиган жойларни муҳофаза қилиш чораларини кўради; амалдаги қонунларга мувофиқ кўчалар, майдонлар ва аҳоли пунктларининг бошқа таркибий қисмларига ном беради; уйларнинг тартиб-рақамларини белгилайди;

6) уй-жой ва коммунал хўжаликни бошқарувчи юқори органлар билан келишган ҳолда Советга бўйсунувчи уй-жой ва коммунал хўжалик корхоналарининг раҳбарларини тасдиқлайди ва лавозимидан бўштади;

7) қабристонлар, биродарлар қабрлари ва бошқа дафн этиш жойларининг тегишли ҳолатда сақланишини таъминлайди.

18-м о д д а. Савдо, умумий овқатланиш ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш соҳасида халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети;

1) Совет территориясида давлат, кооператив ва колхоз савдосини, аҳолига маиший хизмат кўрсатишни контроль қилиб боради; савдо, умумий овқатланиш ва маиший хизмат кўрсатиш корхоналарини жойлаштириш ва ихтисослаштириш планларини тасдиқлайди; аҳолига савдо хизмати кўрсатишнинг прогрессив формаларини жорий этишга кўмаклашади;

2) аҳолига маиший хизмат кўрсатишни ташкил этиш, маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг тармоқларини кенгайтириш чораларини кўради, уларнинг ишини контроль қилиб боради; маиший хизмат кўрсатишнинг янги турлари ва формаларини жорий этишга кўмаклашади;

3) магазинлар, бозорлар, умумий овқатланиш корхоналарининг ишини, савдо қондаларига, белгиланган нархларга риоя этилишини ҳамда харидорларга маданий хизмат кўрсатишнинг таъминланишини, аҳолининг талабларини ҳисобга олган ҳолда озиқ-овқат ва саноат товарларининг ўз вақтида ташиб келтирилишини контроль қилиб боради;

4) матлубот кооперацияси корхоналарнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва хом ашёсини қайта ишлаш ва сотиш соҳасидаги ишини контроль қилади;

5) савдо-сотиқнинг аҳволи ва товар обороти юзасидан белгиланган планлар ва бошқа план топшириқларининг қандай бажарилаётганлиги ҳақида савдо, умумий овқатланиш корхоналари, қишлоқ матлубот жамиятлари правленийлари раҳбарларининг, шунингдек ўзларининг ишлаб чиқариш фаолияти ҳақида маиший хизмат кўрсатиш корхоналари раҳбарларининг докладларини тинглайди;

6) матлубот жамияти Уставига риоя этилишини контроль қилади;

7) маиший хизмат кўрсатишни бошқарувчи юқори органлар билан келишган ҳолда Советга бўйсунувчи аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг раҳбарларини тасдиқлайди ва лавозимдан бўшатади;

8) маҳаллий шароитларни ҳисобга олган ҳолда савдо, умумий овқатланиш ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг аҳоли учун қулай бўлган иш соатларини белгилайди, улар учун белгиланган иш вақтига риоя этилишини контроль қилиб боради.

19-м о д д а. Халқ маорифи соҳасида халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети:

1) ёшларнинг умумий мажбурий ўрта таълимини таъминлайди; мактаб ёшидаги болаларни ҳисобга олади, ўқувчиларининг мактаблардан кетиб қолмишларига қарши кураш олиб боради;

2) Совет территориясида жойлашган мактаблар, мактаб интернатлари, мактабгача ва мактабдан ташқари тарбия болалар муассасаларининг ишини контроль қилади;

3) мактабнинг ишлаб чиқариш билан боғланишини мустаҳкамлаш, меҳнат таълимини, тарбияни ва касбга йўллашни яхшилаш, умумий таълим мактабларининг ўқувчиларини мактаб дарсликлари билан текин таъминлаш чораларини кўради;

4) амалдаги қонунларга мувофиқ, посёлка, қишлоқ бюджетидаги қуни узайтирилган мактаблар (группалар)да болаларни озик-овқат ҳақини тўлашдан озод қилиш ҳақидаги масалаларни ҳал қилади;

5) мактаблар, мактаб интернатлари, мактабгача ва мактабдан ташқари тарбия болалар муассасалари тармоқларини кенгайтириш чораларини кўради; ўз маблағлари ҳисобида мактаблар, доимий ва мавсумий мактабгача ва мактабдан ташқари тарбия болалар муассасалари қуриш соҳасида колхозлар, совхозлар ва корхоналарининг ташаббусини қўллаб-қувватлайди, уларни Совет территориясида жойлаштириш ҳақидаги масалаларни ҳал қилади;

6) ота-оналарининг қаровсиз қолган болаларни мактаб-интернатларга мактаблар ҳузуридаги интернатларга, болалар уйлари ва граждандарнинг oilаларида тарбияланга

жойлаштириш чораларини кўради; Совет территориясида жойлашган болалар уйларининг ишини контроль қилиб боради; вояга етмаганларнинг қаровсиз қолишлари олдини олиш ишларини ташкил қилади;

7) бошланғич, саккиз йиллик ва ўрта умумий таълим мактабларининг қишлоқ жойларда истиқомат қилувчи ўқувчиларининг мактабга ва ундан истиқомат жойларига текши қатновини, шунингдек ўқувчиларининг меҳнат бўйича машғулотлар утказиладиган жойга текши ташилишини таъминлаш чораларини кўради;

8) юқори халқ маорифи органлари билан келишган ҳолда Советга бўйсунувчи мактаблар ва мактабгача ҳамда мактабдан ташқари тарбия болалар муассасаларининг раҳбарларини тасдиқлайди ва лавозимдан бўшатади;

9) бюджет маблағлари ҳисобига, колхозлар, матлубот жамиятлари ва касаба союзлари маблағларини жалб қилиш ҳисобига мактаблар ҳузурида умумий таълим фондини барпо этади; умумий таълим фондини мактаблар ўртасида тақсимлайди, шу фонддан фойдаланиш устидан контроль қилиб боради.

20-м о д д а. Маданий-оқартув ишлари соҳасида халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети:

1) Советга бўйсунувчи қишлоқ клублари, маданият уйлари, кутубхоналар, қизил бурчаклар ва бошқа маданият муассасаларининг ишига раҳбарлик қилади; қайси идорага бўйсунушидан қатъий назар, Совет территориясида жойлашган бошқа маданият муассасаларининг фаолиятини контроль қилади ва уйғунлаштириб туради; маданият муассасаларининг тармоқларини кенгайтириш чораларини кўради;

2) Советга бўйсунувчи маданият муассасаларининг махсус маблағларидан тўғри фойдаланилишини, шунингдек колхозлар, совхозлар, матлубот жамиятлари маданият фондлари маблағларининг тўғри ажратилиши ва сарфлаишини контроль қилиб боради ҳамда зарур бўлган тақдирда улар билан келишиб, мазкур маблағлардан марказлаштирилган ҳолда фойдаланиш чораларини кўради;

3) аҳоли учун лекциялар, докладлар ва сўхбатлар ўтказилишини ташкил этади; илмий-оқартув жамоат ташкилотларининг ишига ёрдам беради;

4) маданиятни бошқарувчи юқори органлар билан келишган ҳолда Советга бўйсунувчи маданият муассасаларининг раҳбарларини тасдиқлайди ва лавозимдан бўшатади;

5) аҳолига мунтазам равишда кино хизмати кўрсатиш, халқ ижодиётини ва бадий ҳаваскорликни ривожлантириш чораларини кўради;

6) давлат байрамлари шонли саналар билан боғлиқ бўл-

ган оммавий тадбирларни ўтказди; совет гражданлик урф-одатларини турмушга жорий этишга ёрдам беради;

7) қонунларга мувофиқ, Совет территориясида жойлашган тарих ва маданият ёдгорликларининг қўриқланиши ва улардан фойдаланилиши устидан давлат бошқаруви ва давлат контролини амалга оширади.

21-м о д д а. Соғлиқни сақлаш, оналик ва болалиқни муҳофаза қилиш, физкультура ва спорт соҳасида халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети:

1) аҳолини текни медицина ёрдами билан таъминлаш чораларини куради; посёлка, қишлоқ бюджетдаги соғлиқни сақлаш муассасалари ишини ташкил этишга раҳбарлик қилади; Совет территориясида жойлашган, юқори органларга бўйсунувчи соғлиқни сақлаш муассасалари ишининг ташкил этилишини контроль қилиб боради;

2) участка касалхоналари, туғриқхоналар, фельдшерлик-акушерлик пунктлари, аптекалар ва бошқа соғлиқни сақлаш муассасаларини Совет территориясида оқилона жойлаштириш чораларини кўради;

3) Совет территориясида жойлашган соғлиқни сақлаш муассасалари раҳбарларининг аҳолига медицина ва санитария-профилактика хизмати кўрсатишининг аҳволи туғрисидаги докладларини тинглайди;

4) юқори соғлиқни сақлаш органлари билан келишган ҳолда Советга бўйсунувчи соғлиқни сақлаш муассасаларининг раҳбарларини тасдиқлайди ва лавозимдан бўшатади;

5) санитария-профилактика ва эпидемияга қарши тадбирларни ўтказишда, аҳоли орасида санитария-оқартув ишларини ташкил этишда соғлиқни сақлаш органларига ёрдам беради; аҳоли пунктлари, сув таъминоти манбалари, савдо ва умумий овқатланиш корхоналари, уй-жойлар, мактаблар ҳамда бошқа муассасаларининг санитария ҳолатини контроль қилиб боради;

6) эпидемик юқумли касалликлар пайдо бўлган тақдирда беморларни жойлаштириш учун бинолардан фойдаланиш чораларини кўради, карантин характеридаги тадбирларни ўтказди ва шу тадбирларнинг бажарилишини контроль қилади;

7) оналик ва болалиқни муҳофаза қилиш тадбирларининг ўтказилишини таъминлайди;

8) аҳоли орасида физкультура ва спортни оммавий равишда ривожлантириш, спорт майдонлари ва бошқа спорт иншоотлари қуриш чораларини кўради.

22-м о д д а. Меҳнат ва социал таъминот соҳасида халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети:

1) граждандарни ишга жойлаштиришга кўмаклашади, ихтисосга эга бўлишда уларга ёрдам беради; Совет террито-

риясида жойлашган колхозлар, совхозлар ва корхоналарда меҳнат тўғрисидаги қонунларга, меҳнатни муҳофаза қилиш ва хавфсизлик техникаси қондаларига риоя этилишини контроль қилишда касаба союз ташкилотлари билан биргаликда қатнашади; ўсмирлар ва ёшларни ишга қабул қилиш ва ишдан бўшатиш қондаларига риоя этилишини контроль қилади;

2) инвалидлари, ҳарбий хизматчилар, ҳалок бўлган жангчилар ва партизанларнинг оила аъзоларини ишга жойлаштиришни таъминлайди, шу шахсларга қонун билан белгиланган имтиёзлар ва афзалликлар берилишини контроль қилиб боради; инвалидларнинг ҳунар таълимига ёрдам беради;

3) пенсия ҳақидаги қонунларга риоя этилишини контроль қилади; зарур бўлган ҳолларда ишчилар, хизматчилар, колхозчилар ва уларнинг оила аъзоларига пенсиялар тайинланишида кўмаклашади; колхозчиларнинг социал таъминоти бўйича колхоз Советлари, шунингдек колхозлардаги жамоатчилик ўзаро ёрдам кассалари ишнинг контроль қилади; колхозчилар меҳнат дафтарчаларининг тўғри юритилишини ва колхозларда архив ҳужжатларининг сақланишини текширади;

4) посёлка, қишлоқ бюджетида кўзда тутилган маблағлар доирасида давлат пенсиялари олиш ҳуқуқига эга бўлган шахсларга нафақалар тайинлайди;

5) кўп болали ва ёлғиз оналарга нафақалар тайинлаш тўғрисида ҳамда табиий офатлардан зарар кўрган граждандарга бир йўла нафақалар бериш ҳақида юқори Советнинг ижроия қўмитетига тақлифлар киритади; муддатли хизматдаги ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига қонунларда кўзда тутилган нафақаларнинг тайинланишга ёрдам беради;

6) кўп болали оилаларнинг моддий ва уй-жой-маиший шароитларини яхшилаш ҳақида ғамхўрлик қилади;

7) муҳсож бўлган шахсларни инвалидлар ва қариялар уйларига жойлаштириш юзасидан социал таъминот меъёрулари орқали чоралар кўради; инвалидлар ва қарияларнинг колхоз ва колхозлараро уйлари ташкил этишга ёрдам беради; инвалидлар ва қариялар уйлариининг ишнинг контроль қилиб боради.

23-м о д д а. Социалистик қонунчиликни, давлат ва жамоат тартибининг сақланишини ҳамда граждандар ҳуқуқларининг муҳофаза қилинишини таъминлаш, халқ контролини амалга ошириш соҳасида халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети;

1) ССР Иттифоқи, Тожикистон ССР қонунларига ҳамда давлат ҳокимияти ва бошқаруви юқори органларининг бон-қа актларига риоя этилишини, давлат ва жамоат тартиб-ининг, социалистик мулкнинг сақланишини, граждандар, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар, колхозлар, кеспера-

тив ва бошқа жамоат ташкилотлари ҳуқуқлари ва қонун билан қўриқланадиган манфаатларининг муҳофаза қилинишини таъминлайди; аҳолига қонунларининг тушунтириб берилишини ташкил этади;

2) посёлка, қишлоқ Советига бўйсунувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар раҳбарларининг қонунларга зид бўлган буйруқлари ва фармойишларини бекор қилади;

3) ердан фойдаланиш, табиатни муҳофаза қилиш қурилиш, уй-жой ва коммунал хўжалик, меҳнат ресурсларидан фойдаланиш, халқ истеъмол қиладиган товарларни ва маҳаллий бинокорлик материалларини ишлаб чиқариш, тарих ва маданият ёдгорликларини қўриқлаш ҳамда улардан фойдаланиш, аҳолига социал-маданий, маиший ва бошқа хизмат кўрсатиш масалалари юзасидан колхоз аъзолари умумий йиғилишлари ёки улар вакиллари йиғилишларининг, матлубот жамияти аъзолари умумий йиғилишлари (вакиллар йиғилишлари) ёки пайчилар участка йиғилишларининг, колхоз ва қишлоқ матлубот жамиятлари правленселарининг қонунларга зид бўлган қарорлари, юқори органларга бўйсунувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар раҳбарларининг қонунларга зид бўлган буйруқлари ва фармойишлари ижросини тўхтатиб қўяди ҳамда бу ҳақда тегишли юқори органларга маълум қилади;

4) Совет ҳузурдида халқ контроли группасини тузади ва унинг составини ўзгартиради, халқ контроли группасининг фаолиятига раҳбарлик қилади, унинг иши тўғрисидаги ҳисоботларни тинглайди; Совет территориясида жойлашган колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотлардаги халқ контроли группалари ва постларига ёрдам кўрсатади;

5) жамоат тартибини сақлаш кўнгилли халқ дружиналари ва ўртоқлик судларининг фаолиятига раҳбарлик қилади; Совет территориясидаги милиция участка инспекторининг ишини контроль қилади;

6) граждандарни қабул қилади; граждандарнинг таклифлари, аризалари ва шикоятларини қонунда белгиланган муддатларда кўриб чиқади ва улар юзасидан зарур чораларни кўради; Совет территориясида жойлашган колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотларда граждандарнинг таклифлари, аризалари ва шикоятларини кўриб чиқиш тартибига риоя этилишини контроль қилиб боради, шу масалалар юзасидан улар раҳбарларининг ҳисоботларини тинглайди;

7) паспорт системаси қоидаларининг бажарилишини контроль қилиб боради ва белгиланган тартибда граждандарни ҳисобга ўтказадиган ва ҳисобдан чиқаради;

8) Тожикистон ССР қонунларига мувофиқ гражданлик ҳолати актларини қайд қилади;

9) васийлар ва ҳомийларни тайинлайди, уларнинг ўз бурчларини бажаришларини контроль қилади;

10) колхоз хонадонлари онлавий-мулкӣ тақсимотини кайд қилади;

11) ССР Иттифоқи ва Тожикистон ССРининг давлат нотариати тўғрисидаги қонунларига мувофиқ нотариал ҳаракатларни бажаради;

12) граждaнларга шахсий, онлавий, мулкӣ аҳволини гувоҳлантирувчи справкалар ва қонунларда кўзда тутилган справкаларни беради;

13) эгасиз мулкни, шунингдек мерос тариқасида давлатга ўтган мулкни сақлаш ва улардан фойдаланиш чораларини кўради;

14) аҳоли пунктларида ёнғинга қарши тадбирларнинг ўтказилишини ташкил этади; кўнгилли ўт ўчириш дружиналарининг ишига раҳбарлик қилади;

15) табиӣ офатларнинг олдини олиш ва уларнинг оқибатларини тугатиш чораларини кўради, зарур бўлган тақдирда белгиланган тартибда аҳолини табиӣ офатларга қарши курашга ва уларнинг оқибатларини тугатишга жалб этади;

16) диний эътиқодлар ҳақидаги қонунларга риоя этилишини контроль қилади

24-м о д д а. Мудофаа ишлари соҳасида халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети:

1) умумий ҳарбий мажбурият тўғрисидаги СССР Қонунининг барча граждaнлар томонидан бажарилишини таъминлайди; белгиланган тартибда ҳарбий мажбуриятлилар ва ҳарбий хизматга чақирувчиларининг бирламчи ҳисобини олиб боради; ҳарбий мажбуриятлилар ва ҳарбий хизматга чақирилувчиларга уларнинг ҳарбий комиссариатларга чақирилиши ҳақида маълум қилади ҳамда шу чақирик бўйича ўз вақтида келишларига ёрдам беради;

2) граждaн мудофаасини ташкил этиш чораларини кўради;

3) СССР Қуролли Кучлари сафларидан запасга бўшатилган ва хизматни ўтаб қайтган граждaнларининг ишига жойлаштирилишини таъминлайди;

4) аҳолини, айниқса, ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ишларини олиб боради.

25-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети ва унинг ижроия комитети жамоат тартибини, аҳоли пунктларида санитария ҳолатини сақлашни, табиатни, тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилишни таъминлайдиган қоидаларни, аҳоли пунктларини ободонлаштириш ва қуриш, спиртли ичимликлар билан савдо қилиш қоидаларини

бузганликлари учун, колхозлар ва совхозларда экинларни тайхон қилдирганликлари учун ҳамда бошқа бузишлар учун Тожикистон ССР қонунилари билан белгиланган ҳолларда ва тартибда мансабдор шахсларга ҳамда граждaнларга маъмурий жазо чораларини кўришлари мумкин.

Маъмурий тартибда жазо берилишига сабаб бўладиган ҳуқуқ-тартиботни бузишлар тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш учун посёлка, қишлоқ Совети зарур бўлган ҳолларда юқори Совет ижроия комитетининг рухсати билан посёлка, қишлоқ Совети ижроия комитети ҳузурида маъмурий комиссияни тузади.

26-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети «Қадрамон-она» фахрий унвони беришга ҳамда «Оналик муҳратн» орденилари ва «Оналик медали», «Ёнигидаги жасурлиги учун» ва «Сувга чўкаётганларни қутқазганлик учун» медаллари билан мукофотлашга, шунингдек Тожикистон ССРнинг давлат мукофотлари билан мукофотлашга тақдим этиш тўғрисида юқори Совет ижроия комитетига илтимосномалар киритади.

27-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети ушбу Қонунда кўзда тутилган ҳуқуқ ва бурчлардан ташқари СССР Иттифоқи ва Тожикистон ССР қонунарига мувофиқ бошқа ҳуқуқлар ва бурчларни ҳам амалга ошириши мумкин.

III — б о б

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ПОСЁЛКА, ҚИШЛОҚ СОВЕТИНИНГ ИШИНИ ТАШҚИЛ ЭТИШ

1. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг сессиялари

28-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг сессиялари Советнинг ижроия комитети томонидан йилда камда тўрт марта, яъни ҳар уч ойда бир марта чақирилади.

Посёлка, қишлоқ Советининг сессияси посёлка, қишлоқ Совети депутатлари камда учдан бир қисмининг таклифига биноан ҳам чақирилиши мумкин.

29-м о д д а. Халқ депутатлари янгидан сайланган посёлка, қишлоқ Советининг биринчи сессияси олдинги чақириқ посёлка, қишлоқ Советининг ижроия комитети томонидан сайловдан кейин икки ҳафта муддатдан қечиктирилмасдан чақирилади ва посёлка, қишлоқ Совети энг кекса депутатларидан бири томонидан очилади.

Янгидан ташкил этилган посёлкада, қишлоқ Советида по-

сёлка, қишлоқ Советининг биринчи сессияси халқ депутатлари юқори Советининг ижроия комитети томонидан аҳоли пункти шаҳар типдаги посёлкалар категориясига киритилган ёки қишлоқ Совети ташкил этилган кундан эътиборан икки ҳафта муддатдан кечиктирилмасдан, янгида ташкил этилган посёлкада, қишлоқ Советида сайлов утказилган тақдирда — тегишли посёлка, қишлоқ Советига сайлов утказилган кундан эътиборан икки ҳафта муддатдан кечиктирилмасдан чақирилади.

Посёлка қишлоқ, Советининг шундан кейинги сессиялари Совет ижроия комитетининг раиси томонидан очилади. Сессияни олиб бориш учун посёлка, қишлоқ Совети депутатлардан раис ва секретарь сайлайди.

30-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг сессиясини чақириш вақти ва утказиш ҳоли тугрисида, шунингдек Советининг қарамоғига киритиладиган масалалар ҳақида посёлка, қишлоқ Советининг ижроия комитети сессияга камида беш кун қолганда депутатларга маълум қилади ва аҳолининг ахборотига етказди. Посёлка, қишлоқ Советининг ижроия комитети Советининг қарамоғига киритиладиган масалалар юзасидан депутатларга зарур материалларни беради.

31-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг сессияси посёлка, қишлоқ Совети депутатлари умумий сонининг камида учдан икки қисми бўлганда ваколатлидир.

Посёлка, қишлоқ Совети сессиясининг ишида маслаҳат овози ҳуқуқи билан юқори Советларнинг депутатлари, шунингдек сессияга таклиф қилинган граждaнлар, тегишли давлат ва жамоат органлари, колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотларнинг вакиллари қатнашишлари мумкин.

32-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети сессиясининг қарамоғига масалалар унинг ижроия комитети, посёлка, қишлоқ Советининг доимий комиссиялари ва депутатлари томонидан киритилади.

Посёлка, қишлоқ Совети сессиясининг кун тартибига таклифлар Совет территориясида жойлашган колхозларнинг правлениелари, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотларнинг маъмурияти, жамоат ташкилотлари томонидан, шунингдек посёлка, қишлоқ граждaнларининг умумий йиғилишлари томонидан тақдим этилиши мумкин.

Сессиянинг кун тартиби ва иш тартиби посёлка, қишлоқ Совети томонидан тасдиқланади.

33-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети ССР Иттифоқи ва Тожикистон ССР қонунлари билан унинг бошқарувида киритилган ҳар қандай масалаларни сессиялар-

да кўриб чиқиш ва ҳал этишга ваколатлидир. Қуйидаги масалалар фақат сессиялардагина ҳал қилинади:

1) депутатларнинг ваколатларини таниш; қонуларда кўзда тутилган ҳолларда депутатларнинг ваколатларини муддатидан илгари бекор қилиш тўғрисидаги масалаларни ҳал этиш; депутатларнинг сўровларини кўриб чиқиш ва сўровлар юзасидан қарорлар қабул қилиш; депутатларнинг ўз депутатлик бурчларини, Совет ва унинг органлари қарорлари ва топишириқларини қандай бажараётганлиги тўғрисидаги ахборотларини тинглаш;

2) Советнинг ижроия комитетини сайлаш ва унинг составини ўзгартириш; Советнинг доимий комиссияларини тузиш, сайлаш ва уларнинг составини ўзгартириш;

3) ижроия комитет ва доимий комиссияларнинг иши тўғрисидаги ҳисоботлар;

4) Совет ҳузурида халқ контроли группасини тузиш, унинг составини ўзгартириш, Совет ҳузуридаги халқ контроли группасининг иши тўғрисидаги ҳисоботни тинглаш;

5) Советнинг ижроия комитети ҳузурида маъмурий комиссияни ва қонуларда кўзда тутилган бошқа комиссияларини тузиш;

6) посёлкани, қишлоқ Советини иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг жорий ва перспектив планларини ҳамда илавларнинг бажарилиши тўғрисидаги ҳисоботларни тасдиқлаш;

7) аҳоли пунктларини планлаштириш ва қуриш лойиҳаларини кўриб чиқиш;

8) сайловчиларнинг наказларини бажариш соҳасидаги тадбирлар планини кўриб чиқиш ва тасдиқлаш;

9) посёлка, қишлоқ бюджетини ва унинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни тасдиқлаш;

10) посёлка, қишлоқ бюджетининг даромад қисмининг ортиги билан бажариш ва харажат қисмининг тежаси ҳисобига қўшимча олинган маблағларни сарфлаш;

11) колхозлар, совхозлар, корхоналар ва бошқа ташкилотлар томонидан уй-жой, йўл, коммунал, маданий-маиший қурилишга ва ободончиликка ажратилган маблағларни бирлаштириш ва сарфлаш;

12) мактаблар, мактабгача ва мактабдан ташқари тарбия болалар муассасалари, соғлиқни сақлаш ва маданият муассасалари, коммунал-маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг раҳбарларини тасдиқлаш ва лавозимдан бўшатиш;

13) колхозларнинг Уставлари ва қишлоқ хўжалигидаги хўжаликлараро корхоналар (ташкилотлар)нинг Уставлари юзасидан мулоҳазалар ва таклифларни кўриб чиқиш;

14) посёлкани, қишлоқ Советини ташкил этиш, бирлаштириш, тугатиш, ном бериш ёки номини ўзгартириш, унинг территорияси чегараларини белгилаш ва ўзгартириш, қишлоқ

Советининг марказини кўчириш, шунингдек посёлкани, қишлоқ Советини бир райондан иккинчисига утказиб бериш.

34-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг қарорлари Совет депутатлари умумий сони овозларининг оддий кўпчилиги билан очик овоз берган ҳолда қабул қилинади ҳамда Совет ижроия комитетининг раиси ва секретар томонидан имзоланади.

Посёлка, қишлоқ Советининг ижроия комитет составини сайлаш ёки ўзгартириш тўғрисидаги қарорлари, шунингдек посёлка, қишлоқ Совети сессиясининг протоколи Совет сессиясининг раиси ва секретари томонидан имзоланади.

35-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг қарорлари тегишли ташкилотлар, мансабдор шахслар ва граждaнларнинг ахборотига беш кун муддатдан кечиктирилмасдан етказилади.

Совет территориясида жойлашган, юқори органларга бўйсунувчи колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотлар номига посёлка, қишлоқ Совети қарорларида баён этилган таклифлар ва тавсияномалар ана шу ташкилотларнинг раҳбарлари томонидан беш кун муддатдан кечиктирилмасдан кўриб чиқилиши ва кўриб чиқиш натижалари Советга маълум қилиниши лозим.

Депутатлар томонидан Совет сессиясида айтилган ёки сессияда раислик қилувчига ёзма шаклда топширилган таклиф ва мулоҳазалар посёлка, қишлоқ Совети томонидан кўриб чиқилади, ёхуд Совет томонидан тегишли давлат ва жамоат органлари ҳамда мансабдор шахсларнинг қарамонига юборилади, улар ўн кун муддат ичида бу таклифлар ва мулоҳазаларни кўриб чиқишлари ҳамда натижалари тўғрисида бевосита депутатга, шунингдек посёлка, қишлоқ Советининг ижроия комитетига маълум қилишлари шарт.

Депутатларнинг таклифлари ва мулоҳазаларини кўриб чиқиш ҳамда амалга ошириш устидан посёлка, қишлоқ Советининг ижроия комитети контроль қилиб боради.

36-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг қарорлари қонуnларга мувофиқ келмай қолган тақдирда улар халқ депутатлари юқори Совети томонидан бекор қилиниши мумкин.

2. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг ижроия комитети

37-м о д д а. Совет томонидан депутатлардан ижроия комитет раиси, раисининг бир ёки икки ўринбосари, секретари ва иккидан олтигача аъзоларидан иборат составда сайлана-

диган ижроия комитет посёлка, қишлоқ Советининг ижроия этувчи ва бошқарувчи органидир.

Посёлка, қишлоқ Совети ижроия комитетининг миқдор состави посёлка, қишлоқ Совети томоидаи белгиланади.

38-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг ижроия комитети йилига камида бир марта ўзини сайлаган Совет олдида, шунингдек меҳнат коллективларининг йиғилишларида ва граждaнларнинг истиқомат жойларида ҳисоб бериб туради.

39-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг ижроия комитети бевосита ўзини сайлаган Советга ҳам, юқори ижро этувчи ва бошқарувчи органга ҳам ҳисоб бериб туради.

40-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг ижроия комитети ўзини сайлаган Советнинг ҳамда юқори давлат ҳокимияти ва бошқарувчи органларининг қарорлари асосида Совет территориясидаги давлат, хўжалик ва социал-маданий қурилишга раҳбарлик қилади.

Посёлка, қишлоқ Советининг ижроия комитети Совет қарармоғига киритилган ҳамма масалаларни ҳал этишга ҳақлидир, ушбу Қонуннинг 33-моддасига мувофиқ фақат Советнинг сессияларидагина ҳал этилиши лозим бўлган масалалар бундан мустаснодир.

41-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг ижроия комитети Советнинг сессияларини чақиради ва уларнинг тайёрланишини таъминлайди, энг муҳим масалалар юзасидан Совет қарорлари лойиҳаларининг меҳнат коллективларининг йиғилишларида ва граждaнларнинг истиқомат жойларда олдиндан муҳокама этилишини ташкил қилади.

42-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг ижроия комитети Совет доимий комиссияларининг ишини уйғушлаштириб туради, уларни Совет сессияларида ва унинг ижроия комитети мажлисларида кўриб чиқиладиган масалаларни тайёрлашга жалб этади.

43-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг ижроия комитети депутатларга ўз ваколатларини амалга оширишларида, сайловчилар олдида, шунингдек депутатликка ўз номзодларини кўрсатган коллективлар ва жамоат

ташкilotлари олдидаги ҳисоботларини тайёрлаш ва ўтказишда ёрдам беради, Советнинг, ижроия комитет ва доимий комиссияларнинг фаолияти тўғрисида, посёлкани, қишлоқ Советини иқтисодий ва социал ривожлантириш планларининг қандай бажарилаётганлиги ҳақида, депутатларнинг таъкидий мулоҳазалари ва таклифлари юзасидан кўрилган чоралар тўғрисида депутатларни хабардор қилиб туради, депутатларнинг совет қонунларини, Советларнинг иш тажрибасини ўрганишларига кўмаклашади.

44-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг ижроия комитети посёлкани, қишлоқ Советини иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг жорий ва перспектив планларини, посёлка, қишлоқ бюджетини ишлаб чиқади ва посёлка, қишлоқ Советига киритади; планлар ва бюджетининг амалга оширилиши чораларини кўради; посёлка, қишлоқ Советига планларнинг бажарилиши ва бюджетнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботларни тақдим этади.

45-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг ижроия комитети Совет ва юқори давлат органлари қарорларининг бажарилишини ташкил этади; сайловчиларнинг наказларини бажариш юзасидан тадбирлар планини Советнинг қарамонига тақдим қилади ва уларнинг ижросини ташкил этади, наказларнинг қандай бажарилаётганлиги тўғрисида депутатларни ва аҳолини хабардор қилиб туради.

46-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети ижроия комитетининг мажлислари заруратига қараб, аммо ойига камида бир марта чақирилади.

Посёлка, қишлоқ Совети ижроия комитетининг мажлислари Совет ижроия комитети умумий составининг камида учдан икки қисми бўлганда ваколатлидир.

Посёлка, қишлоқ Советининг ижроия комитети ўз компетенцияси доирасида қарорлар қабул қилади ва фармойишлар чиқаради.

Посёлка, қишлоқ Совети ижроия комитетининг қарорлари ижроия комитет бутун составининг оддий кўпчилик овози билан қабул қилинади ҳамда Совет ижроия комитетининг раиси ва секретари томонидан имзоланади.

Посёлка, қишлоқ Совети ижроия комитетининг фармойишлари ижроия комитетнинг раиси томонидан имзоланади.

47-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети ижроия комитетининг қарорлари посёлка, қишлоқ Совети ва юқори Советнинг ижроия комитети томонидан бекор қилиниши мумкин.

Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети ижроия комитетининг қарорлари ва фармойишлари қонунга мувофиқ келмай қолган тақдирда ҳам халқ депутатлари юқори Совети томонидан бекор қилиниши мумкин.

48-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети ижроия комитетининг раиси ижроия комитетининг ишини ҳамда посёлка, қишлоқ Совети ва унинг ижроия комитети қарорларининг бажарилишини ташкил этади, ана шу қарорларни ижро этиш йўлида фармойишлар чиқаради.

Посёлка, қишлоқ Совети ижроия комитетининг раиси посёлка, қишлоқ бюджети бўйича кредитларнинг бошқарувчиси ҳамда посёлка, қишлоқ Советининг СССР Давлат банки муассасаларидаги ёки давлат меҳнат омонат кассасидаги жорий счётларининг бошқарувчисидир.

49-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети ижроия комитетининг секретари посёлка, қишлоқ Советининг сессияларига, унинг ижроия комитети мажлисларига материаллар тайёрлайди, ижроия комитет мажлисларининг протоколлари олиб боради, посёлка, қишлоқ Совети, унинг ижроия комитети қарорларининг ижрочиларга ўз вақтида етказилишини кузатиб боради, ишларнинг юритилиши, ҳисоб-китоб ва ҳисобот, посёлка, қишлоқ Совети ҳужжатларининг сақланиши учун жавобгардир, посёлка, қишлоқ Советининг ижроия комитети томонидан ўз зиммасига юклатилган бошқа бурчларни бажаради.

50-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг ваколатлари тугаши билан унинг ижроия комитети янги чақириқ халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети томонидан ижроия комитет сайлангунга қадар ўз ваколатларини сақлаб қолади.

3. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советларининг доимий комиссиялари

51-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети посёлка, қишлоқ Советининг бошқарувига тааллуқли масалаларни дастлабки тарзда кўриб чиқиш ва тайёрлаш учун, шунингдек Совет қарорларини турмушга татбиқ этишга кўмаклашиш, давлат органлари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг фаолиятини контроль қилиб бориш учун депутатлардан доимий комиссиялар сайлайди.

Доимий комиссиялар комиссия раиси ва аъзолари составида сайланади. Ҳар бир комиссиянинг миқдор состави посёлка, қишлоқ Совети томонидан белгиланади.

Доимий комиссиялар зарур бўлиб қолган тақдирда ўз сос-

тавидан комиссия раисининг ўринбосарини ва секретарини сайлайдилар.

Посёлка, қишлоқ Совети ижроия комитети составига кирадиган депутатлар доимий комиссияларининг составига сайланишлари мумкин эмас.

52-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг доимий комиссиялари ўзларини сайлаган Совет сидда жавобгар бўлиб, унга ҳисоб бериб турадилар.

53-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети ўз ваколатлари муддатига мандат комиссиясини, план-бюджет комиссиясини, социалистик қонунчилик ва жамоат тартибини сақлаш бўйича комиссияни, шунингдек давлат, хўжалик ва социал-маданий қурилишнинг бошқа масалалари бўйича доимий комиссияларни сайлайди.

54-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг мандат комиссияси:

1) Совет депутатларининг ваколатларини текшириш ва унинг қарамоғига депутатларнинг ваколатларини таъин қилишда, сайлов тўғрисидаги қонунлар бузилган тақдирда — айрим депутатларнинг сайланишини ҳақиқий эмас деб топиш тўғрисида таклифлар тақдим этади;

2) ўрни бўшиб қолган депутатлар ўрнига депутатлар сайлаш масалалари юзасидан таклифлар тайёрлайди ва бу таклифларни Совет ижроия комитетига киритади;

3) депутатнинг дахлсизлиги ва депутатлик фаолиятининг бошқа гарантиялари билан ёки сайловчилар томонидан депутатнинг чакириб олиниши билан боғлиқ бўлган масалалар юзасидан хулосалар тайёрлайди.

55-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг план-бюджет комиссияси:

1) ижроия комитет томонидан Советнинг тасдиғига киритилган посёлкани, қишлоқ Советини иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг жорий ва перспектив планларини, уларнинг бажарилиши тўғрисидаги ҳисоботларни дастлабки тарзда кўриб чиқади ҳамда улар юзасидан ўз хулосаларини беради;

2) ижроия комитет томонидан Советнинг тасдиғига киритилган посёлка, қишлоқ бюджетини, унинг ижроси ҳақидаги ҳисоботни дастлабки тарзда кўриб чиқади ва улар юзасидан ўз хулосаларини беради;

3) посёлкани, қишлоқ Советини иқтисодий ва социал ривожлантириш планлари, посёлка, қишлоқ бюджети ҳамда

планларининг бажарилиши ва бюджетнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботлар юзасидан Советнинг бошқа доимий комиссияларидан тушган мулоҳазалар ва таклифларин кўриб чиқади ҳамда келишиб олади;

4) хўжаликларнинг ички резервларини ва бюджетнинг қўшимча даромадларини аниқлаш ҳамда давлат маблағларини сарфлашда тежаш режимини қучайтириш ишларини олиб боради;

5) посёлкани, қишлоқ Советини иқтисодий ва социал ривожлантириш планларининг бажарилишини ҳамда посёлка, қишлоқ бюджетининг ижросини контроль қилиб боради;

6) Совет ва унинг ижроия комитети қарамоғига киритилган бошқа план ва бюджет-молниявий масалаларни тайёрлашда қатнашади.

56-модда. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг социалистик қонунчилик ва жамоат тартибини сақлаш бўйича комиссияси:

1) Совет территориясида социалистик қонунчиликнинг, давлат ва жамоат тартибининг сақланишини, граждандар ҳуқуқларининг муҳофаза қилинишини таъминлаш тадбирларини ишлаб чиқиш ва амалга оширишда қатнашади;

2) колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотларда социалистик қонунчиликка риоя этилишини, граждандар таклифлари, аризалари ва шикоятларининг туғри ва ўз вақтида кўриб чиқилишини ҳамда уларни қабул қилишнинг ташкил этилишини текширишда қатнашади;

3) жамоат тартибини сақлаш қўнгилли халқ дружиналари ва ўртоқлик судларининг ишига ёрдам беради;

4) граждандарга қонунларни тушунтириб бериш ҳамда уларни совет қонунларига қатъий риоя этиш ва социалистик турмуш қондаларини ҳурмат қилиш руҳида тарбиялаш соҳасидаги ишларда қатнашади.

57-модда. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг давлат, хўжалик ва социал-маданий қурилишнинг бошқа масалалари бўйича доимий комиссиялари:

1) қишлоқ хўжалиги, саноат ҳамда хўжалик ва социал-маданий қурилишнинг бошқа соҳаларидаги қўшимча резервлар ва имкониятларни аниқлаш ишларини олиб борадилар, шу масалалар юзасидан таклифлар тайёрлайдилар ва бу таклифларни Совет ёки унинг ижроия комитети қарамоғига киритадилар;

2) Совет, унинг ижроия комитети ва юқори давлат орган-

ларни қарорларининг бажарилишини текширишда, шунингдек шу қарорларни амалга ошириш соҳасидаги ташкилотчиллик ишларида қатнашадилар;

3) ўз ваколатлари доирасида Совет территориясидаги колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотларни текширадилар; текшириш натижалари юзасидан таклифларни колхоз правленселарни, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотлар раҳбарларининг қарамоғига топширадилар, зарур бўлган тақдирда эса Совет ёки унинг ижроия комитети қарамоғига таклифлар киритадилар.

58-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг доимий комиссиялари ўз бошқарувига тааллуқли масалалар юзасидан ўз мажлисларида посёлка, қишлоқ Совети территориясида жойлашган давлат ва жамоат органларининг, колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотлар раҳбарларининг докладлари ва ахборотларини тинглашга ва уларга тавсияномалар беришга ҳақлидирлар.

Доимий комиссияларнинг тавсияномалари тегишли давлат ва жамоат органлари, колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотлар томонидан албатта қуриб чиқилиши лозим. Қуриб чиқиш натижалари тўғрисида ёки кўрилган чоралар ҳақида бир ой муддатдан кечиктирилмасдан ёхуд комиссиялар томонидан белгиланган бошқа муддатда комиссияларга маълум қилиниши керак.

Доимий комиссиялар ўз бошқарувига тааллуқли масалалар юзасидан посёлка, қишлоқ Совети территориясида жойлашган давлат ва жамоат органларидан, колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотлардан зарур материаллар ва ҳужжатларни талаб қилиб олишга ҳақлидирлар.

59-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг доимий комиссияси ўзи Совет ёки унинг ижроия комитети қарамоғига киритган масалалар юзасидан, шунингдек тайёрлашда ўзи иштирок этган масалалар юзасидан ўзининг докладчисини ёки қўшимча докладчисини ажратиши мумкин.

60-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети доимий комиссиясининг мажлислари комиссиянинг иш планига мувофиқ чақирилади.

Доимий комиссиянинг мажлисларида посёлка, қишлоқ Советининг мазкур комиссия аъзолари бўлмаган депутатлари, шунингдек посёлка, қишлоқ Совети территориясида жойлашган тегишли давлат ва жамоат органларининг, колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотларнинг вакиллари маслаҳат овози билан қатнашишлари мумкин.

61-м о д д а. Бир неча доимий комиссияларнинг бошқаруви-
га тааллуқли бўлган масалалар комиссияларнинг ташаб-
буси билан, шунингдек халқ депутатлари посёлка, қишлоқ
Советининг топиширувига биноан комиссиялар томонидан бир-
галикда тайёрланиши ва кўриб чиқилиши мумкин.

62-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети-
нинг доимий комиссиясида ҳамма масалалар комиссия аъзо-
лари умумий составининг оддий кўпчилик овози билан ҳал
этилади.

Доимий комиссиянинг қарорлари комиссиянинг раиси то-
монидан имзоланади. Комиссиялар томонидан биргаликда
қабул қилинган қарорлар тегишли комиссияларнинг раисла-
ри томонидан имзоланади.

63-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети-
нинг доимий комиссиялари ўз ишларига колхозчилар, давлат,
хўжалик ва социал-маданий қурилишнинг тегишли тармоқ-
лари ишчилари ва мутахассислари активини жалб этадилар,

64-м о д д а. Доимий комиссиянинг комиссия қарорига
қўшилмайдиган аъзолари бу масалани Советнинг сессиясида
ёки ижроия комитетнинг мажлисида муҳокама қилиш вақти-
да ўз таклифларини ҳимоя қилиб, сўзга чиқишлари мумкин.

65-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети
вақтинча комиссияларни тузиши мумкин, бу комиссиялар-
нинг вазифалари уларни тузиш вақтида тегишли Совет томо-
нидан белгиланади.

4. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг депутати

66-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети
депутатининг ваколатлари у Советга сайланган кундан бош-
ланиб, янги чақириқ посёлка, қишлоқ Советига сайлов қуни
тугалланади.

Посёлка, қишлоқ Советининг депутати депутатлик гувоҳ-
номасига ва депутатнинг кўкракка тақиладиган нишонига
эга бўлади. У гувоҳнома ва нишондан ўз ваколатлари муд-
дати давомида фойдаланади.

67-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети-
нинг депутати Советнинг ҳар бир сессиясида ҳозир бўлиши,
Совет, составига ўзи сайланган унинг ижроия комитети ва
доимий комиссиялари фаолиятида актив қатнашиши, Совет
ва унинг органлари топишириқларини бажариши шарт. Депу-

тат сессияга келиш имкониятига эга бўлмаган тақдирда бу ҳақда Советнинг ижроия комитетига маълум қилади.

Посёлка, қишлоқ Советининг депутаты сайловчилар билан, депутатликка ўз номзодини кўрсатган коллективлар ва жамоат ташкилотлари билан, шунингдек ўз сайлов округида жойлашган корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, давлат ва жамоат органлари билан доимо алоқада бўлиб туради. Советнинг иши тўғрисида, посёлкани, қишлоқ Советини иқтисодий ва социал ривожлантириш планларининг, Совет қарорлари ва сайловчилар наказларининг қандай бажарилаётганлиги ҳақида сайловчиларни хабардор қилиб туради. Қонунларнинг, Совет, унинг ижроия комитети ва доимий комиссиялари қарорларининг ижросини ташкил этишда қатнашади, жамоатчилик фикрини ўрганади, аҳолининг эҳтиёжлари ва талаблари ҳақида Советга ва унинг органларига маълум қилади, уларни қондириш чораларини кўради, ўзининг депутатлик фаолияти муносабати билан вужудга келадиган масалалар юзасидан тегишли органлар ва мансабдор шахслар қарамонига таклифлар киритади.

Посёлка, қишлоқ Советининг депутаты аҳолини сайловчиларнинг наказларини бажаришга уюштиришда ҳамда бу наказларнинг колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотлар томонидан амалга оширилишини контроль қилишда қатнашади, наказларнинг турмушга татбиқ этилишига эриша боради.

Посёлка, қишлоқ Советининг депутаты ўзига тушган таклифлар, аризалар ва шикоятларни кўриб чиқади, уларни тўғри ва ўз вақтида ҳал этиш чораларини кўради, граждандарни қабул қилади, шикоятларни туғдирадиган сабабларни ўрганади ҳамда Советга, бошқа давлат ва жамоат органларига, колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга ўз таклифларини киритади. Депутат посёлка, қишлоқ Совети территориясида жойлашган давлат органларига, колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга ўзи юборган таклифлар, аризалар ва шикоятларнинг кўриб чиқилишини контроль қилиб боришга ҳамда мазкур таклифлар, аризалар ва шикоятларни кўриб чиқишда шахсан иштирок этишга ҳақлидир.

68-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг депутаты Совет томонидан сессияда кўриб чиқиладиган ҳамма масалалар юзасидан ҳал қилувчи овоздан фойдаланади, посёлка, қишлоқ Советининг органларига сайлаш ва сайланиш ҳуқуқига эгадир.

Посёлка, қишлоқ Советининг депутаты посёлка, қишлоқ Советининг кўриб чиқиши учун масалалар таклиф этишга, сессиянинг кун тартиби, муҳокама қилинадиган масалаларни кўриб чиқиш тартиби ва шу масалаларнинг моҳияти юзаси-

таи, Совет томонидан тузиладиган органларнинг шахсий состави ҳамда Совет томонидан сайланадиган, тайинладиган ёки тасдиқланадиган мансабдор шахсларнинг номзодлари юзасидан таклифлар киритишга, сўров билан мурожаат қилишга, музокараларда қатнашишга, саволлар беришга, қарорларнинг лойиҳаларини ва уларга тузатишларни киритишга, ўз таклифларини асослаб ва овоз бериш далиллари юзасидан сўзга чиқишга, справкалар беришга ҳақлидир.

Посёлка, қишлоқ Советининг депутаты посёлка, қишлоқ Советига ҳисоб бериб турадиган ёки унинг томонидан контрол қилинадиган ҳар қандай орган ва мансабдор шахснинг ҳисоботи ёки ахборотини Советнинг сессиясида тинглаш тўғрисида таклиф киритишга ҳақлидир.

Посёлка, қишлоқ Советининг депутаты сессияда муҳокама қилинадиган масала юзасидан раислик қилувчига ўз таклифлари ва мулоҳазаларини ёзма шаклда топшириши мумкин.

Посёлка, қишлоқ Советининг депутаты Совет ижроия комитетининг ва доимий комиссияларнинг қарамоғига ўзининг депутатлик фаъолияти муносабати билан вужудга келадиган масалалар юзасидан таклифлар киритишга ҳақлидир.

Бундан ташқари. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг депутаты Совет ёки унинг органлари топширувига биноан Советнинг бошқарувига тааллуқли бўлган масалалар юзасидан колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотларнинг ишини текшириши, зарур материаллар ва ҳужжатлар билан танишиб чиқиши мумкин. Депутат текшириш натижалари тўғрисида тегишли колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотларни ҳабардор қилиб туради ҳамда зарур бўлган ҳолларда уларнинг ишини яхшилаш, аниқланган камчиликларни бартараф этиш, давлат иртизомини ва қонунларни бузишда айбдор бўлган шахсларни жавобгарликка тортиш тўғрисида таклифлар киритади.

Посёлка, қишлоқ Советининг депутаты посёлка, қишлоқ Совети территориясида жойлашган колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва бошқа ташкилотларнинг ишини текшириш зарурлиги тўғрисидаги масалани Советда ва унинг органларида қўзғатишга ҳақлидир.

Гражданиларнинг ҳуқуқлари ва қонун билан кўриқланадиган манфаатлари бузилганлиги ёки қонунларнинг бошқача бузилиши аниқланган тақдирда посёлка, қишлоқ Советининг депутаты давлат ҳокимиятининг вакили сифатида бундай бузишларнинг тўхтатилишини талаб қилишга, зарур бўлган ҳолларда тегишли органларга ва мансабдор шахсларга мурожаат қилиб, бундай бузишларнинг бартараф этилишини талаб қилишга ҳақлидир.

Депутатнинг талаби қаратилган давлат ва жамоат органларининг, колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг мансабдор шахслари, шунингдек милиция ходимлари бузишларни бартараф этиш ва зарур бўлган тақдирда айбдорларни жавобгарликка тортиш учун дарҳол чоралар кўришга мажбурдирлар.

70-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг депутати посёлка, қишлоқ Советининг бошқарувига киритилган масалалар юзасидан ижроия комитетга, шунингдек Совет территориясида жойлашган корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг раҳбарларига сўров билан мурожаат қилишга ҳақилидир.

Сўров депутат ёки депутатлар группаси томонидан ёзма шаклда ёки оғзаки киритилиши мумкин. Ёзма шаклда киритилган сўров Советнинг сессиясида ўқиб эшиттирилиши лозим. Сўров қаратилган давлат органи ёки мансабдор шахс сўровга Советнинг сессиясида оғзаки ёки ёзма жавоб беришга мажбурдир, жавоб тайёрлашга анча узоқроқ вақт зарур бўлган тақдирда жавоб бериш муддати Совет томонидан белгиланиб, бу ҳақда сессияда албатта маълум қилинади. Посёлка, қишлоқ Совети сўровга берилган жавоб юзасидан қарор қабул қилади.

71-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг депутати депутатлик фаолияти масалалари юзасидан барча давлат ва жамоат органларига, колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга, мансабдор шахсларга мурожаат қилишга ва қўйилган масалаларни кўриб чиқишда қатнашишга ҳақлидир. Мазкур органлар ва мансабдор шахслар унинг таклифларини кўриб чиқишга ва белгиланган муддатларда жавоб беришга мажбурдирлар.

Посёлка, қишлоқ Советининг депутати депутатлик фаолияти масалалари юзасидан тегишли давлат ва жамоат органларининг, колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг раҳбарлари ва бошқа мансабдор шахслари томонидан дарҳол қабул қилиниш ҳуқуқидан фойдаланади.

72-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг депутати ўз иши ва Советнинг иши тўғрисида сайловчилар олдида, шунингдек депутатликка ўз номзодини кўрсатган коллективлар ва жамоат ташкилотлари олдида ҳисоб бериб туруши шарт.

Посёлка, қишлоқ Совети депутатининг ҳисоботлари йилига камида икки марта ўтказилади. Депутатнинг ҳисоботи депутатликка унинг номзодини кўрсатган коллективлар ва жамоат ташкилотларининг талаблари билан ёки сайловчилар

йиғилиларининг талаби билан уларнинг истиқомат жойларида ҳар қандай вақтда ўтказилиши мумкин.

Посёлка, қишлоқ Советининг депутати ўтказилган ҳисобот тўғрисида ва сайловчиларнинг тушган таклифлари ҳақида Советни хабардор қилиб туради.

73-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг депутати уз ваколатларини ишлаб чиқариш ёки хизмат фаолиятдан ажралмаган ҳолда амалга оширади.

Посёлка, қишлоқ Советининг депутати Советининг сессияси ва составига ўзи сайланган ижроия комитетнинг мажлиси вақтида доимий иш жойида ўртача иш ҳақи сакланиб қолган ҳолда ишлаб чиқариш ёки хизмат вазифаларини бажаришдан озод қилинади.

74-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг депутати Совет территориясида республика бўйсунishiдаги автомобиль транспортида ва шаҳар пассажир транспортининг ҳамма турларида (таксилардан ташқари) текни қатнаш ҳукукидан фойдаланади.

75-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг депутати олдиндан Советнинг розилигини олмасдан, сессиялар ўртасидаги даврда эса олдиндан Совет ижроия комитетининг розилигини олмасдан туриб, маъмуриятнинг ташаббуси билан корхона, муассаса ёки ташкилотдаги ишидан бўшатилиши, колхоздан чиқарилиши ёхуд интизомий жазо тартибида кам ҳақ тўланадиган ишга ўтказилиши мумкин эмас.

Советнинг органидаги сайлаб қўйиладиган лавозимга сайланганлиги сабабли ишдан бўшатиш билан посёлка, қишлоқ Советининг депутатига сайлаб қўйиладиган лавозимда унинг ваколатлари тамом бўлгандан кейин илгариги иши (лавозими), бундай иш (лавозим) бўлмаган тақдирда эса шу корхона, муассаса, ташкилотда ёки, унинг розилиги билан, бошқа корхона, муассаса, ташкилотда бир хил даражадаги бошқа иш (лавозим) берилади.

Депутатнинг Совет органидаги сайлаб қўйиладиган лавозимда ишлаган вақти депутат Совет органидаги сайлаб қўйиладиган лавозимга сайланишига қадар ишлаган ихтисоси бўйича меҳнат стажига киритилади.

Посёлка, қишлоқ Советининг депутати Совет территориясида посёлка, қишлоқ Советининг розилигисиз, сессиялар ўртасидаги даврда эса унинг ижроия комитети розилигисиз жиноий жавобгарликка тортилиши, қамоққа олиниши ёки суд тартибида бериладиган маъмурий жазо чораларига дучор қилиниши мумкин эмас.

Ушбу модданинг тўртинчи қисмида кўрсатилган масала

юзасидан посёлка, қишлоқ Советининг ёки унинг ижроия комитетининг қарори тегишинча юқори Совет ёки унинг ижроия комитети томонидан бекор қилиниши, масала такрор кўриб чиқиш учун посёлка, қишлоқ Совети қарамонига топирилиши мумкин. Башарти Совет дастлабки қарорини тасдиқлайдиган бўлса, масала моҳияти жиҳатидан халқ депутатлари область Совети, Тоғли Бадахшон автоном области халқ депутатлари Совети томонидан, республика бўйсунishiдаги районлар ва шаҳарлар бўйича эса — Тожикистон ССР Олий Совети Президиуми томонидан, тегишинча область, Тоғли Бадахшон автоном области, республика прокурорининг тақдимномасига биноан ҳал этилиши мумкин.

Посёлка, қишлоқ Советининг депутатига депутатлик фаолиятининг ССР Иттифоқи ва Тожикистон ССР қонунлари билан белгиланган бошқа гарантиялари ҳам таъминланади.

76-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг депутати сайловчилар олдида жавобгардир ва уларга ҳисоб бериб туради.

Посёлка, қишлоқ Советининг сайловчилар ишончини оқламаган ёки депутат деган номга муносиб бўлмаган ҳаракатларини содир этган депутати сайловчилар кўпчилигининг қарорига биноан, қонун билан белгиланган тартибда, исталган вақтда чақириб олиниши мумкин.

77-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг депутати посёлка, қишлоқ Советининг территориясидан бошқа жойга доимий истиқомат қилиш учун жўнаб кетган ёки бошқа сабабларга кўра ўз сайлов округида депутатлик бурчларини бажариши мумкин бўлмаган тақдирда ўзининг депутатлик ваколатларини зиммасидан соқит қилиш ҳақида ариза билан посёлка, қишлоқ Советига мурожаат қилади. Посёлка, қишлоқ Совети навбатдаги сессияда депутатнинг аризасини кўриб чиқади ва шу масала юзасидан қарор қабул қилиб, бу қарорни мазкур округ сайловчиларининг ахборотиغا етказди.

78-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг депутатини сайловчилар муддатидан илгари чақириб олган тақдирда депутатнинг ваколатлари бекор қилинади.

Депутатлик ваколатларини бажаришига тўсқинлик қилувчи вазиятлар вужудга келганлиги сабабли депутатнинг ўз депутатлик ваколатларини зиммасидан соқит қилиш тўғрисидаги шахсий аризаси муносабати билан ёки депутат бўлган шахсга нисбатан суднинг айбловчи ҳукми қонуний кучга кирганлиги муносабати билан, Советнинг қабул қилинадиган қарорига биноан, посёлка, қишлоқ Совети депутатининг ваколатлари муддатидан илгари бекор қилиниши мумкин.

79-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети-

нинг ваколатлари муддати давомида депутатнинг ўрни бўшаб қолган тақдирда бир ярим ой муддатда тегишли сайлов округида янги сайлов ўтказиладн. Сайлов Советнинг ижроия комитети томонидан сайлов ўтказилишига камда бир ой қолганда белгиланади.

5. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг ишида аҳолининг иштироки. Гражданларнинг умумий йиғилишлари

80-м о д д а. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети маҳаллий ва умумдават аҳамиятига молик масалаларни хал қилишда гражданларнинг актив иштирок этишларини таъминлайди, уларни Советнинг фаолиятига жалб этади, аҳолининг ташаббускорлик жамоат органлари ишига раҳбарлик қилади.

81-м о д д а. Гражданларнинг ҳаётига тааллуқли энг муҳим масалаларни муҳокама қилиш, меҳнаткашларга қонунларни ҳамда Совет ва юқори давлат органларининг энг муҳим қарорларини тушунтириб бериш учун халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг ижроия комитети посёлка, қишлоқ Советининг бутун территориясида ёки айрим аҳоли пунктларида, кўчалар ва кварталларда истиқомат қилувчи гражданларнинг умумий йиғилишларини, шунингдек посёлка, қишлоқ аҳолиси вакилларининг йиғилишларини чақиради.

Посёлка, қишлоқ гражданларининг йиғилиши ободончилик, аҳолига коммунал-маиший ва маданий хизмат кўрсатиш, жамоат тартибни сақлаш масалаларини муҳокама қилади, посёлка, қишлоқ Совети ижроия комитетининг иши тўғрисидаги докладларни ҳамда Тожикистон ССР қонунларига мувофиқ бошқа масалаларни тинглайди, аҳолининг ўзаро ихтиёрий солиқлари масалаларини муҳокама қилади ва хал этади.

82-м о д д а. Аҳоли пункти гражданларининг умумий йиғилишларида халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети территориясида жойлашган айрим аҳоли пунктлари бўйича, посёлкалар ва қишлоқларда кўчалар ва кварталлар бўйича тегишинча жамоатчилик қишлоқ комитетлари, кўча ва квартал комитетлари сайланиши мумкин.

Жамоатчилик қишлоқ комитетлари, кўча ва квартал комитетлари посёлка, қишлоқ Совети, унинг ижроия комитети қарорларини турмушга татбиқ этишга кўмаклашадилар. аҳоли пунктларини ободонлаштириш ишларини ўтказишга аҳолини уюштирадилар, маданият, халқ маорифи, соғлиқни

сақлаш муассасаларига, савдо, умумий овқатланиш ва ма-
нший хизмат кўрсатиш корхоналарига ёрдам берадилар.

Тожикистон ССР қонуналарига мувофиқ жамоатчилик қиш-
лоқ комитети зиммасига аҳоли пункти территориясида қиш-
лоқ Совети ижроия комитетининг айрим топшириқларини ба-
жариш вазифаси юклатилиши мумкин.

Жамоатчилик қишлоқ комитетлари, кўча ва квартал ко-
митетлари ўз фаолиятида уларни сайлаган граждaнларнинг
йиғилишларига, посёлка, қишлоқ Совети ва унинг ижроия ко-
митетига ҳисоб бериб турадилар.

Тожикистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси

М. ХОЛОВ.

Тожикистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари

И. РАҲИМОВА.

1979 йил 14 декабрь, Душанбе шаҳри.

Қ О Н У Н И

РЕСПУБЛИКАИ СОВЕТИИ СОЦИАЛИСТИИ ТОҶИКИСТОН

дар бораи тартиби ҷеғ зада гирифтани
депутати Совети маҳаллии депутатҳои халқии
РСС Тоҷикистон

З А К О Н

ТАДЖИКСКОЙ СОВЕТСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

о порядке отзыва депутата местного
Совета народных депутатов
Таджикской ССР

ТОҶИКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ

Қ О Н У Н И

Тоҷикистон ССР халқ депутатлари маҳаллий
Совети депутатини ҷақириб олиш
тартиби тўғрисида

Қ О Н У Н И РЕСПУБЛИКАИ СОВЕТИИ СОЦИАЛИСТИИ ТОҶИКИСТОН

ДАР БОРАИ ТАРТИБИ ҶЕҒ ЗАДА ГИРИФТАНИ ДЕПУТАТИ СОВЕТИ МАҲАЛЛИИ ДЕПУТАТҲОИ ХАЛҚИИ РСС ТОҶИКИСТОН

Хушудан ҷеғ зада гирифтани депутат, ҳамчун яке аз қонлаҳои асосии демократизми социалистӣ, нифодаи ҳукмронии пурраи халқи советӣ мебошад ва аз хусуси дар назди интиҳобкунаандагон ҳақиқатан масъул будани депутат гарантия мебахад.

Дар ҳамини асос Совети Олии Республикаи Советии Социалистии Тоҷикистон мувофиқи Конституцияи РСС Тоҷикистон қарор мекунад:

Мақдани 1. Депутати Совети вилоятии депутатҳои халқӣ, Совети депутатҳои халқии Вилояти Автономии Бадахшонии Қӯҳи, Совети районӣ, шаҳрӣ, райони шаҳрӣ, посёлкавӣ ва кишлоқии депутатҳои халқии РСС Тоҷикистон, агар вай ба боварии интиҳобкунаандагон сазовор нашуда бошад, ё рафтори ӯ сӯдир карда бошад, ки ба номи олии депутат муносиб набاشад, мувофиқи қарори аксарияти интиҳобкунаандагон оқрушдаҳлдорӣ интиҳоботи ҳар вақт ҷеғ зада гирифта мешавад.

Мақдани 2. Ҳукуки бардоштани масъалаи ҷеғ зада гирифтани депутати Совети маҳаллии депутатҳои халқии РСС Тоҷикистон ба ташкилотҳои Партияи Коммунистии Иттифоқи Советӣ, иттифоқҳои касаба, Иттифоқи Ленинии Коммунистии Умумииттифоқии Ҷавонон, ташкилотҳои кооперативӣ ва дигар ташкилотҳои ҷамъиятӣ дар шахси органҳои республикавӣ, вилоятӣ, районӣ, шаҳрӣ, райони шаҳрии онҳо, ба коллективҳои меҳнатӣ, инчунин ба маҷлисҳои хизматчиёни ҳарбӣ дар қисмҳои ҳарбӣ дода мешавад. Барои бардоштани масъалаи ҷеғ зада гирифтани депутати Совети посёлкавӣ кишлоқии депутатҳои халқии инчунин ба маҷлисҳои умумии

гражданинҳо дар подразделенияҳои истеҳсоли колхозу совхозҳо, дар қишлоқҳо ва дигар маҳалҳои аҳолинишини қишлоқӣ ҳуқуқ дода мешавад.

М о д д а н 3. Ташкилотҳои ҷамъиятӣ, коллективҳои меҳнатӣ, маҷлисҳо, ки дар бораи ҷеғ зада гирифтани депутат масъала ба миён мегузоранд, дар ин бора ба депутат маълум намуда, сабабҳои ба миён гузоштани масъалаи ҷеғ зада гирифтани ӯро баён мекунанд.

Депутат ҳақ дорад ба ташкилотҳои ҷамъияти, коллективҳо ва маҷлисо, ки масъалаи ҷеғ зада гирифтани ӯро ба миён мегузоранд, дар бораи ҳолатҳо, ки барои ба миён гузоштани масъалаи ҷеғ зада гирифтани ӯ сабаб шудаанд, даҳанаки ӯ ки хаттӣ баёнот диҳад.

М о д д а н 4. Қарорҳои ташкилотҳои ҷамъиятӣ, коллективҳо ва маҷлисо, ки масъалаи ҷеғ зада гирифтани депутатро ба миён гузоштаанд, ба комитети иҷроияи Совети дахлдори депутатҳои халқӣ фиристода мешаванд.

Комитети иҷроияи Совети депутатҳои халқӣ материалҳои пешниҳодшударо дида мебарояд ва онҳоро барои тайёр кардани ҳулоса ба Комиссияи мандатӣ месупорад.

Агар масъалаи ҷеғ зада гирифтани депутат бо рӯи талабҳои ҳамаи Қонуни ба миён гузошта шуда бошад, комитети иҷроияи Совети депутатҳои халқӣ барои ҷеғ зада гирифтани депутат гузарондани овоздиҳиро таъин мекунад.

М о д д а н 5. Масъалаи ҷеғ зада гирифтани депутати Совети маҳаллии депутатҳои халқии РСС Тоҷикистон дар маҷлисҳои интихобкунандагонии округи дахлдори интихоботи, ки онҳоро ташкилотҳои ҷамъиятии дар моддаи 2 ҳамаи Қонун номбаршуда дар ташкилотҳо, корхонаҳо, муассисаҳо, колхозҳо, қисмҳои ҳарбӣ, инчунин дар ҷои истиқомати интихобкунандагон даъват менамоянд, муҳокима ва ҳал карда мешавад.

Қарор аз рӯи масъалаи ҷеғ зада гирифтани депутати Совети маҳаллии депутатҳои халқӣ бо овоздиҳии қушод қабул карда мешавад.

М о д д а н 6. Баъди он ки комитети иҷроияи Совети дахлдори депутатҳои халқӣ барои ҷеғ зада гирифтани депутат гузаронидани овоздиҳиро таъин мекунад, ба ташкилотҳои ҷамъиятӣ, коллективҳои меҳнатӣ, ҳамачунин ба ҳар як гражданини РСС Тоҷикистон ҳуқуқ дода мешавад, ки мувофиқи Конституцияи РСС Тоҷикистон ба тарафдорӣ ӯ ки ба муқобили ҷеғ зада гирифтани депутат бемамоннат таъвиқот гузаронад.

М о д д а н 7. Барои назорат кардан ба иҷрои ҳамаи Қонуни ҳангоми гузаронидани овоздиҳӣ дар бораи ҷеғ зада гирифтани

тан депутат ва барои муайян намудани натиҷаҳои овоздиҳӣ дар округи дахлдори интихоботӣ аз намояндагони ташкилотҳои Партияи Коммунистии Иттифоқи Советӣ, иттифокҳои касаба, Иттифоқи Ленинии Коммунистии Умумии Иттифокҳои Ҷавонон, ташкилотҳои кооперативӣ ва дигар ташкилотҳои ҷамъиятӣ, аз коллективҳои меҳнатӣ ва маҷлисҳои хизматчиёни ҳарбӣ дар қисмҳои ҳарбӣ дар ҳаёати раис, ҷонишини раис, котиб ва аз 2 то 6 нафар аъзои комиссияи округи ташкил карда мешавад.

Ҳаёати комиссияи округии онд ба гузарондани овоздиҳӣ барои ҷеғзада гирифтани депутати Совети маҳаллӣ аз тарафи комитети иҷроияи Совети дахлдори депутатҳои халқӣ тасдиқ карда мешавад.

Моддан 8. Дар протоколҳои маҷлисҳои интихобкунандагон вақт ва ҷои маҷлис, шумораи интихобкунандагон, ки дар маҷлис иштирок доштанд, шумораи овозҳое, ки ба тарафдории ҷеғзада гирифтани ва ба муқобили ҷеғзада гирифтани депутат дода шудаанд, нишон дода мешавад.

Протоколи маҷлиси интихобкунандагонро ҳаман аъзоёни президиуми маҷлис имзо меkunанд ба дар муҳлати дурӯза ба комиссияи округии онд ба гузарондани овоздиҳӣ дар бораи ҷеғзада гирифтани депутат пешниҳод карда мешавад.

Моддан 9. Комиссияи округии онд ба гузарондани овоздиҳӣ дар бораи ҷеғзада гирифтани депутат дар асоси протоколҳои маҷлисҳои интихобкунандагон овозҳоро, ки дар округ ба тарафдории ҷеғзада гирифтани ва ба муқобили ҷеғзада гирифтани депутат дода шудаанд, ҳисоб карда мебарояд ва натиҷаҳои овоздиҳиро дар бораи ҷеғзада гирифтани депутат муайян мекунад.

Комиссияи округӣ протоколи онд ба натиҷаҳои овоздиҳиро дар бораи ҷеғзада гирифтани депутат ба комитети иҷроияи Совети дахлдори депутатҳои халқӣ пешниҳод менамояд.

Моддан 10. Депутати Совети маҳаллии депутатҳои халқии РСС Тоҷикистон ҳамон вақт ҷеғзада гирифташуда ҳисоб меёбад, ки аксарияти интихобкунандагони округи дахлдори интихоботӣ ба тарафдории ҷеғзада гирифтани вай овоз дода бошанд.

Моддан 11. Комиссияи округии онд ба гузарондани овоздиҳӣ дар бораи ҷеғзада гирифтани депутат натиҷаҳои овоздиҳиро дар бораи ҷеғзада гирифтани депутат баъди муайян кардани натиҷаҳои овоздиҳӣ аз панҷ рӯз дер намонда нашр менамояд.

Моддан 12. Шикоятхоро дар хусуси дар вақти гузарондани овоздиҳии онд ба ҷеғ зада гирифтани депутати Совети маҳаллии депутатҳои халқии РСС Тоҷикистон вайрон карда шудани ҳамин Қонун комиссияи округии онд ба гузарондани овоздиҳӣ дар бораи ҷеғ зада гирифтани депутат дида мебарояд.

Шикоятхоро дар бораи нодуруст рафтор кардани комиссияи округии онд ба гузарондани овоздиҳии доир ба ҷеғ зада гирифтани депутат комитети иҷроияи Совети депутатҳои халқие дида мебарояд, ки ҳаёати комиссияи округиро тасдиқ кардааст.

Раиси Президиуми Совети Олии РСС Тоҷикистон
М. ХОЛОВ
Котиби Президиуми Совети Олии РСС Тоҷикистон
И. РАҲИМОВА

14 декабри соли 1979, шаҳри Душанбе.

ЗАКОН ТАДЖИКСКОЙ СОВЕТСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

О ПОРЯДКЕ ОТЗЫВА ДЕПУТАТА МЕСТНОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ ТАДЖИКСКОЙ ССР

Право отзыва депутата как одно из основных положений социалистического демократизма является выражением полновластия советского народа и гарантирует действительную ответственность депутата перед избирателями.

Исходя из этого, Верховный Совет Таджикской Советской Социалистической Республики в соответствии с Конституцией Таджикской ССР постановляет:

Статья 1. Депутат областного Совета народных депутатов, Совета народных депутатов Горно-Бадахшанской автономной области, районного, городского, районного в городе, поселкового, кишлачного Совета народных депутатов Таджикской ССР по решению большинства избирателей соответствующего избирательного округа может быть в любое время отозван, если он не оправдал доверия избирателей или совершил действия, не достойные высокого звания депутата.

Статья 2. Право возбуждения вопроса об отзыве депутата местного Совета народных депутатов Таджикской ССР принадлежит организациям Коммунистической партии Советского Союза, профессиональных союзов, Всесоюзного Ленинского Коммунистического Союза Молодежи, кооперативным и другим общественным организациям в лице их республиканских, областных, районных, городских, районных в городах органов, трудовым коллективам, а также собраниям военнослужащих по воинским частям. Право возбуждения вопроса об отзыве депутата поселкового, кишлачного Совета народных депутатов принадлежит также общим

собраниям граждан по производственным подразделениям колхозов и совхозов, по кишлакам и другим сельским населенным пунктам.

Статья 3. Общественные организации, трудовые коллективы, собрания, возбуждающие вопрос об отзыве депутата, сообщают об этом депутату с изложением мотивов постановки вопроса об отзыве.

Депутат вправе представить общественным организациям, коллективам и собраниям, возбуждающим вопрос об отзыве, объяснения в устной или письменной форме по поводу обстоятельств, послуживших основанием для постановки вопроса об его отзыве.

Статья 4. Решения общественных организаций, коллективов и собраний, возбудивших вопрос об отзыве депутата, направляются в исполнительный комитет соответствующего Совета народных депутатов.

Исполнительный комитет Совета народных депутатов рассматривает представленные материалы и передаст их в Мандатную комиссию для подготовки заключения.

Если вопрос об отзыве депутата возбужден с соблюдением требований настоящего Закона, исполнительный комитет Совета народных депутатов назначает проведение голосования об отзыве депутата.

Статья 5. Вопрос об отзыве депутата местного Совета народных депутатов Таджикской ССР обсуждается и решается на собраниях избирателей соответствующего избирательного округа, созываемых указанными в статье 2 настоящего Закона общественными организациями по предприятиям, учреждениям, колхозам, воинским частям, а также по месту жительства избирателей.

Решение по вопросу об отзыве депутата местного Совета народных депутатов принимается открытым голосованием.

Статья 6. Общественным организациям, трудовым коллективам, равно как и каждому гражданину Таджикской ССР, после назначения исполнительным комитетом соответствующего Совета народных депутатов проведения голосования об отзыве депутата обеспечивается согласно Конституции Таджикской ССР право беспрепятственной агитации за отзыв или против отзыва депутата.

Статья 7. Для наблюдения за исполнением настоящего Закона при проведении голосования об отзыве депутата и для определения результатов голосования в соответствующем избирательном округе образуется окружная комиссия из представителей от организации Коммунистической партии Советского Союза, профессиональных союзов, Всесоюзного Ленинского Коммунистического Союза Молодежи, ко-

оперативных и других общественных организаций, от трудовых коллективов и собраний военнослужащих по воинским частям в составе председателя, заместителя председателя, секретаря и от 2 до 6 членов комиссий.

Состав окружной комиссии по проведению голосования об отзыве депутата местного Совета утверждается исполнительным комитетом соответствующего Совета народных депутатов.

Статья 8. В протоколах собраний избирателей указывается время и место собрания, число избирателей, присутствовавших на собрании, число голосов, поданных за отзыв и против отзыва депутата.

Протокол собрания избирателей подписывается всеми членами президиума собрания и в двухдневный срок представляется в окружную комиссию по проведению голосования об отзыве депутата.

Статья 9. На основании протоколов собраний избирателей окружная комиссия по проведению голосования об отзыве депутата производит подсчет голосов, поданных по округу за отзыв и против отзыва депутата, и устанавливает результаты голосования об отзыве.

Окружная комиссия представляет протокол о результатах голосования об отзыве депутата в исполнительный комитет соответствующего Совета народных депутатов.

Статья 10. Депутат местного Совета народных депутатов Таджикской ССР считается отозванным, если за отзыв голосовало большинство избирателей данного избирательного округа.

Статья 11. Результаты голосования об отзыве депутата не позднее пяти дней после определения результатов голосования опубликовываются окружной комиссией по проведению голосования об отзыве депутата.

Статья 12. Рассмотрение жалоб о нарушении настоящего Закона при проведении голосования об отзыве депутата местного Совета народных депутатов Таджикской ССР производится окружной комиссией по проведению голосования об отзыве депутата.

Рассмотрение жалоб на неправильные действия окружной комиссии по проведению голосования об отзыве депутата производится исполнительным комитетом Совета народных депутатов, утвердившим состав окружной комиссии.

Председатель Президиума Верховного Совета Таджикской ССР
М. ХОЛОВ

Секретарь Президиума Верховного Совета Таджикской ССР
И. РАХИМОВА

14 декабря 1979 года, город Душанбе.

ТОЖИКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ ҚОНУНИ

ТОЖИКИСТОН ССР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ МАҲАЛЛИЙ СОВЕТИ ДЕПУТАТИНИ ЧАҚИРИБ ОЛИШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДА

Социалистик демократизмнинг асосий қондаларидан бири сифатида депутатни чақириб олиш ҳуқуқи совет халқи тўла ҳокимиятнинг ифодаси бўлиб, депутатнинг сайловчилар олдидagi чинакам жавобгарлигини гарантиялайди.

Шунга асосан, Тожикистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети Тожикистон ССР Конституциясига муъофиқ қарор қилади:

1-м о д д а. Тожикистон ССР халқ депутатлари область Совети, Тоғли Бадахшон автоном области халқ депутатлари Совети, халқ депутатлари район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка, қишлоқ Совети депутати сайловчиларнинг ишончини оқламаса ёки депутат деган юксак номга номуносиб ҳаракатларни қилса, тегишли сайлов округидаги кўпчилик сайловчиларнинг қарори билан, исталган вақтда чақириб олинishi мумкин.

2-м о д д а. Тожикистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Совети депутатини чақириб олиш ҳақидаги масалани кўтариш ҳуқуқи Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, қасаба союзлари, Бутуниттифоқ Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзи ташкилотларига, кооператив ва бошқа жамоат ташкилотларига — уларнинг республика, область, район, шаҳар, шаҳардаги район органларига, меҳнат коллективларига, шунингдек ҳарбий қисмлардаги ҳарбий хизматчиларнинг йиғилишларига берилади. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети депутатини чақириб олиш ҳақидаги масалани кўтариш ҳуқуқи колхозлар ва совхозларнинг ишлаб чиқариш бўлима-

ларидаги, қишлоқлар ва бошқа қишлоқ аҳоли пунктларида-
ги граждaнларнинг умумий йиғилишларига ҳам бeрилади.

3-м о д д а. Депутатни чақириб олиш тўғрисидаги масала-
ни кутарувчи жамоат ташкилотлари, меҳнат коллективлари,
йиғилишлар чақириб олиш тўғрисидаги масалани қўйиш ва-
жларини баён этган ҳолда бу ҳақда депутатга хабар қиладн-
лар.

Депутат чақириб олиш ҳақидаги масалани кўтарувчи жа-
моат ташкилотларига, коллективларга ва йиғилишларга ўзи-
ни чақириб олиш тўғрисидаги масаланинг қўйилишига асос
бўлган вазиятлар ҳақида оғзаки ёки ёзма тарзда пзоҳ бeриш-
га ҳақлидир.

4-м о д д а. Депутатни чақириб олиш тўғрисидаги масала-
ни кўтарувчи жамоат ташкилотлари, коллективлар ва йиғи-
лишларнинг қарорлари халқ депутатлари тегншли Совети-
нинг ижроия комитетига юборилади.

Халқ депутатлари Советининг ижроия комитети тақдим
этилган материалларни кўриб чиқади ва хулоса тайёрлаш
учун бу материалларни Мандат комиссиясига топширади.

Депутатни чақириб олиш тўғрисидаги масала мазкур Қо-
нун талабларига рноя қилинган ҳолда кўтарилган бўлса,
халқ депутатлари Советининг ижроия комитети депутатни
чақириб олиш тўғрисида овозга қўйилишини белгилайди.

5-м о д д а. Тожикистон ССР халқ депутатлари маҳаллий
Советининг депутатини чақириб олиш тўғрисидаги масала те-
гншли сайлов округи сайловчиларининг ушбу Қонуннинг
2-моддасида кўрсатилган жамоат ташкилотлари томондан
корхоналар, муассасалар, колхозлар, ҳарбий қисмларда, шу-
нингдек сайловчиларнинг истиқомат жойларида ўтказилади-
ган йиғилишларида муҳокама қилинади ва ҳал этилади.

Халқ депутатлари маҳаллий Советининг депутатини чақн-
риб олиш тўғрисидаги масала юзасидан қарор очик овозга
қўйиш йўли билан қабул қилинади.

6-м о д д а. Халқ депутатлари тегншли Советининг иж-
роия комитети депутатни чақириб олиш туғрисидаги масала-
ни овозга қўйишни белгилаганидан кейин, Тожикистон ССР
Қонституциясига мувофиқ, жамоат ташкилотларига, меҳнат
коллективларига, шунингдек Тожикистон ССРнинг ҳар бир
гражданига депутатнинг чақириб олинишини ёқлаб ёки унинг
чақириб олинишига қарши бемалол агитация юргизиш ҳуқуқи
бeрилади.

7-м о д д а. Депутатни чақириб олиш тўғрисидаги масала-
ни овозга қўйиш вақтида ушбу Қонуннинг бажарилишини

кузатиш учун ҳамда тегишли сайлов округида овоз бериш натижаларини чиқариш учун Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, касаба союзлари, Бутуниттифок Лениничи Коммунистик Ёшлар Союзи ташкилотларининг, кооператив ва бошқа жамоат ташкилотларининг, меҳнат коллективларининг ва ҳарбий қисмлардаги ҳарбий хизматчилар йиғилишларининг вакилларида комиссиянинг раиси, раис ўринбосари, секретари ва 2 дан 6 гача аъзосидан иборат составда округ комиссияси тузилади.

Маҳаллий Совет депутатини чақириб олиш тўғрисида овоз беришни ўтказувчи округ комиссиясининг состави халқ депутатлари тегишли Советининг ижроия комитети томонидан тасдиқланади.

8-м о д д а. Сайловчилар йиғилишларининг протоколларида йиғилишнинг вақти ва жойи, йиғилишда ҳозир бўлган сайловчиларининг сони, депутатнинг чақириб олиншини ёқлаб ёки унинг чақириб олиншига қарши берилган овозларнинг сони кўрсатилади.

Сайловчилар йиғилишининг протоколига йиғилиш президиумининг ҳамма аъзолари имзо чекадилар ва бу протокол депутатни чақириб олиш тўғрисида овоз беришни ўтказувчи округ комиссиясига икки кун муддатда топширилади.

9-м о д д а. Депутатни чақириб олиш ҳақида овоз беришни ўтказувчи округ комиссияси сайловчилар йиғилишларининг протоколлари асосида депутатнинг чақириб олиншини ёқлаб ёки унинг чақириб олиншига қарши округ бўйича берилган овозларни ҳисоблаб чиқади ва депутатни чақириб олиш тўғрисидаги овоз бериш натижаларини чиқаради.

Округ комиссияси депутатни чақириб олиш ҳақида овоз бериш натижалари тўғрисидаги протоколни халқ депутатлари тегишли Советининг ижроия комитетига топширади.

10-м о д д а. Тожикистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советининг депутати мазкур сайлов округидаги сайловчиларининг кўпчилиги унинг чақириб олиншини ёқлаб овоз берган тақдирда чақириб олинган деб ҳисобланади.

11-м о д д а. Депутатни чақириб олиш ҳақида овоз беришни ўтказувчи округ комиссияси депутатни чақириб олиш ҳақидаги овоз бериш натижаларини овоз бериш натижалари аниқлангандан кейин беш кундан кечиктирмай эълон қилади.

12-м о д д а. Тожикистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советининг депутатини чақириб олиш ҳақида овоз беришни ўтказишда ушбу Қонуннинг бузилиши тўғрисидаги шикоятларни депутатни чақириб олиш ҳақида овоз беришни ўтказувчи округ комиссияси кўриб чиқади.

Депутатни чақириб олиш ҳақида овоз беришни ўтказувчи округ комиссиясининг нотўғри ҳаракатлари туғрисидаги шикоятларни округ комиссиясининг составини тасдиқлаган халқ депутатлари Советининг ижроия комитети кўриб чиқади.

Тожикистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
М. ХОЛОВ.

Тожикистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
И. РАҲИМОВА.

1979 йил 14 декабрь, Душанбе шаҳри.

МУНДАРИЧА

Қонуни

Республикаи Советии Социалистии Тоҷикистон
дар бораи Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқии
РСС Тоҷикистон

5

<i>Боби I.</i>	Принципҳои асосии ташкил кардан ва фаъолияти Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ	—
<i>Боби II.</i>	Ҳуқуқ ва вазифаҳои Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ	8
<i>Боби III.</i>	Ташкили кори Совети посёлкавӣ, қишлоқии депутатҳои халқӣ	22

Закон

Таджикской Советской Социалистической Республики
о поселковом, кишлачном Совете народных депутатов
Таджикской ССР

39

<i>Глава I.</i>	Основные принципы образования и деятельности поселкового, кишлачного Совета народных депутатов	—
<i>Глава II.</i>	Права и обязанности поселкового, кишлачного Совета народных депутатов	42
<i>Глава III.</i>	Организация работы поселкового, кишлачного Совета народных депутатов	56

Тоҷикистон Совет Социалистик республикаси

Қонуни

Тоҷикистон ССР халқ депутатлари посёлка, қишлоқ
Совети тўғрисида

73

<i>I-боб.</i>	Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Совети ташкили ва фаъолиятининг асосий принциплари	—
<i>II-боб.</i>	Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг ҳуқуқлари ва бурчлари	76
<i>III-боб.</i>	Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ Советининг ишнинг ташкил этиши	91

Қонуни

Республикаи Советии Социалистии Тоҷикистон

дар бораи тартиби чеғ зада гирифтани депутати Совети маҳаллии депутатҳои халқии РСС Тоҷикистон

110

Закон

Таджикской Советской Социалистической Республики

о порядке отзыва депутата местного Совета народных депутатов Таджикской ССР

115

Тоҷикистон Совет Социалистик Республикаси

Қонуни

Тоҷикистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Совети депутати чакриб олиш тартиби тўғрисида

118

ЗАКОН
ТАДЖИКСКОЙ СОВЕТСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ
РЕСПУБЛИКИ

о поселковом, кишлачном Совете народных депутатов
Таджикской ССР

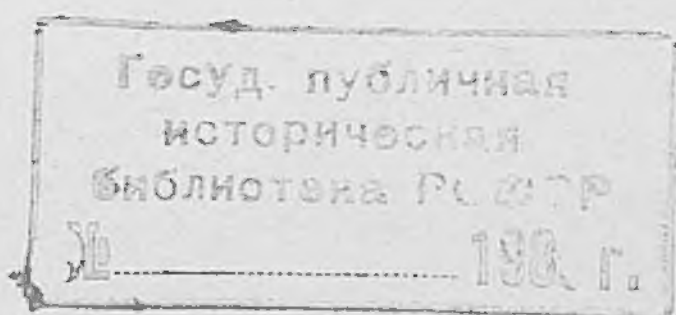
ЗАКОН
ТАДЖИКСКОЙ СОВЕТСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ
РЕСПУБЛИКИ

о порядке отзыва депутата местного Совета
народных депутатов Таджикской ССР

(на таджикском, русском и узбекском языках)

Сдано в набор 15.07.80. Подписано в печать 12.05.81. Формат 60×90^{1/16}. Бумага №2. Гарнитура литературная. Высокая печать. Печ. листов 7,75. Учетно-изд. л. 6,98. Тираж 12000. Заказ № 1864. Цена 15 коп.

Издательство «Ирфон». 734030, Душанбе, Айни, 126.
Типография № 1 Госкомитета Таджикской ССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли. 734025, Душанбе, пр. Ленина, 37.

15 коп.

! 52427

ИЗДАТЕЛЬСТВО «ИРФОН»